

SUMARI

2 EQUIP I ORGANIGRAMA DE LA REVISTA

3 **ARTICLE**

LA BIBLIOTECA PÚBLICA DE VALÈNCIA
quan la modernitat s'assenta sobre les velles pedres

6 **FONS ACTUALS:** donacions i adquisicions

8 **EUREKA:** punts d'encontre

13 **ARXIUS:** punt per punt

16 **MONOGRÀFIC:** **Arxius comarcals i mancomunats**

La implantación de los servicios mancomunados de archivo en el Principado de Asturias / Els arxius comarcals de Catalunya / Avances y retos de la asistencia archivística municipal: el programa de archivos de la Diputación de Salamanca / Una política concreta per a arxius, pobles i comarques

27 **DESCOBRIR ARXIUS I BIBLIOTEQUES:**

La salvaguarda d'un Arxiu (Sueca) / La implicació d'un poble (Manises) / Un arxiu que fa història (Dénia)

30 **CONVERSES MEMORABLES** amb Amparo Bou

"Sempre m'ha preocupat l'anarquia dels ajuntaments a la hora de valorar el treball dels bibliotecaris"

34 **A-B-C AJUDES/BEQUES/CURSOS**

38 **BIBLIOTEQUES/ARXIUS.COM**

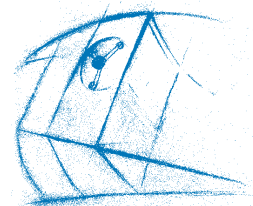
La Biblioteca Valenciana Digital (BIVALDI) / Biblioteca Virtual de la Universitat de València / La IFLA i la UNESCO es manifesten sobre www.internet/notícies en xarxa

47 **B/N BIBLIO-NOTÍCIES**

Estadístiques de Biblioteques de l'any 2001 / 50 Aniversari de la Biblioteca Gabriel Miró

53 **NOVES PUBLICACIONS**

57 **AGENDA:** vist i escoltat

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE CULTURA I EDUCACIÓ
DIRECCIÓ GENERAL DEL LLIBRE, ARXIUS I BIBLIOTEQUES

Conseller de Cultura i Educació
Manuel Tarancón Fandos

Director General del Llibre, Arxius i Biblioteques
José Luis Villacañas Berlanga

Director

Francesc Torres Faus

Coordinació

Lourdes Toledo Lorente

Documentació i Redacció Mª Pura Navarro Campos, Ignacio Latorre Zacarés, Francisca Cerdá Vara, Noemi Galán Serrano, Nicolàs Bas, Vicent Gil i Javier Sánchez Portas.

Col·laboradors/es Joan Francesc Pi, Vicent Masó, Rosa María Monzó, Emilio Vidal Matías, Rosa Rabanillo, Rosa Seser Pérez, Lucia Signes Mata, Vicent Olaso Sendra, Mercè Fornés, J. Carles Faus Mascarell, Isaïes Blesa Duet, Àlvar Garcia Gimeno, Gonçal Benavent Carbonell, Adelina Bataller, Neri Arques, Jesús E. Alonso López, Joan M. Almela Cots i Xavier Alarcón, Josep Mª Porta, Ramon Alberch i Fugueras, Jordi Serchs, Jaime J. Chiner, Elvira Manrique, Amparo Peris, Antoni Paricio, Mª Victoria García, Gracia Torres, María Milagros Ivorra, Manel J. Romero, Mª Carmen Vedreño Alba, Esperanza López, Rosa Díaz i César Moreno.

Fotografia Imatges d'arxiu de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques i fotografies cedides pels organismes, entitats i persones que col·laboren en el present número.

Secretaria

Carmen Morales, Milagros Ortells i Montserrat Ferrer.

Administració

Manuel Genés, Ignacio Collado

Disseny i Maquetació

Pentagraf Impresores. Alicia Bonillo

Impressió

Pentagraf Impresores

Correcció lingüística de la Redacció

Distribució Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques

ISSN: 1578-3049

Dipòsit Legal: V-2209-2001

De la present edició: Generalitat Valenciana
Conselleria de Cultura i Educació
Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques
Avda. Campanar, 32- 46015 València
www.cult.gva.es/dglab

COMPACTUS no es fa responsable de les opinions expressades en els articles escrits pels col·laboradors i que apareixen en la publicació.

BIBLIOTECA PÚBLICA DE VALÈNCIA: LECTORS I INTERNAUTES

Quan la modernitat s'assenta sobre les velles pedres

La Biblioteca Pública de València (BPV), més o menys com avui la coneixem, va

més, al centre que avui podem visitar. La Biblioteca, instal·lada en 1979 en el creuer de l'antic Hospital General de València, declarat Monument Històric-Artístic Nacional en l'any 1963, va estar, i és encara, un centre on la modernitat s'ha assentat harmònicament sobre pedres antigues de gran bellesa.

A hores d'ara, per aquella biblioteca han passat ja més de dues generacions d'investigadors i de joves estudiants, veïns i visitants de la ciutat. Actualment, i després que gran part del fons valencià antic i

espai exclusivament dedicat al foment de la lectura, on a més poden anar a estudiar els xiquets i els adolescents, comença a ésser caduca. Traspassat el llindar del segle XXI, la biblioteques, i entre elles la Biblioteca Pública de València, es perfilen ja com a un centre d'accés a la informació.

Informatitzada per complet, ara té nous reptes: garantir l'accés de tots els ciutadans a les tecnologies de la informació i a la societat del coneixement, un paradís que no està

FITXA TÈCNICA

LA BIBLIOTECA PÚBLICA DE VALÈNCIA

(Biblioteca de l'Hospital)

C/ de l'Hospital, núm. 13

46001 -València-

Tl.: 96 351 09 39 Fax: 96 351 66 61

a/e.: bpv@gva.es

Fons: 141.081 llibres, 4.674 sonors, 2.624 vídeo, 658 CD-ROMs i similars, 318 fotografies, 215 materials cartogràfics, 3.991 microformes, 180 cartells, 189 disquets, 58 DVD-vídeo, 48 DVD-ROM. La biblioteca ha aconseguit en vint anys triplicar la xifra inicial de volums.

Horaris: de dilluns a divendres: de 9:00 a 20:30 h. Dissabte de 9:00 a 13:30h (d'octubre a juny). Tancat a Nadal i Pasqua. Horari estiu (agost): de 9:00 a 14:00h.

Horari de préstec: de dilluns a divendres: de 10:00h a 14:00h i de 16:00h a 20:00h. Dissabtes de 10:00h a 13:00h.

Superfície i llocs de lectura: 3.982 m² i 600.

Seccions: Referència-eurobiblioteca, infantil-juvenil, publicacions periòdiques-hemeroteca, préstec, dipòsit, reprografia, sala polivalent, humanitats, ciències, administració-oficines

Serveis: informació bibliogràfica, préstec, audiovisuals, multimèdia, internet, reprografia, activitats culturals, consulta i lectura en sala, impressió, processador de textos, fons local, microfilmadora, serveis en línia.

Els accessos a la Biblioteca Pública són:

Autobusos: línies 5, 81, 60, 13, 27 i altres. Metro: Estació Àngel Guimerà

La Biblioteca Pública de València forma part de la Xarxa de Lectura Pública Valenciana i de la Red de Bibliotecas Públicas del Estado (REBECA). Entre altres serveis, el més sol·licitat és el préstec interbibliotecari.

obrir les seues portes el 24 de febrer de 1979, en un edifici ple d'història: el que fos antic Hospital de València, que va funcionar com a tal més de quatre segles i que fou el primer psiquiàtric europeu. La remodelació de l'edifici de l'antic Hospital de València va ser l'ocasió per què l'oblidat barri de Velluters comencés a recuperar la vitalitat perduda, gràcies a l'arribada de la Biblioteca Pública Provincial de València al mateix cor de la ciutat.

A finals dels anys setanta a la ciutat de València li urgia una biblioteca que pogués satisfer les demandes d'una societat en constant canvi, era un dèficit històric a cobrir, un servei de cara als ciutadans que ningú més podia donar, sinó una Biblioteca Pública, tal com ha estat concebuda la coneguda popularment com a Biblioteca de l'Hospital. Així va ser, i entre la dècada dels 70 i la dels 80 la Biblioteca va anar consolidant-se, tot apropant-se, cada cop

modern marxés a la Biblioteca Valenciana de Sant Miquel dels Reis, un centre pensat per als investigadors, la Biblioteca del carrer de l'Hospital és el centre bibliotecari que continua rebent més visites de tota la ciutat i, a pesar de l'obertura de nombroses biblioteques municipals i universitàries, la visiten diàriament més de 2.000 persones. A més, en els últims anys, els canvis tecnològics i socioculturals han introduït un nou servei: Internet, sol·licitat a cada moment del dia, especialment, pels més joves.

Noves necessitats, nous serveis

L'arribada de les noves tecnologies i el perfeccionament de la societat de la informació han trasbalsat les necessitats dels usuaris dels centres bibliotecaris. De manera que la imatge de la biblioteca com un indret tancat, ple d'erudició inaccessible per al ciutadà, o de la biblioteca com un

a l'abast de tots i que la biblioteca, com a servei públic, ha de proporcionar i promocionar entre els ciutadans, per tal d'aconseguir un accés igualitari a la cultura, a la informació i al coneixement. Un repte que també es planteja la Biblioteca de l'Hospital en la primera dècada del segle XXI. En eixe sentit, "oferir el servei d'Internet -apunta la responsable del centre- ha estat últimament la gran aportació de les biblioteques a la població. Avui disposem de 7 llocs i de personal competent, com és el cas d'un informàtic

Pública de València, dins de la xarxa REBECA, disposa des de fa uns anys del servei *Pregunte: la Biblioteca Responde*, gràcies al qual els usuaris poden plantejar centenars de preguntes relacionades amb els llibres i el món de les biblioteques a un equip de bibliotecaris i obtenir-ne resposta en un marge de 48 hores.

Una altra realitat social a la qual s'ha adaptat la biblioteca és a la interculturalitat. Les societats -entre elles la valenciana- estan avui més obertes a l'intercanvi cultural, i l'arribada de molts ciutadans d'altres

usuaris, així com el trasllat del fons antic i part de la resta a Sant Miquel dels Reis en l'any 2000, han permés reorganitzar l'espai interior de la Biblioteca i dotar-la -entre altres serveis- d'una gran Sala d'Hemeroteca, amb una col·lecció important de publicacions periòdiques, tant oficials com no, mobiliari nou, una microfilmadora, així com l'accés directe a bases de dades legislatives i d'altres matèries a partir d'una col·lecció de CDs. D'altra banda, la secció Infantil i Juvenil, punt de mira avui de la Biblioteca, ha canviat qualitativament i quantitativa i

Consulta de premsa i butlletins informatius a la planta baixa.

Consulta de llibres, vista feta des de l'exterior.

Llegint un llibre dins del marc arquitectònic a la Biblioteca Pública, primer pis.

que treballa al centre i hi intervé en la bona marxa dels serveis, les xarxes, les bases de dades i sistemes".

Des de 1991 l'usuari pot fer les seues consultes directament en el catàleg de fons a través dels ordinadors OPAC's. Només introduint-hi les dades de la consulta, l'usuari pot saber si està el document que busca, on el pot localitzar, si es troba disponible en sala o està en préstec, així com si existeix una versió en CD-Rom, entre altres opcions. A més, la Biblioteca Pública de València forma part de la Xarxa de Lectura Pública Valenciana i de la *Red de Bibliotecas Públicas del Estado* (REBECA), la qual cosa permet la connexió en línia amb la resta de biblioteques valencianes que estan en la xarxa, i accedir al préstec interbibliotecari, un dels serveis més sol·licitats avui en dia. Igualment, gràcies a les últimes tecnologies, la Biblioteca

nacionalitats a casa nostra -bé per motius d'estudis, bé emigració de caràcter econòmic- és també un repte per a les biblioteques, perquè ells, els nous usuaris, també en són usuaris. Eixa diversitat d'usuaris en quant a formació, edat, nacionalitats, llengües, etc, ha estat, segons indica la directora del centre, Carolina Sevilla, molt tinguda en compte per la biblioteca, en el sentit d'eliminar qualsevol tipus de barrera comunicacional. "Com a bibliotecaris -assegura Carolina Sevilla- hem de facilitar la comunicació entre el visitant i el bibliotecari, una comunicació que passa per diversos aspectes, com l'espacial (senyalització), el direccional, la informació bibliogràfica i la telemàtica, entre altres. Una comunicació -apunta- que ha d'estar oberta també a les peticions i suggeriments dels usuaris".

En eixe sentit, els nous usos i les noves expectatives de cara al centre per part dels

disposa avui d'un major espai, una col·lecció bibliogràfica més rica i atractiva i està equipada amb ordinadors per a jocs multimèdia i aparells per visionar vídeos i DVD.

Les activitats culturals de la Biblioteca Pública de València: poesia i biografies de valencians il·lustres

Amb el temps, el dia del llibre, Sant Jordi, el 23 d'abril, s'ha convertit en quasi un mes dedicat al llibre, el mes d'abril. Durant eixos dies l'Associació d'Amics de la BPV, formada per professors, editors, animadors i escriptors, entre altres, va posar en escena les propostes que elaboren d'un any per a un altre, tant per a xiquets com per a adults, encara que es prioritza els més menuts. Entre les activitats que es van realitzar el passat mes d'abril, l'editora, Rosa Serrano, l'escriptora Empar de Lanuza i l'escriptor i animador Llorenç Giménez van tractar "La poesia per al lector infantil",

destinada a pares, alumnes de Magisteri i bibliotecaris. D'altra banda, i dirigida als més menuts, Vicenta Ferrer, autora d'una col·lecció de biografies per a xiquets, qui els parlà de l'extraordinària aportació de Nicolau Primitiu a la cultura i l'activitat industrial valenciana i del somni que ell va tenir, i que anys més tard va ser acomplert, "trobar un lloc digne per què els seus llibres poguessen ser llegits per tothom". També van gaudir els xiquets de la narració oral amb "conte a cau d'orella", a càrrec de Carlos Sanz i de diverses activitats al voltant de l'imaginari sobre bruixes, fades i donyets.

DADES QUANTITATIVES RELATIVES A L'ANY 2001

Població:	750.000
Lectors:	605.656
Pressupost:	
Adquisicions bibliogràfiques:	10.492.837 Ptes.
Inversions:	38.476.647 Ptes.
Documents	
Adquisicions i ingressos.....	6.978
Baixes.....	3.014
Monografies títols:	141.081
Adquisicions i ingressos.....	
Baixes.....	828
Audiovisuals:	188
	7.356

Moments de lectura a l'interior de la Biblioteca Pública de València, planta baixa.

Xiquets i xiquetes llegint a la sala infantil dins de la Biblioteca Valenciana.

Igualment, durant la resta de l'any la biblioteca obri les seues portes a la literatura de tradició oral amb *L'hora del conte*, en horari no lectiu, i al teatre, com és el cas de *Teatreca*, una iniciativa plena de creativitat, humor i joc, que va partir de la directora del centre, i que ha trobat bona acollida entre tot l'equip de la biblioteca. Així mateix, la Biblioteca Pública de València acull també exposicions temporals, concursos d'arts plàstiques, conferències, visites escolars i altres celebracions culturals.

Adquisicions i ingressos.....	240
Baixa.....	65
Documents electrònics:	886
Adquisicions i ingressos.....	
Baixes.....	400
Altres.....	115
	4.386
Ingressos.....	
Baixes.....	81
En curs.....	49
Publicacions periòdiques.....	350
	81
Serveis	
Socis.....	75.079
Préstec bibliogràfic.....	200.985
Préstec Audiovisuals.....	39.600
Préstec Electrònics.....	4.440
Préstec Interbibliotecari.....	600
Consulta Audiovisuals S. Infantil.....	3.495
Automatitzades OPACS.....	1.489.093
	486.014 visualitzacions
Activitats culturals.....	
Personal.....	169
	39
Equipament informàtic	
	40 unitats PC
	2 impressores
Nombre de llocs de lectura.....	
Superfície d'ús bibliotecari.....	450
Prestatgeries lliure accés.....	3.079 m ²
Dipòsit.....	3.899 ml
	1.302 ml

LA BIBLIOTECA VALENCIANA REP L'ARXIU DE L'ESCRITOR VICENTE LLORENS, L'HEMEROTECA DE JOSÉ AIBAR I LA BIBLIOTECA DE DIEGO SEVILLA

La Biblioteca i l'arxiu personal del professor i escriptor Vicente Llorens, un dels màxims estudiosos de l'exili republicà espanyol de 1939, es pot consultar ja en la secció de l'Exili Republicà de la Biblioteca Valenciana de Sant Miquel dels Reis, gràcies a la donació realitzada per la seua vídua, Amalia García Gascón. La donació comprén la biblioteca de Llorens, així com el seu arxiu personal, amb documents inèdits i material de treball sobre el famós liberal Blanco White, així com articles publicats i correspondència mantinguda amb intel·lectuals en l'exili.

D'altra banda, la Biblioteca ha rebut també en donació l'hemeroteca de José Aibar Guerra i el conjunt bibliogràfic del catedràtic Diego Sevilla. L'hemeroteca d'Aibar està formada per una col·lecció de premsa diària nacional que abraça des de l'any 1956 fins a l'any 1999 i la donació l'ha realitzada Consuelo Jarabo, vídua d'Aibar.

OLOCAU DEL REY DESCOBREIX EL SEU PATRIMONI DEL SEGLE XIII

Els treballs d'història i arqueologia realitzats a Olocau del Rey (Els Ports) han permés recuperar dos elements de gran valor per al patrimoni valencià: d'una banda, el contracte de construcció de l'església d'Olocau, un "document excepcional" en pergami datat en 1296 que ha estat localitzat

en l'arxiu municipal i que ha permés descobrir, entre altres elements, la portada romànica que durant segles ha estat oculta en l'església parroquial, ja que el pergami del segle XIII —un dels documents més antics escrits en valencià— descriu al detall el contracte de construcció de l'església i ofereix informació sobre el temple. Les cates realitzades —subvencionades per la Fundació Blasco de Alagón, promotora de les investigacions inicials— han descobert igualment un conjunt de construccions de gran valor, que l'Ajuntament proposarà siguen catalogades

com a Bé d'Interés Cultural.

EL FONTS ALCOVER-MOLL QUEDA INSTAL·LAT EN L'ARXIU DEL REGNE DE MALLORCA

Els investigadors i el públic en general podran, a partir d'ara, accedir al fons documental Alcover-Moll, instal·lat de manera definitiva en l'Arxiu del Regne de Mallorca. Un fons que alberga les famoses "calaixeres" amb més dels quatre milions de fitxes que van servir per elaborar el Diccionari Català-Valencià-Balear, i que ara seran digitalitzades, ja que dins de la fusta no se'n garantia la conservació, alhora que una catalogació en profunditat permetrà actualitzar el

diccionari.

La sala habilitada per a la ubicació de l'arxiu de mossén Alcover ha rebut un tractament específic, tal com assenyala el director de l'Arxiu, Ricard Urgell, qui assegura que es tracta d'un fons atípic, on trobem també originals, manuscrits de les *Rondalles Mallorquines* i una nombrosa correspondència amb filòlegs i escriptors de tot el món, així com el fons Francesc de Borja Moll, amb manuscrits de moltes de les seues obres, abundant correspondència i manuscrits d'obres que va publicar l'editorial de Moll, així com les respectives

alberga des del passat mes de maig el plànol de la ciutat de València, realitzat en 1608 pel cartògraf italià Antonio Mancelli i que es caracteritza per una major precisió geomètrica respecte als mapes de la ciutat dissenyats per Antón Van Wijngaerde en 1563 i l'elaborat per Tosca en 1704. El plànol —que té un disseny de 498 per 758 mil·límetres, dibuixat a escala 1:3:550,116 mil·límetres i de 300 passes geomètriques— mostra el traçat urbà baixmedieval de la ciutat emmurallada i els estrets carrers d'herència musulmana. També s'hi pot apreciar l'antic campanar del Miquelet amb el rellotge mecànic, així com els convents de Sant Agustí i algunes esglésies avui desaparegudes.

L'ERMITA DE MONTSERRAT SERÀ LA CASA-MUSEU SEMPERE D'ONIL

La Casa-Museu d'Onil (l'Alcoià) albergarà els fons municipals, així com manuscrits originals i bibliografia especialitzada del pintor Eusebio Sempere (Onil, 1923), a qui estarà dedicat el centre, ubicat en l'ermita de Montserrat, un edifici del segle XVII. L'ermita, adquirida per l'Ajuntament, serà rehabilitada amb la col·laboració de la Diputació Provincial i la Direcció General de Patrimoni de la Conselleria de Cultura, directa responsable del projecte arquitectònic. Una vegada reconstruïda, l'ermita es destinarà a albergar les obres de l'artista que constitueixen el Patrimoni Local, entre les que hi ha una selecció de manuscrits, com ara són les cartes que Sempere enviava als antics alcaldes en la seua funció d'assessor artístic per a la compra de

L'ARXIU HISTÒRIC DE L'AJUNTAMENT DE VALÈNCIA GUARDA EL PLÀNOL DE LA CIUTAT DE 1608

L'Arxiu Històric de l'Ajuntament de València

mobiliari del Palau Municipal. Així, la Casa-Museu esdevindrà un lloc d'estudi i referència on consultar la bibliografia i la documentació sobre el pintor.

LA BIBLIOTECA MUNICIPAL D'ALCOI ADQUIREIX DUES OBRES DEL SEGLE XIX. UNA D'ELLES AMBIENTA A ALCOI LA TRADUCCIÓ D'UNA COMÈDIA FRANCESA

Es tracta de la comèdia teatral *Los primeros amores*, atribuïda al poeta Bretón de los Herreros (La Rioja, 1796-Madrid, 1873), que va ser membre de la *Real Academia de la Lengua* en 1837 i va dirigir la Biblioteca Nacional des de 1847. L'obra, escrita en un acte i traduïda lliurement del francès, està impresa per la impremta de Ripoll i va ser estrenada a Sevilla en 1830.

Curiosament, però, l'acció se situa a Alcoi, amb personatges afincats a la ciutat durant 1830. Un document únic, ja que només hi ha un altre exemplar similar a la Biblioteca del *Real Conservatorio de Música de Madrid* i el que conserva la Biblioteca Nacional ja és posterior. Segons les primeres investigacions, l'autor del text original francès va ser Augustin Debersey de Saint Martin (1791-1861), del qual la Biblioteca Nacional de França conserva un exemplar. L'altra adquisició és *Armonia de la razón y la religión*, de Teodoro de Almeida, impresa en els tallers de l'Impremta de Francisco Cabrero en 1848 i qualificada per l'investigador Antonio Castelló com "la millor obra tipogràfica eixida de les premses alcoianes en el segle XIX", que curiosament va ser venuda a una llibreria de Barcelona, el propietari de la qual emmascarava sota una

etiqueta els crèdits de l'impressor alcoià per dissimular la vertadera procedència dels llibres.

LA BIBLIOTECA VALENCIANA INCORPORA LES CARTES D'UNAMUNO AMB INTEL·LECTUALS VALENCIANS

La Biblioteca Valenciana ha rebut una nova donació del catedràtic Laureano Robles: la documentació pertanyent a Unamuno. Es tracta fonamentalment de la

correspondència que l'escriptor va mantenir amb intel·lectuals valencians de la seua època, concretament més de cent caixes amb material molt valuós. A més de les cartes d'Unamuno, s'incorporen molts documents que fan referència a articles inèdits d'intel·lectuals de la Generació del 98 com Ortega i Azorín. Laureano Robles ja va donar a la mateixa institució, ara fa uns mesos, la seua biblioteca personal, amb més de set mil volums.

LA BIBLIOTECA VALENCIANA CUSTODIARÀ EL LLEGAT DEL LINGÜISTA RAFAEL LAPESA

La institució valenciana ha rebut recentment la biblioteca de Rafael Lapesa, gràcies a un acord signat entre la Direcció

General del Llibre, Arxius i Biblioteques i els hereus del desaparegut lingüista valencià. L'entesa -que permetrà que el fons de la seua biblioteca, fins ara conservat a Madrid, entre a formar part dels dipòsits de la Biblioteca Valenciana- significa -segons fonts de la mateixa Biblioteca- "una aportació de gran valor per als fons bibliogràfics valencians, ja que es tracta d'una biblioteca especialitzada conservada en molt bon estat i de caràcter bastant únic". En eixe sentit, el llegat -amb 16.000 volums- conté una col·lecció molt àmplia i singular de "separates" i articles -molt difícils de trobar

actualment- la major part relacionats amb la lingüística i la filologia de llengües romàniques, que Lapesa va anar guardant al llarg de la seua vida i que avui aporten gran informació. Unes publicacions que es completen també amb una col·lecció important de revistes de literatura i de filologia.

Igualment -i tal com van confirmar les mateixes fonts- custodiarà a Sant Miquel dels Reis la biblioteca de Rafael Lapesa "significa per als valencians rebre un llegat únic i fonamental, ja que posa a partir d'ara a l'abast dels investigadors un volum de documentació de treball de gran relleu per a la futura recerca en el camp de la filologia". En eixe sentit, destaca el seu arxiu personal, cent cinquanta caixes que contenen fitxes, manuscrits,

retalls de premsa, anotacions diverses, galerades, índex de temes, així com una gran quantitat de llibres dedicats per companys i amics de l'estudiós i un abundant arxiu epistolar amb altres acadèmics de la RAE, i de països iberoamericans on va treballar, com Argentina, Mèxic, Uruguai i Puerto Rico, que poden ajudar a aprofundir en la trajectòria acadèmica i personal de Lapesa.

Rafael Lapesa (València, 1908-2001), va viure gran part de la seua vida a Madrid, on va exercir part de la seua carrera acadèmica, i on va ser nomenat membre de la *Real Academia de la Lengua Española* en 1940, organisme que va dirigir en 1987. Així mateix, va ser membre de l'*Academia Argentina de las Letras*, de l'*Academia Nacional de Letras de Uruguay* i de l'*Academia de Artes y Letras de Puerto Rico*. Lapesa -que es va consagrar com una de les majors personalitats de la filologia hispànica, tant pel que respecta al domini i estudi del castellà, com d'altres llengües romàniques- va exercir part de la seua carrera acadèmica i professional a universitats americanes, com ara Princeton, Yale, Harvard, Berkeley, Wisconsin, Pennsylvania, La Plata, Puerto Rico, Mèxic i Buenos Aires.

La biblioteca i arxiu de Lapesa, que es troba a València des del mes de juliol, estan sent intervinguts des de setembre pels tècnics de la Biblioteca Valenciana, i segons les mateixes fonts, encara queden documents per descobrir, ja que el llegat és ampli i variat. Quant a la classificació dels fons, la biblioteca i les "separates" aniran a la secció de Llegats, les publicacions periòdiques a l'hemeroteca i el seu arxiu personal a la secció de manuscrits i arxius personals.

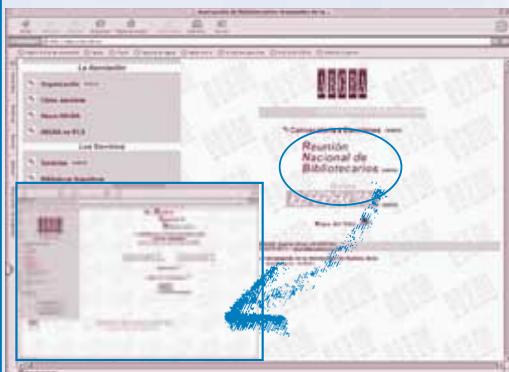
Fons

PUNTS

D'ENCONTRE

CONCLUSIONES DE LA V REUNIÓN NACIONAL DE BIBLIOTECAS DE LA REPÚBLICA ARGENTINA

Este Congreso, que se celebró en abril en el marco de la Feria Internacional del Libro de Buenos Aires, fue un encuentro entre editores, librerías y bibliotecarios latinoamericanos, en búsqueda de fórmulas de ayuda y colaboración. Una cita especial la de esta edición, ya que en épocas de crisis puede parecer que los servicios públicos más débiles pueden sufrir más intensamente que otros, un reto que los bibliotecarios argentinos han afrontado con esfuerzo, con el objetivo de mantener los servicios culturales e informativos básicos para el desarrollo de la sociedad. Las conclusiones del Congreso se pueden consultar en la web de ABGRA (<http://abgra.sisbi.uba.ar/>)

y la revista *Referencias*, en:
<http://abgra.sisbi.uba.ar/referencias/refer.htm>

Por otra parte, y coincidiendo con los días del encuentro, se sentaron también las bases para que Buenos Aires sea sede del próximo Congreso de la IFLA, en el 2004.

EUREKA

SIMPOSIO INTERNACIONAL "LIFESTYLE LIBRARIES: BIBLIOTECAS PARA USUARIOS JÓVENES"

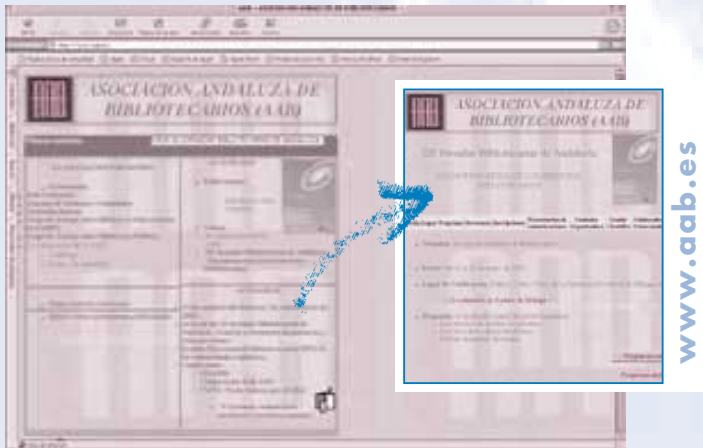
Organizado y patrocinado por la Fundación Bertelsmann, se celebró en Dresde (Alemania) entre el 31 de mayo y 1 de junio de 2002, el Simposio Internacional "Lifestyle Libraries: bibliotecas para usuarios jóvenes". El objetivo principal del foro era analizar la estrategia bibliotecaria a emplear para captar y fidelizar al sector de usuarios jóvenes, comprendido entre los 13 y los 25 años. Gran parte del simposium se dedicó a la presentación de experiencias internacionales concretas de potenciación de los servicios bibliotecarios dedicados a jóvenes, como la desarrollada en la *Cable Book Library* de Helsinki, la *Library@Orchard* de Singapur o la *Teen 'scape* de Los Ángeles. También se visitó en Dresde la *Medien@age*,

biblioteca muy especialmente orientada hacia la franja de población protagonista de las jornadas. Entre los recursos experimentados como factor de atracción de usuarios jóvenes, destacan el impulso dedicado a los servicios tecnológicos y de red, así como una equilibrada colección de documentos en soportes diferentes (con especial incidencia en temas sugerentes para usuarios jóvenes) la clasificación por centros de interés, un diseño de mobiliario ágil y dinámico, creación de áreas de intercomunicación, aprovechamiento de medios audiovisuales para la creación de contenidos, y otros. Expertos de la Universidad Complutense de Madrid, Universidad de Varsovia y del Instituto de Investigación sobre el Tiempo de Ocio de Hamburgo analizaron las costumbres culturales y hábito lector de los jóvenes en sus diferentes países. Finalmente, se desarrolló una mesa redonda con la presencia de cargos políticos y directores de bibliotecas españolas, alemanas y polacas, que debatieron sobre las estrategias futuras a emplear en bibliotecas.

JORNADAS BIBLIOTECARIAS DE ANDALUCÍA

Del 23 al 25 de mayo se desarrollaron en Málaga las XII Jornadas Bibliotecarias de Andalucía, organizadas por la Asociación Andaluza de Bibliotecarios, con el título: "Los Nuevos Retos de los Servicios Bibliotecarios". En torno a esta idea se presentaron diferentes ponencias, comunicaciones y mesas redondas. La Comunidad Valenciana participó en la mesa redonda "Política Bibliotecaria en Andalucía", en calidad de invitado externo que pudiera aportar sus propias experiencias a partir de la política bibliotecaria valenciana. En esta mesa intervinieron: Clemente Rodríguez Sorroche, recientemente nombrado Jefe del Servicio de Archivos, Bibliotecas y Centros de Documentación de la Junta de Andalucía, Ignacio Aycart Luengo, representante del Área de Cultura de la Oficina del Defensor del Pueblo, que ha realizado un Informe sobre las bibliotecas públicas andaluzas en el año 2000 y José García Guerrero, Coordinador del Plan Provincial para el Desarrollo de las Bibliotecas Escolares de Málaga, Noemi Galán Serrano, Inspectora de Archivos y Bibliotecas de la Dirección General del Libro, Archivos y Bibliotecas de la Generalitat Valenciana y como moderador: José Salinero Portero, director de la Biblioteca Pública Provincial de Málaga. En la mesa se trató el dilema que plantea aplicar una política excesivamente intervencionista, por parte de los gobiernos autónomos, respecto a las bibliotecas públicas que dependen de la administración local, o bien dejar, por pura necesidad, que sean las mismas bibliotecas las que velen por la buena salud de los servicios de lectura público en general y de los municipales en particular.

LA XXXII EDICIÓN DE LA FERIA DEL LIBRO DE ALACANT RECUPERA SU VITALIDAD, TRAS EL REGRESO A SUS FECHAS HABITUALES

Después que circunstancias especiales obligaran a un cambio en el calendario durante la edición de 2001, la Feria del Libro de Alacant volvió de nuevo a mostrar su vitalidad con el regreso a sus fechas habituales de celebración, entre el 30 de mayo y el 9 de junio.

Librerías, editoriales y diversas instituciones participaron en la XXXII Feria del Libro de Alacant, con la intención de acercar los libros a lectores y visitantes. Un total de 38 casetas se distribuyeron a lo largo de la Explanada

de la ciudad. Dos de ellas, pertenecientes a la Asociación Provincial de Libreros, se dedicaron a la información y a la firma de autores invitados. De la presente edición, cabe destacar el éxito de la caseta infantil, un buen indicador, sin duda, de que hay un campo y un futuro lleno de lectores entre los más jóvenes. Asimismo, la Exhibición Simultánea de Ajedrez, los Cuentacuentos y la Animación Infantil a la Lectura, en un intento de acercar los libros a los más jóvenes de manera lúdica y divertida, fueron las actividades preferidas por el público.

En cuanto a la visita de escritores, la presente edición contó con la presencia de autores locales como José Luis Vicente Ferris, que firmó ejemplares de su obra *Pasiones, cárcel, muerte de un poeta*, Carlos Ríos autor de *Cuando Zeus se viste de Otoño*, Mariano Sánchez Soler y su libro *Alacant Blues*, Marcial Señaris, autor de *El Veedor* y Manuel V. Segarra, autor de *Jinetes al amanecer*. Entre otros autores valencianos que visitaron la feria estuvieron Bernat Capó que firmó *Terra de cireres* y la presentación y firma del libro *Meravelles de Diània* de Joan Pellicer. Asimismo, Juan Luis Mira firmó ejemplares de su obra *A ras del cielo* XIV Premio de Teatro Carlos Arniches. Estuvieron presentes también autores de otros lugares, como Eugenia Rico, Premio Azorín 2002, Antonio Gala, que firmó ejemplares de *Los invitados al jardín* y Carlos García Calvo.

También visitaron la feria Xabier Puente Docampo (Premio Nacional de Literatura), Miguel Calatayud (Premio Nacional de Ilustración) y Antonio Ventura; los ganadores del I Certamen Internacional del Album Infantil Ilustrado: Daniel Nesquens, Fino Lorenzo, Antonia Ródenas y Rafael Vivas,

Con motivo de la XXIII Feria del Libro también se realizó una Feria Solidaria con el objetivo de recoger libros y material escolar para los niños del Salvador. También se celebraron actos como un recital poético, un curso para maestros sobre la Historia de la Literatura Infantil, diversas sesiones de cuentacuentos dedicadas a todos los públicos, y la Presentación de la Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes.

En cuanto a la asistencia de público, ésta fue muy numerosa los fines de semana, bajando ligeramente entre semana, como es habitual. Respecto a las ventas, en líneas generales éstas fueron bastante buenas.

CONCLUSIONES DE LAS VIII JORNADAS DE ARCHIVOS UNIVERSITARIOS CELEBRADAS EN VALÈNCIA

Las jornadas de Archivos Universitarios se celebraron en Valencia entre los días 12 y 14 de junio. Estas son las conclusiones de tres días de trabajo e intercambios:

www.urg.es/~can/welcome.htm

En primer lugar, y ante la elaboración de los nuevos estatutos, la Conferencia de Archiveros de las Universidades Españolas informa a las Universidades sobre la inclusión de los archivos y documentos en los nuevos Estatutos, a través del documento que se ha aprobado en estas VIII Jornadas de Archivos Universitarios, como recomendaciones de carácter general, cuyos puntos esenciales se reseñan:

El archivo es un servicio universitario que integra todos los documentos de cualquier naturaleza, época y soporte material, en el marco de un sistema de gestión único, y cuya finalidad es proporcionar acceso a la documentación para todos los miembros de la comunidad universitaria y contribuir a la racionalización y la calidad del sistema universitario.

El servicio de archivo está adscrito a un órgano de gobierno, preferentemente el secretario general, que, por sus competencias en la materia, incide directamente en todos los documentos y archivos de la universidad. Asimismo, es un servicio que incorpora los documentos electrónicos y participa en los procesos de implantación de las Tecnologías de la Información y Comunicación (TIC), con las técnicas y métodos adecuados a tal fin. En segundo lugar, queremos recordar a las autoridades académicas la obligación de conservar, custodiar y hacer accesible el patrimonio documental de las universidades por la propia institución con sus medios, en cumplimiento de la legislación vigente.

Asimismo, hacemos constar las carencias que en materia de recursos humanos, económicos y materiales básicos siguen teniendo los servicios de archivos universitarios para ejercer sus funciones y resolver con mayor calidad y eficacia las tareas que tienen encomendadas estos servicios. Finalmente, manifestamos nuestro interés y preocupación en el estudio y selección de Sistemas de Gestión de Archivo y Documentos Integrados que cumplan los requerimientos esenciales para dar cumplimiento a la necesaria automatización de los servicios de archivos universitarios.

NEIX LA FUNDACIÓ BROMERA PER AL FOMENT DE LA LECTURA

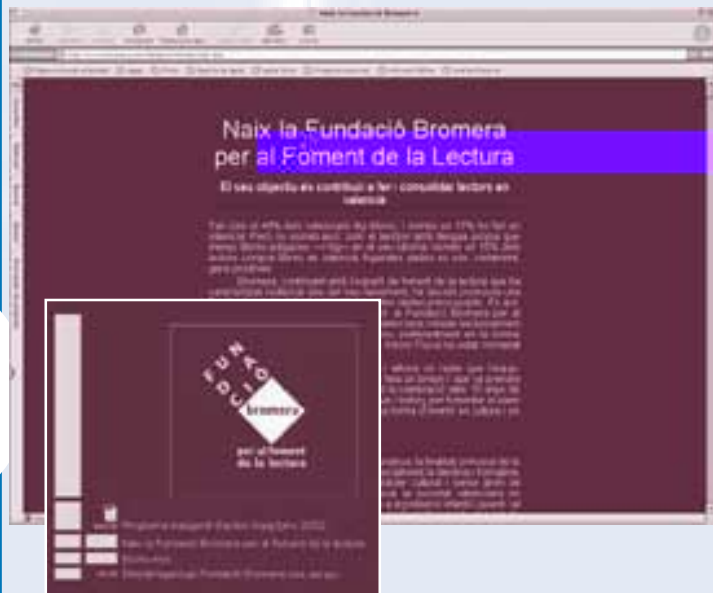
El seu objectiu és contribuir a crear i consolidar lectors en valencià

Les últimes enquestes sobre lectura realitzades a casa nostra indiquen que només el 44% dels valencians llig llibres, i que tan sols un 17% lligen i compren llibres en valencià, unes dades que podríem considerar poc encoratjadores. En eixe context, l'editorial Bromera ha posat en marxa *La Fundació Bromera per al Foment de la Lectura*, que es va presentar el passat mes de maig a la Biblioteca Valenciana amb l'inici del cicle de conferències «Del foment al plaer de la lectura», i que és a hores d'ara l'única fundació valenciana creada exclusivament amb l'objectiu de crear i consolidar lectors en la nostra llengua. Una iniciativa, "desig i alhora repte", que l'equip de Bromera ha fet realitat després de 15 anys de tasca editorial, convençuts de la necessitat d'invertir en cultura i en el futur del llibre.

El programa, amb el qual col·laboren, entre altres entitats, la Direcció General del Llibre Arxius i Biblioteques, la Universitat de València, diversos CEFIRE i l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, reuneix més d'una trentena d'actes, a càrrec de mig centenar de ponents de tot l'Estat Espanyol i amb activitats repartides per tota la geografia valenciana, així com la futura creació d'un Club d'Amics de la Lectura.

La finalitat principal de la Fundació és el foment de la lectura, especialment la literària i formativa, i en eixe sentit les activitats que durà a terme, de caràcter cultural i sense ànim de lucre, tenen com a beneficiària potencial la societat valenciana en general, amb una atenció específica cap a la població infantil i juvenil i el món de la cultura i de l'ensenyament. Igualment, la Fundació pretén promoure i donar suport a la investigació docent sobre pràctiques que generen interès i motivació real per la lectura entre els xiquets, així com fomentar activitats relacionades amb la reflexió sobre el món del llibre i de la literatura, i igualment, promoure i potenciar l'ús de la llengua pròpia dels valencians.

El patronat inicial de la Fundació l'integren Josep Gregori, Joan Carles Girbés, Gemma Lluch, Anna Ballester, Enric Lluch i Josep Antoni Fluixà, que n'és el director.

www.bromera.com/fundacio

També en el marc del programa inaugural de la Fundació, els passats dies 7 i 8 de juny es va celebrar a l'Alcúdia (la Ribera Alta) el *I Encontre d'Escriptors i Escriptores de Literatura Infantil i Juvenil del País Valencià*, una trobada durant la qual mig centenar d'autors valencians o que havien publicat a casa nostra van debatre sobre els problemes comuns de l'esmentada literatura, especialment -en paraules d'ells- de la seua escassa presència pública.

L'objectiu principal de la primera trobada era reflexionar sobre el protagonisme de la literatura infantil i juvenil en el món acadèmic i el paper de la crítica literària en els mitjans de comunicació. Ja que, "si bé la literatura infantil i juvenil és la base sobre la qual se sustenta el sector editorial valencià i té la responsabilitat de fomentar l'hàbit lector entre els infants i els joves, els mitjans de comunicació, sobretot els audiovisuals -tal com asseguren els editors i els autors- continuen ignorant-la". Un encontre que -segons els organitzadors- va servir per proposar fórmules d'intercanvi cultural entre els diversos autors i autores per tal de millorar el coneixement mutu, aconseguir una major projecció social dels escriptors de tots gèneres, així com promoure la literatura infantil i juvenil dels valencians més enllà de les estrictes fronteres administratives del nostre territori. "De fet, aquesta és una altra de les mancances greus de la nostra literatura -asseguren- on a l'escassa presència mediàtica i reconeixement social dels nostres escriptors cal afegir les dificultats que tenen els autors valencians de literatura infantil i juvenil per arribar als lectors de Catalunya i a les Illes Balears com a conseqüència, principalment, de la fragmentació del mercat i de la qüestió dialectal".

Els passats dies 27, 28 i 29 de juny València va rebre el *IV Congreso de Editores*, sota el lema *Editar per avui, editar per al futur*, una cita on 230 editors de tot l'Estat Espanyol -xifra que va doblar els participants en l'última edició- van debatre sobre el futur del llibre i de la indústria cultural en una trobada pont de cultures entre Europa, concretament França, Anglaterra i Alemanya, Llatinoamèrica i Espanya. Un gresol cultural, on també es va dedicar un temps al debat sobre l'edició en altres llengües a l'Estat Espanyol, concretament amb la ponència de l'editora gallega Fabiola Sotelo "Otras Lenguas", qui va assenyalar que "a pesar que en els últims divuit anys s'ha avançat molt en l'edició en altres llengües: (en català l'edició ha augmentat en un 300%, en èuscar en un 400% i en galleg en un 600%), encara hi ha molt per fer, sobretot per la normalització lingüística, ja que sense llengua, no hi ha lectors -va concloure-

Quant a les principals reivindicacions del sector editorial plantejades durant el Congrés, una d'elles s'ha fet sentir amb especial unanimitat: reforçar els drets dels autors i dels editors amb l'actualització de la Llei de Propietat Intel·lectual i la reivindicació del Dret a la Divulgació per tal d'acabar amb la reprografia il·legal. I és que la pirateria del paper es tradueix en unes xifres alarmants, ja que en el 2001 els editors van deixar d'ingressar 270 milions d'euros, vora 50.000 milions de pessetes, a causa de 4.800 milions de pàgines fotocopiades. Segons Antonio Roche, Conseller delegat d'Editorial Biblioteca Nueva: "es pot parlar de la dècada dels noranta com d'una dècada d'estancament, pel que fa al mercat interior del llibre a l'Estat Espanyol, ja que el creixement va

xa de biblioteques públiques de l'Estat Espanyol", tot actualitzant el més aviat possible els fons bibliogràfics de tots els centres públics. Un apartat on les xifres són també bons indicadors, ja que mentre que la mitjana a la Comunitat Europea en despeses oficials per cada ciutadà en biblioteques és de 1.20 euros, a l'Estat Espanyol encara està en 0.45 euros.

La Lectura en España. Informe 2002: Llegir des d'Internet

Durant el IV Congreso de Editores es va presentar també *La lectura en España. Informe 2002*, coordinat per José Antonio Millán. Una obra completa sobre el panorama actual de la lectura, on, com a novetat respecte als informes d'anys anteriors, els experts es mostren ja convençuts i asseguren que "Internet s'ha consolidat ja com un nou horitzó per a la lectura: una nova eina des de la qual accedir a la lectura, o simplement, llegir". "Un hàbit, el de la lectura, que encara és escàs entre la població - diuen els autors del llibre- però que, d'altra banda, i això és molt positiu, cada vegada té una millor imatge social".

El portal S.O.L.

La presentació del portal S.O.L. (Servicio de Orientación de Lectura), un programa recomanador de lectura, va ser també una de les novetats de la present edició del Congrés. Sol-e.com, que ha comptat amb el finançament del *Ministerio de Cultura*, és una iniciativa de la *Fundación Germán Sánchez Ruipérez*, enfocada a fomentar la lectura entre els més joves de la manera més moderna, directa, senzilla i eficaç. El portal està pensat en els lectors entre 0 i 18 anys, i per tant, especialitzat en literatura infantil i juvenil. Però en S.O.L. hi ha un espai per a tots: per a la família, pares, avis, i també per als professors, que poden trobar-hi consells i guies per a diverses activitats d'animació lectora. Les recerques en S.O.L. són ben senzilles i estan pensades sempre en el destinatari, segons l'usuari a qui vagen dirigides variarà la presentació del llibre, el llenguatge utilitzat o s'incrementaran les il·lustracions. Tot un paradís on trobar llibres perduts.

L'EDITORIAL DE PONENT REP PER TERCER ANY CONSECUTIU EL PREMI DE LA GENERALITAT VALENCIANA AL "LLIBRE EN CASTELLÀ MILLOR IL·LUSTRAT"

De Ponent és una petita editorial independent ubicada a Onil (L'Alcoià), que ja va rebre el guardó al llibre millor il·lustrat en 1999 i en el 2000, i que

ara, amb *Snowwhite*, una actualització *sui generis* del conte de Blancaneus, realitzada per Ana Juan, habitual portadista de la prestigiosa revista nordamericana *New Yorker*, rep per tercer any l'esmentada distinció. Un any molt productiu per a l'editorial, si tenim en compte que recentment ha participat en el *I Saló del Còmic de París*, de la mà de l'Institut Cervantes, i que promet encara més, ja que entre els projectes més immediats de De Ponent, hi ha l'edició de *Releyendo a los clásicos (La historia del tebeo valenciano)* de Pedro Porcel, amb la col·laboració de la Direcció General del Llibre, Arxius i Biblioteques.

ENCUENTROS DE ASOCIACIONES FESABID: "BIBLIOTECAS Y PROPIEDAD INTELECTUAL"

FESABID ha puesto en su web la versión consensuada de un importante documento preparado conjuntamente por personas del grupo "Bibliotecas y Propiedad Intelectual" (BIP) de FESABID y de CEDRO: <http://www.fesabid.org/federacion/gtrabajo/bpi/2002-02-21.doc> El escrito es fruto de una reunión en la que se entrevistaron representantes de CEDRO, del grupo BPI de FESABID y de la junta de la Federación con la intención de buscar posibles puntos de acuerdo con respecto a la transposición al ordenamiento jurídico español de la Directiva europea sobre determinados aspectos del derecho de autor y los derechos conexos en la sociedad de la información

Por su parte, el grupo de trabajo BIP ha preparado un documento para remitir a la Subdirección General de Propiedad Intelectual del Ministerio de Educación, Cultura y Deporte: www.fesabid.org/federacion/gtrabajo/bpi/transposicion_de_la_directiva.htm. El texto recoge algunas preocupaciones y propuestas concretas del sector bibliotecario ante la modificación del Real Decreto Legislativo 1/1996 por el que se aprueba el texto refundido de la Ley de Propiedad Intelectual, y con él se pretende continuar ahora el trabajo que ya se llevó a cabo a través de la organización europea EBLIDA durante el proceso de aprobación de la propia Directiva. El documento, que se puede consultar en: www.fesabid.org/federacion/gtrabajo/bpi/Bpi2.htm solicita que se tome en consideración una serie de aspectos que permitan una situación equilibrada entre los intereses legítimos de los derechos habientes y los intereses igualmente legítimos de las bibliotecas y sus usuarios, a la vez que se pide la incorporación de dos excepciones de suma importancia para el desarrollo de la actividad bibliotecaria en el marco de la sociedad de la información.

Las doce asociaciones que forman parte de la Federación son: Artixibozain, Liburuzain eta Dokumentazainen Euskal Elkarte (ALDEE), Asociación Andaluza de Bibliotecarios (AAB), La Asociación Andaluza de Documentalistas (AAD), La Asociación Asturiana de Bibliotecarios, Archiveros, Documentalistas y Museólogos (AABADOM), L'Associació de Bibliotecaris, Arxivers i Documentalistes de les Illes Balears (ABADIB), La Asociación de Bibliotecarios, Archiveros, Documentalistas y Museólogos de Extremadura (ABADMEX), La Asociación Española de Documentación Musical (AEDOM), La Asociación Nacional de Bibliotecarios, Archiveros y Documentalistas (ANABAD), La Asociación Navarra de Bibliotecarios (ASNABI), L'Associació Valenciana d'Espesialistes en Informació (AVEI), reincorporada recientemente a FESABID, El Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya (COBDC) y La Sociedad Española de Documentación e Información Científica (SEDIC).

www.fesabid.org

A

S: punt per punt

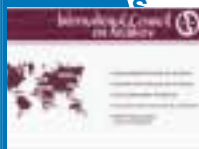
EL PATRONAT DE L'ARXIU DE SALAMANCA REBUTJA TRASLLADAR A CATALUNYA ELS FONTS CONFISCATS DURANT LA GUERRA CIVIL

La comissió tècnica del Patronat del *Archivo General de la Guerra Civil Española* del Ministeri de Cultura ha denegat el passat mes de juliol tornar a la Generalitat de Catalunya la documentació confiscada per les tropes franquistes en finalitzar la contesa, i que l'Arxiu de Salamanca alberga des d'aleshores. Una decisió argumentada en el principi d'unitat de l'arxiu, i que després de tres mesos de negociacions, es va mostrar definitiva. La resolució ha estat seguida de nombroses reaccions de rebuig i indignació, com la de l'Associació d'Arxivers de Catalunya. Segons els arxivers, i seguint els principis arxivístics internacionals, la documentació "pertany a l'organisme que l'ha creada, en compliment del principi de provenença i el respecte a l'ordre original".

LA CILLA DEL CABILDO HARÀ LAS VECES DE ARCHIVO DE INDIAS A PARTIR DE AGOSTO

Las obras en el edificio de la calle Santo Tomás se recepcionarán la próxima semana, lo cual permitirá seguir la remodelación de la Casa Lonja, como parte del proyecto de ampliación que el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte (MEC) viene acometiendo, desde el verano de 2000, en el Archivo General de Indias. Tras la recepción de las obras se procederá "al traslado de los equipos informáticos y a su puesta en servicio". Según los cálculos estimados, la Cilla podría abrir al público desde el primero de agosto, lo que conllevará el cierre definitivo de Indias, en algunas de cuyas zonas ya se han acometido unos trabajos que se hallan, ahora, a la espera de esta coyuntura para encarar un largo proceso que no concluirá antes de septiembre de 2003. Así pues, la Cilla suplirá durante este lapso a Indias. Se trata de un edificio con una superficie útil aproximada de 1.700 metros cuadrados que, al parecer, ya acoge hasta 18.000 legajos de los 43.000 que conforman el tesoro documental del archivo. La elección de estos fondos responde a aquéllos que concentran el mayor número de peticiones de los investigadores, como la Sección de Gobierno al completo, donde se incluyen las audiencias territoriales. En la Cilla se habilitará una sala de investigación donde se podrán consultar dichos legajos más los casi 5.000 que, digitalizados, se podrán recuperar vía soporte informático.

ARXIVERS SOLIDARIS

web, International Council of Archives
www.ica.org

Arxivers Solidaris és un programa de la Secció d'Associacions Professionals del Consell Internacional d'Arxius (ICA) que es proposa coordinar els esforços de la comunitat internacional d'arxius per realitzar projectes d'ajuda a l'estranger a la recerca d'eines i experiències per a les comunitats en vies de desenvolupament i comunitats en transició. Es tracta de compartir informació diversa i facilitar tots aquells projectes internacionals destinats al desenvolupament i la cooperació que siguin sensibles, pràctics i ben intencionats, i iniciar així projectes internacionals de desenvolupament i cooperació.

Com a norma general, els projectes han de permetre treballar amb col·laboradors per a compartir informació professional, enviar experts per a proporcionar formació i educació, així com proporcionar i/o materials per a realitzar projectes arxivístics

El grup de treball del CIA/ICA per al desenvolupament del Projecte Arxivers Solidaris responsable d'Arxivers Solidaris està actualment recollint informació sobre quins projectes arxivístics de caràcter internacional existeixen en l'actualitat o han existit. En aqueix sentit, per a qualsevol informació i/o aportació cal escriure a: Nancy Marelli Marelli nmarelli@alcor.concordia.ca, tot aportant: -nom del programa/projecte, -grup o individu patrocinador del programa/projecte, -data del programa/projecte, breu descripció, persona de contacte del programa/projecte, nom, adreça, telèfon i fax.

BARCELONA FEM MEMÒRIA. Una campanya destinada a recuperar informació sobre la ciutat.

www.bcn.es/arxiu

L'Ajuntament de Barcelona compta amb un riquíssim patrimoni documental, més de 24.000 metres lineals de documents de conservació permanent, albergats en els centres que integren l'Arxiu Municipal de Barcelona, és a dir: l'Arxiu Històric de la Ciutat, l'Arxiu Municipal Administratiu i la xarxa d'Arxius Municipals de Districte. Aquest ric i divers patrimoni és fruit d'una doble procedència: d'una banda, de la constant sedimentació dels documents generats d'ençà de la constitució del govern municipal de Barcelona l'any 1249, i d'altra, de l'aportació voluntària de ciutadans i entitats mitjançant el dipòsit dels seus arxius i que han permès, per tant, que el patrimoni documental englobi, no només la que podríem denominar història institucional, sinó també totes aquelles informacions que permeten redescobrir aspectes concrets i quotidians de la vida de la ciutat.

Val a dir que aquest valuós capital informatiu ha estat utilitzat de manera creixent per la pròpia administració i pels ciutadans amb finalitats administratives, informatives i culturals o de recerca retrospectiva, de manera que l'any 2000, només la consulta externa ja va assolir en el conjunt dels arxius la xifra de 45.000 usuaris i les 140.000 consultes. Cal tenir present que l'Arxiu aplega una gran varietat de tipologies de documents, cadascun dels quals presenta problemàtiques de tractament i de conservació específiques. Ens referim als documents en imatge (sobretot fotografies, però també vídeos, pel·lícules, postals), documents gràfics (mapes, plànols, gravats, dibuixos), documents sonors (gravacions, història oral), documents textuais (des dels antics pergamins fins als més recents expedients) i tota la denominada documentació hemerogràfica (revistes i diaris, fonamentalment).

Quant als suports de la documentació, la problemàtica és també molt desigual. Conviven documents d'una durada gairebé eterna (pergamins) amb documents generats en suports creixentment efímers -fotografia en color, vídeos, suports magnètics, determinades modalitats de microfilms- de manera que cada vegada urgeix més fomentar una cultura de la preservació per tal de garantir la conservació de la memòria escrita de la ciutat. Ens trobem, doncs, en un marc caracteritzat per un extraordinari volum documental consolidat, amb uns suports cada vegada menys durables i amb un exercici ciutadà, cada volta major, del dret a accedir a la informació guardada per les administracions públiques, en aplicació dels principis constitucionals de publicitat, transparència administrativa i participació ciutadana. En aquest sentit, es torna cada vegada més necessari intensificar les mesures de prevenció i restauració, sobretot en aquells documents el suport dels quals és molt feble i que requereixen d'una actuació que en garanteixi la seva perdurabilitat. Igualment, també es fa necessari produir-ne còpies digitalitzades per tal d'afavorir-hi l'accés d'un ventall d'usuaris cada vegada més nombros i més plural en els seus interessos. La solució consisteix a augmentar cada cop més la consulta remota i, sobretot, evitar la manipulació d'uns documents sovint únics i irrepetibles. Cal tenir present que alguns documents, per la seva especial composició fisicoquímica tendeixen a degradar-se de manera irreversible: pensem, a tall d'exemple, en aquells documents dels segles XVI i XVII en què s'utilitzaren tintes ferrogàliques o en la mateixa premsa -sobretot la generada a la postguerra- impresa sobre un paper àcid i fràgil. En aquests casos, la restauració i la desacidificació esdevenen uns elements d'intervenció costosos, però imprescindibles.

Paral·lelament, la consolidació del concepte de documentació pública, la valorització de la informació i la superació dels mètodes tradicionals d'accés han portat a l'Ajuntament de Barcelona, en sintonia amb els desafiaments derivats de la nova societat del coneixement, a dur a terme en els darrers anys una actuació que posa l'èmfasi en els dos elements bàsics d'una política arxivística moderna i responsable: garantir la perdurabilitat d'un patrimoni que constitueix la memòria històrica de la ciutat i assegurar-ne la seva difusió mitjançant el recurs a les tecnologies de la informació i la comunicació.

En síntesi, la restauració i la digitalització esdevenen les dues cares d'una mateixa moneda: garantir de manera harmònica la preservació i l'accés ciutadà a les fonts històriques i jurídiques de la ciutat. És, doncs, en aquest context que cal inscriure la campanya *Barcelona fem memòria* que s'ha començat a impulsar des de l'Arxiu Municipal de Barcelona. En definitiva es tracta de reforçar l'actuació municipal empresa de fa anys en aquest àmbit mitjançant la implicació de la societat civil, i sobretot d'aquelles entitats, empreses i ciutadans sensibles a la necessitat d'organitzar, preservar i difondre un llegat documental, element cabdal en la conformació de la identitat i la recuperació de la memòria col·lectiva.

Amb el suport decisiu de l'Institut del Paisatge Urbà i de Barcelona Espònsor, s'han obert dues línies d'actuació encaminades a implicar-hi el món de les empreses i els ciutadans interessats en la història de la ciutat, aquests darrers en el marc del programa denominat "*Amics de l'Arxiu Municipal*", d'acord amb els díptics que s'adjunten. És, per tant, una campanya que vol relligar dos discursos que sovint poden semblar llunyans: el foment del coneixement de la ciutat i l'aposta sensata i decidida per les tecnologies de la informació i la comunicació. Aquesta actuació, en darrer terme, té ben present el fet que estudiants i ciutadans

encuriosits per la història són els usuaris emergents i que l'augment en la consulta dels documents s'ha de correspondre amb la possibilitat a mitjà termini de propiciar-ne l'accés en el marc d'un arxiu virtual. En darrer terme, entenc que la voluntat de la campanya -preservar els documents i facilitar-hi l'accés- pot quedar ben explicitada mitjançant les paraules de dues personalitats ben distintes, però que expressen de manera molt clara una idea força coincident en allò més essencial. Es tracta del polític britànic Winston Churchill i el poeta català Salvador Espriu. El primer va expressar de manera precisa aquesta necessitat de retrobar les arrels: "Una nació que oblida el seu passat no té futur". I al seu torn, Salvador Espriu fou també clar i contundent: "Qui perd els orígens, perd la identitat". Desitgem que aquesta campanya actui doncs en la perspectiva d'enfortir la identitat barcelonina i de promoure l'estima i el coneixement del seu passat per part de tots aquells que l'han triada com a espai per viure-hi.

L'ARXIU MUNICIPAL D'ELX OBRI UNA SECCIÓ DE MÚSICA LOCAL AMB DEU MIL PARTITURES

Entre els fons de la nova secció destaquen les transcripcions de mestres de Capella, la col·lecció de Pepico Vaello -6.000 partitures relacionades amb la música popular d'Elx- així com les composicions polifòniques i per a orgue d'Antonio Hernández, qui va ser mestre de la Capella del Misteri i ha donat a l'Arxiu 3.500 partitures, sobretot de música polifònica i orgue.

La Biblioteca Central d'Elx és, ara per ara, l'únic centre valencià que compta amb una secció similar, tal com indica Rafael Navarro, director del centre. Una iniciativa que permetrà posar a l'accés dels ciutadans milers de partitures que constitueixen la seua cultura musical. Un projecte que, segons indiquen els responsables, ja està rebent una resposta positiva, ja que la gent consulta els fons des del primer dia. En aquest sentit, i de cara a un futur, l'Arxiu Municipal espera -amb col·laboració de l'Institut Municipal de Cultura- poder anar recopilant i transcrivint l'obra del músic Matías Navarro, del segle XVIII, que actualment es troba a la Catedral d'Orihuela.

LA IMPLANTACIÓN DE LOS SERVICIOS MANCOMUNADOS DE ARCHIVO EN EL PRINCIPADO DE ASTURIAS

Arxius comarcals i mancomunats

La Implantación de los servicios mancomunados de archivo en el Principado de Asturias / Els arxius comarcals de Catalunya / Avances y retos de la asistencia archivística municipal: el programa de archivos de la Diputación de Salamanca / Una política concreta per a arxius, pobles i comarques

Fotografías correspondientes al depósito del Archivo Municipal de Colunga, uno de los ayuntamientos integrantes de la Mancomunidad de la Comarca de la Sidra.

Rosa Rabanillo Escudero

Jefa de la Sección de Archivos de la Consejería de Educación y Cultura del Principado de Asturias

El Principado de Asturias puso en marcha en 1989 el Plan de Recuperación y Organización de Archivos Municipales. Desde entonces, la Consejería de Educación y Cultura ha financiado diversas actuaciones, dirigidas fundamentalmente al tratamiento archivístico de los fondos históricos, en 34 de los 78 archivos municipales asturianos. El balance, en líneas generales, ha sido positivo, ya que se ha conseguido frenar el deterioro de una parte importante del patrimonio documental de la región y se ha despertado, aunque de forma todavía incipiente, el interés de las propias corporaciones locales por mantener en las mejores condiciones la documentación que conservan y generan. No obstante, esa mayor sensibilidad no se ha traducido en la creación de plazas de archiveros municipales, lo que ha impedido la incorporación a los archivos de la documentación de producción más reciente.

Hay que tener en cuenta que no llegan a una decena, los Ayuntamientos asturianos que cuentan con archivero y que en la mayoría de ellos las tareas de control y organización de la documentación recaen en el personal administrativo, que generalmente carece de la formación suficiente en lo que a técnica archivística se refiere. Sin embargo, cada vez es más urgente arbitrar soluciones para corregir las deficiencias en la tramitación y archivo de la documentación.

Todo ello demuestra que es necesario mejorar la eficacia de los recursos económicos empleados en la organización de archivos municipales, al tiempo que disponer de respuestas permanentes a las continuas demandas de procedimientos adecuados de gestión documental por parte de las corporaciones locales.

Los servicios mancomunados de archivo: una solución para Asturias

El Principado de Asturias tiene una estructura territorial basada en concejos de pequeño tamaño y de escasa capacidad económica. Esta configuración hace que el modelo de mancomunidades o de agrupaciones de municipios para la prestación de servicios no sólo sea aconsejable, sino que resulta imprescindible. En este sentido, los responsables de la política archivística de la Consejería de Educación y Cultura han considerado necesario ampliar la colaboración con las corporaciones locales en materia de recuperación y protección del patrimonio documental, mediante el establecimiento, a partir del presente ejercicio de 2002, de una línea de subvenciones destinadas a promover la implantación de servicios mancomunados de gestión documental en aquellos ayuntamientos que no tienen suficiente capacidad económica para la provisión de plazas de archivero.

El proceso de implantación está actualmente en marcha en dos mancomunidades: la de Cabo Peñas y la de la Comarca de la Sidra. Para dotar los servicios, en ambos casos se ha efectuado la contratación, en régimen de personal laboral temporal, de sendos archiveros -técnico medio, en la primera y técnico superior en la segunda- seleccionados a través del procedimiento de concurso-oposición, que estarán al cargo de la conservación y organización de los fondos documentales de todos y cada uno de los ayuntamientos que las integran. La Administración del Principado, a través de la Consejería de Educación y Cultura, asumirá temporalmente una parte del coste de las plazas mediante la aportación de 12.000 euros cada año, hasta un máximo de tres anualidades. Al final de ese período deben ser los ayuntamientos quienes asuman conjuntamente la totalidad de los gastos.

El sistema se articula mediante convenios suscritos entre la Administración del Principado y cada una de las Mancomunidades, en los cuales se fijan los términos de la colaboración, los compromisos que asumen las partes, así como las aportaciones económicas de las mismas.

Los convenios determinan igualmente las funciones de los responsables de los servicios, que esencialmente son las siguientes:

- El control de la producción documental en los archivos de gestión.
- La coordinación y el control de las transferencias de la documentación desde los archivos de gestión a los Archivos

Municipales.

- La organización y descripción de la documentación que periódicamente se vaya transfiriendo a los Archivos.
- La instalación de la documentación en los locales destinados a depósito.
- El control de los préstamos a las oficinas municipales.
- La atención a los investigadores.

Teniendo en cuenta que las necesidades de los ayuntamientos se centran fundamentalmente en el tratamiento archivístico de la documentación con valor administrativo, la figura del archivero mancomunado está pensada fundamentalmente para agrupaciones de municipios cuyos archivos presenten un alto grado de organización. Por ello, para el caso de ayuntamientos que poseen fondos documentales muy voluminosos o de gran valor histórico sin organizar, se ha considerado necesario proceder, bien simultáneamente, bien como fase previa a la implantación del sistema, a un tratamiento intensivo de la documentación a cargo de empresas especializadas, contratadas por la Consejería, con el fin de garantizar su viabilidad.

Asimismo, en los convenios está prevista la redacción de un reglamento, con objeto de regular el sistema rotativo y los procedimientos de trabajo, que se elaborará una vez que están en marcha los servicios, de tal forma que las normas se adapten a la realidad y no se establezcan de acuerdo con supuestos teóricos.

El buen funcionamiento del modelo mancomunado está supeditado a su estabilidad y permanencia en el tiempo. El trabajo rotativo a que están obligados los responsables de los servicios, en tanto que se desarrolla en un ámbito de actuación supramunicipal, exige garantías de continuidad para que sea eficaz y rentable. Por ello, el período de tres años previsto para la concesión de las ayudas por parte de la Administración Autonómica, debe servir para que los Ayuntamientos tomen conciencia de que los archivos son instrumentos esenciales para una eficaz gestión administrativa y están dispuestos a asumir la totalidad de los gastos de mantenimiento de la plaza de archivero.

Cabo Peñas y Comarca de la Sidra: dos experiencias piloto

A la hora de diseñar el modelo de servicios mancomunados de archivo se plantearon dos opciones: adaptar el sistema a las mancomunidades ya constituidas o promover la constitución "ad hoc" de agrupaciones de municipios. En una primera fase, y con el fin de aprovechar la experiencia en la gestión mancomunada, se ha preferido restringir la convocatoria de subvenciones a las mancomunidades preexistentes.

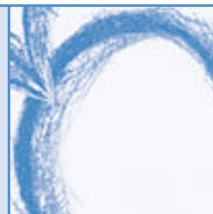
De las ocho Mancomunidades constituidas en el Principado, respondieron positivamente a la convocatoria dos de ellas: la de Cabo Peñas y la de la Comarca de la Sidra, las cuales, al presentar características muy diferentes, pueden configurar dos experiencias provechosas para evaluar la viabilidad del proyecto.

La Mancomunidad Cabo Peñas goza del equilibrio deseable para el establecimiento de servicios compartidos y, además, cuenta con el aval de una eficacia probada en la gestión de los mismos. Está constituida por los concejos costeros de Gozón y Carreño, cuya capacidad de producción documental es similar, como similares son su volumen de población - en torno a los 11.000 habitantes cada uno- y sus recursos económicos. Asimismo, la documentación histórica de sus archivos, muy rica, ya ha sido organizada mediante contratos de asistencia técnica financiados por la Consejería.

Un caso distinto es el de la Mancomunidad de la Comarca de la Sidra, que integra los concejos de Bimenes, Cabranes, Colunga, Nava, Sariego y Villaviciosa. El elevado número de concejos que la componen, el desequilibrio demográfico entre ellos - la mitad de los 30.000 habitantes de la Mancomunidad se concentran en el concejo de Villaviciosa -, las diferencias de volumen y ritmo de producción documental, la desigual capacidad presupuestaria y el hecho de que no todos los fondos documentales están organizados - actualmente el archivo de Colunga se encuentra en proceso de organización - son factores que invitan a pensar que surgirían mayores problemas en la implantación del servicio de archivos. No obstante, puede constituir un buen laboratorio para el diseño de estrategias y medidas de corrección, que a buen seguro serán útiles en el proceso de adaptación del modelo a otras agrupaciones de ayuntamientos.

Teniendo en cuenta que, por su propia naturaleza, las tareas archivísticas pueden tener un difícil encaje entre los servicios que suelen prestar las mancomunidades -oficinas técnicas de gestión urbanística, mataderos comarcales, parques de maquinaria, recogida de basuras, promoción turística, actividades deportivas, protección civil, etc.- se ha previsto una segunda fase dirigida a promover la constitución de agrupaciones de municipios con el objetivo de sostener conjuntamente plazas de archivero, que se configurarían atendiendo a criterios de población, capacidad presupuestaria, producción documental, importancia de los fondos históricos, además del inevitable de la proximidad geográfica de los concejos.

Estas primeras experiencias podrían avalar un modelo estable de actuación, que, con unas necesidades presupuestarias similares a las actuales, posibilitaría que las inversiones en organización y recuperación de archivos municipales tengan un efecto permanente y sean una solución estable para los ayuntamientos. La aplicación del sistema supondría, además, que no sería necesario repetir periódicamente las intervenciones, al contar con personal técnico encargado de la gestión documental, y propiciaría un mayor compromiso de las corporaciones locales con sus propios archivos, lo que, en definitiva, constituiría su objetivo principal.

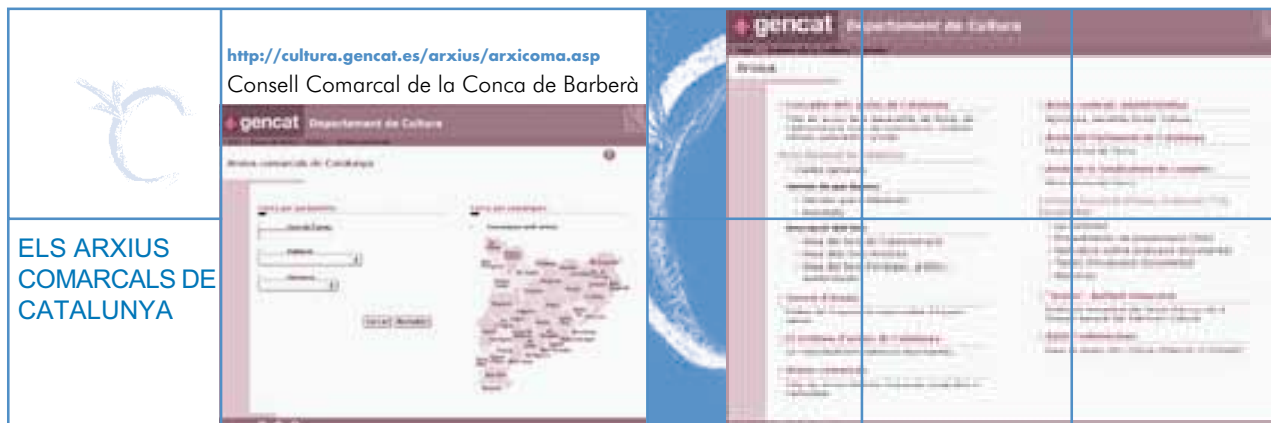
LA IMPLANTACIÓN DE LOS SERVICIOS MANCOMUNADOS DE ARCHIVO EN EL PRINCIPADO DE ASTURIAS

Logotipo de la Mancomunidad de Cabo Peñas.

Depósito del Archivo Municipal de Colunga

Josep M. Porta i Balanyà
Arxiu Històric Comarcal de Montblanc

Amb la reinstauració de la Generalitat de Catalunya i amb l'assumpció de les competències plenes que li conferia l'Estatut de Catalunya, i atenent a les recomanacions del Congrés de Cultura Catalana de 1977, l'administració autonòmica creà el seu propi sistema d'arxius, en el qual, la Xarxa d'Arxius Històrics Comarcals, que hauria d'abraçar tot el territori del Principat, hi tindria una part fonamental. Era una nova organització arxivística, assumible econòmicament, que se situava en una posició intermèdia entre la concentració i la dispersió; és a dir, entre un únic Arxiu Nacional o els provincials i la gran munió d'arxius locals. A més, la divisió de competències a nivell comarcal permetia una correcta gestió arxivística, amb uns 25 municipis de mitjana; alhora que era el tipus de distribució territorial que millor s'adaptava al tarannà dels catalans, tot avançant-se a les lleis d'Organització Territorial de 1987.

Així, a partir de 1981 s'iniciava el desplegament de la Xarxa a les comarques més desatèses arxivísticament, el qual, a hores d'ara, encara continua. Actualment, en el territori català tenim 29 arxius en funcionament (3 dels quals són provincials, però amb funcions de comarcal en el seu propi àmbit), dos centres més s'estan construint i, la resta, fins a quaranta-u (que són les comarques de Catalunya) estan en fase de preparació, de tal manera que entre els anys 2008-2010 es preveu que la Xarxa estigui totalment enllestida.

Per a la creació dels primers arxius comarcals se signaren els corresponents convenis entre el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments capitals de comarca, on s'establien les obligacions que assumiria cada part. Entre moltes, sols destacarem que el Departament de Cultura assumiria els costos de la posada en funcionament i d'organització de l'arxiu, amb l'assignació del personal tècnic necessari: el director, del cos d'arxivistes de la Generalitat de Catalunya; i, per la seva banda, l'Ajuntament havia de proporcionar un local o un solar adient i proveir el centre del personal auxiliar mínim (apartat que no sempre s'ha complert amb la celeritat desitjada).

Els arxius comarcals i la Xarxa obtingueren el seu reconeixement legal amb la Llei 6/1985, d'arxius, i la regulació de la seva organització pel Decret 110/1998, on ja es donava entrada en els convenis als consells comarcals. Aquests, un any més tard, en virtut del Decret 208/1989 assumiren la seva gestió. Finalment, amb la Llei 10/2001 d'arxius i documents de Catalunya, es constata plenament el desplegament de la Xarxa d'Arxius Comarcals. En conseqüència, la Llei encomana als arxius comarcals diverses funcions; si bé, és cert que, moltes d'elles, d'una manera o d'altra, s'han acomplert pels diferents centres des del mateix moment de la seva creació. D'entre les principals funcions destacarem les que fan referència a la col·laboració dels arxius comarcals amb totes les administracions públiques, la de vetllar pel compliment de la normativa dels arxius, la de tenir cura d'ingressar, custodiar i difondre la documentació que estableix la pròpia Llei i la d'oferir serveis especialitzats i de suport als arxius de l'administració local del seu territori.

I és aquí on rau la importància d'aquests centres d'arxius en els seus vint anys d'història: la seva implicació en el territori i en el servei a les administracions, bàsicament municipals, de tipus mitjà i petit. Malgrat que la concepció dels arxius comarcals ha estat qüestionada per alguns, creiem que ha resultat ser un dels millors instruments de la política arxivística catalana per a la salvaguarda, conservació, accés i difusió del patrimoni documental, almenys, en les comarques del prelitoral i de l'interior de Catalunya. Majoritàriament es tracta de comarques on hi ha una capital, més o menys important; però també hi ha localitats de recursos humans i econòmics limitats, i molt poques d'elles, difícilment en la dècada dels anys vuitanta, s'haurien plantejat o haurien pogut posar en funcionament un arxiu, amb personal qualificat i amb un horari de consulta prou ampli i adient.

Per tant, la Xarxa d'Arxius, amb totes les seves seves distribuïdes pel territori català ha anat desenvolupant una programació coordinada pel Servei d'Arxius. Aquesta s'ha centrat en diferents programes i línies de treball,

amb resultats com ara la redacció i publicació de les guies dels arxius comarcals, l'edició de tríptics dels arxius comarcals, de fons determinats o de grups de fons, la descripció documental municipal, el desenvolupament del programari informàtic Gestió d'Arxius Comarcals (GAC), la descripció documental dels protocols notariais (amb la col·laboració de la Fundació Noguera), la microfilmació dels protocols notariais, la constitució de grups de treball per a l'establiment de quadres de classificació de fons o grups de fons, etc.

De tots aquests programes, ara i aquí, solament comentarem breument el de la descripció municipal. Consisteix en un pla general d'inventariació de tots els arxius de Catalunya mitjançant els arxius comarcals, atesa la tutela que tenen sobre els fons de l'administració local del seu àmbit territorial. Es pretén portar un control dels fons municipals i oferir als investigadors i a les administracions un primer instrument de descripció. Metodològicament, es realitza un treball de camp a les pròpies dependències municipals, tot elaborant un informe on es destaquen les característiques de la situació, l'emplaçament de la documentació i la valoració que tenen de l'arxiu els seus responsables. Posteriorment es passa al cos central del treball, basat en el buidatge en fitxes de la documentació a nivell del tipus formal de cada unitat arxivística: llibre o lligall i, posteriorment, es confecciona l'inventari informatitzat.

Aquest programa ha servit per copsar que en la major part dels municipis hi ha una manca total d'atenció a l'arxiu, tant a nivell econòmic i pressupostari, com de personal i de material. En molts casos, aquests arxius són, en realitat, uns veritables magatzems. Per tal de resoldre la situació de deixadesa, s'ha endegat una campanya per a la preservació dels fons. Aquesta, en part, passa per una política de concentració dels fons municipals més desatesos a l'arxiu comarcal, mitjançant la signatura de convenis de dipòsit. Amb aquest acte, s'assegura la conservació, la instal·lació, l'organització, la descripció, l'accés i la difusió a la investigació i a l'entorn sociocultural.

Paral·lelament, com que d'entrada, alguns municipis no sempre han estat predisposats a dipositar els seus fons als arxius comarcals, des dels centres de la Xarxa es continua portant una "tutela" o control de la situació d'aquests fons de l'administració local. El grau d'implicació dels arxius comarcals en aquesta tasca és molt variat, atenent a diverses circumstàncies. Simplificant, podem afirmar que va des d'aquells que hi dediquen molt poca activitat i recursos fins a altres que hi realitzen visites de treball més o menys periòdiques, tot efectuant un manteniment dels fons i la inventariació i descripció de tota la documentació generada de nou. No obstant això, però, tot sovint, la feina endegada per l'Arxiu Comarcal queda eclipsada pel fet que en aquests municipis de tipus mitjà i petit, mancats de recursos humans i econòmics, l'atenció necessària que haurien de prestar a l'arxiu els seus responsables, quasi mai es porta d'una manera sistemàtica i correcta.

D'altra banda, des dels arxius comarcals s'ha continuat aplegant i integrant igualment els més diversos fons documentals generats en el seu àmbit territorial. Aquesta tasca, continuada en el temps, s'ha portat a terme mitjançant les transferències periòdiques (en moltes ocasions anuals) per part de les diferents administracions, o seguint el sistema de la signatura dels corresponents convenis de dipòsit amb altres entitats o amb els mateixos titulars, fet que ha permès realitzar una política de conservació, de descripció i de servei i d'assessorament a les pròpies administracions i institucions, així com a la societat en general, mitjançant diferents tipus de difusió, com poden ser: publicacions, exposicions, conferències, activitats pedagògiques, presentacions radiofòniques, pàgines web, etc.

En definitiva, és del tot convenient que, per part de l'administració de la Generalitat de Catalunya, se segueixi impulsant la Xarxa d'Arxius, amb la creació de noves seus, dotació de més personal, equipaments, mitjans tècnics i altre material. D'aquesta manera, els arxius comarcals podran continuar com a centres de primer ordre en la recepció de documentació (amb fons històrics i administratius), en la gestió documental (amb la seva intervenció en el mateix moment de la producció dels tipus documentals), en la prestació de serveis tècnics, en l'assessorament i ajuda a les administracions i institucions que generen documents, així com als mateixos investigadors i estudiosos i, per extensió, a tota la societat; alhora que també hauran de prosseguir en la seva funció tradicional de "conservar la memòria per al futur", basada en una documentació ben instal·lada, organitzada i descrita mitjançant els corresponents instruments de descripció que, gràcies a les noves tecnologies, s'hauran de difondre arreu.

ELS ARXIUS COMARCALS DE CATALUNYA

RECULL BIBLIOGRÀFIC:

- Cermeno, Lluís; Lorente, Anna; Olivé, Francesc. *El sistema general de gestió de la documentació administrativa de la Generalitat de Catalunya*. Barcelona: Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, 1999.
- Coll i Font, M. del Carme. "La descripció dels fons municipals des dels arxius comarcals: l'experiència del Baix Penedès". *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*, núm. 21, 1999, p. 1-3.
- "El quadre de fons dels arxius". *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*, núm. 2 i 3, 1994, p. 1-4 i 1-3.
- Farré i Viladrich, Joan; Gonzalvo i Bou, Gener; Montagut i Balcells, Dolors. "La inventariació dels arxius municipals de les comarques de la Noguera, la Segarra i l'Urgell". *Lligall 5. Revista Catalana d'Arxivística*, 1992, p. 55-80.
- Farré i Viladrich, Joan. "Els Arxius Històrics Comarcals". A *Els arxius: l'experiència catalana*. Barcelona: Associació d'Arxivers de Catalunya, 1995, p. 43-46.
- Gonzalvo i Bou, Gener. "Arxius comarcals i arxius eclesiàstics". *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*, núm. 13, 1996, p. 2-3.
- Gonzalvo i Bou, Gener. "El patrimoni documental a la Catalunya interior: l'exemple dels arxius municipals de la comarca de l'Urgell". *Urtx. Revista Cultural de l'Urgell*, núm. 4, 1992, p. 221-229.
- Magrinyà i Rull, Anna. "Programari de descripció i gestió d'arxius (GAC)". *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*, núm. 8, 1995, p. 1-2.
- Masachs i Suriol, Josep M. "La informatització de la Xarxa d'Arxius: desenvolupament i implementació del programa de Gestió d'Arxius Comarcals (GAC)". *Lligall 10. Revista Catalana d'Arxivística*, 1995, p. 171-187.
- Puig i Ustrell, Pere. "Arxius de l'Administració Autònoma. La Xarxa d'Arxius Històrics Comarcals de la Generalitat de Catalunya". *Lligall 1. Revista Catalana d'Arxivística*, 1988, p. 33-36.
- "Resum de la taula rodona: Arxius municipals i arxius històrics comarcals: sintonies i diferències". *Lligall 16. Revista Catalana d'Arxivística*, 2000, p. 385-394.
- Retuerta i Jiménez, M. Luz. "Arxius i administració local al Baix Llobregat". *Arxius. Butlletí del Servei d'Arxius*, núm. 26, 2000, p. 1-3.
- Sans i Travé, Josep M. "El Sistema Arxivístic català". *Lligall 1. Revista Catalana d'Arxivística*, 1988, p. 167-169.
- Sans i Travé, Josep M. "El Sistema de Archivos de la Generalitat de Catalunya dentro del sistema Archivístico de Catalunya". A *Sistemas Archivísticos y Tratamiento de Documentos Administrativos en el Estado de las Autonomías*. Santander: Govern de Cantàbria, 1997, p. 69-86.
- Sans i Travé, Josep M.; Olivé i Ollé, Francesc. "La 'Xarxa d'Arxius de la Generalitat de Catalunya'. Experiències entorn a la descripció documental municipal i notarial en Catalunya". *Irargi IV. Revista de arxivística*, 1991, p. 455-466.
- Servei d'Arxius de la Generalitat de Catalunya. "Les aplicacions informàtiques de gestió i descripció documental de la Generalitat de Catalunya". *Compactus. Revista d'Arxius i biblioteques*, núm. 2, 2001, p. 34-35 [monogràfic: La informatització dels arxius].
- Simon i Tarés, Antoni. "Arxius i fonts documentals". A *La història i els joves historiadors catalans. Ponències i comunicacions de les Primeres Jornades de Joves Historiadors Catalans, 1984*. Barcelona: La Magrana-IMH de l'Ajuntament de Barcelona, 1986, p. 15-31.
- "El Sistema Arxivístic català. Debat". *Lligall 1. Revista Catalana d'Arxivística*, 1988, p. 171-178.

RECULL NORMATIU:

- Llei orgànica 4/4979, de 18 de desembre, d'Estatut d'Autonomia de Catalunya, DOGC, núm. 38 (31-12-1979), p. 576-585.
- Decret 201/1980, de 17 d'octubre, de creació del Servei d'Arxius, DOGC, núm. 91 (05-11-1980), p. 1.048.
- Decret 314/1980, de 28 de novembre, de creació de l'Arxiu Nacional de Catalunya, DOGC, núm. 107 (16-01-1981), p. 32.
- Decret 61/1982, de 22 de gener, que regula la Inspecció General d'Arxius, DOGC, núm. 216 (21-04-1982), p. 964-965.
- Ordre de 15 de març de 1982 que dona publicitat als convenis per a la gestió dels arxius de titularitat estatal ubicats a Catalunya, DOGC, núm. 220 (05-05-1982), p. 1.045-1.048.
- Llei 6/1985, de 26 d'abril, d'arxius, DOGC núm. 536 (10-05-1985), p. 1.263.
- Decret 110/1988, de 5 de maig, de regulació de la Xarxa d'Arxius Històrics Comarcals, DOGC, núm. 995 (25-05-1988), p. 2.191.
- Decret 208/1989, d'1 d'agost, de delegació de competències en matèria de cultura a les comarques, DOGC 1194 (15-09-89), p. 3.619.
- Llei 9/1993, de 30 de setembre, de Patrimoni Cultural Català, DOGC, núm. 1807 (11-10-1993), p. 6.748-6.758.
- El Decret 76/1996, de 5 de març, de regulació del sistema general de gestió de la documentació administrativa i l'organització dels arxius de la Generalitat de Catalunya, DOGC, núm. 2180 (11-03-96), p. 2.369.
- Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents de Catalunya, DOGC, núm. 3437 (24-07-21), p. 11.538-

L'interior de l'arxiu comarcal de Montblanc. Xarxa d'Arxius de la Generalitat de Catalunya

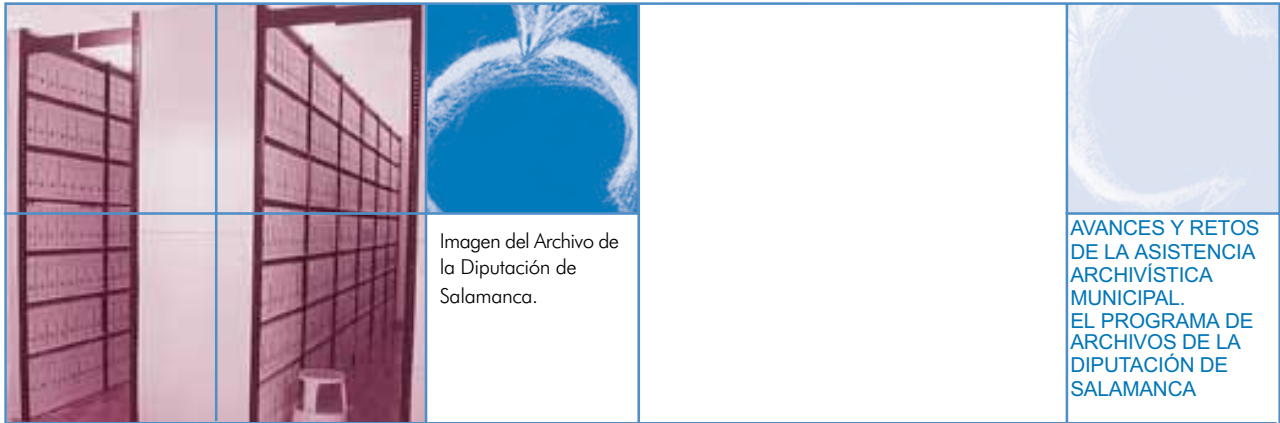

Imagen del Archivo de la Diputación de Salamanca.

AVANCES Y RETOS DE LA ASISTENCIA ARCHIVÍSTICA MUNICIPAL. EL PROGRAMA DE ARCHIVOS DE LA DIPUTACIÓN DE SALAMANCA

Emilio Vidal Matías

Archivo de la Diputación de Salamanca

Objetivos de la archivística

Enfrentarse ante la colosal tarea de salvar y poner a disposición de la sociedad el ingente patrimonio documental que atesoran los municipios en sus archivos es uno de los mayores retos a los que la archivística se está enfrentando con enorme esfuerzo y tesón en los últimos años. El déficit archivístico que la administración local arrastraba en el advenimiento de la transición, si lo comparamos con otros sistemas archivísticos considerados tradicionalmente más relevantes desde una perspectiva “histórica”, resultaba de tal magnitud, que ha obligado a emplear un elevado volumen de recursos para intentar aminorar el lastre que estos archivos acarrearán desde hace muchos años.

A pesar del esfuerzo, tanto humano como económico, realizado durante todo este tiempo, no ha resultado suficiente para situar a los archivos municipales en el lugar que les corresponde. El afán con el que muchas administraciones se han comprometido se ha realizado de forma desigual. La llegada de la democracia trajo consigo un enorme esfuerzo cultural por parte de los grandes ayuntamientos, destinándose una parte, proporcionalmente pequeña, a su patrimonio documental. Sin embargo, los pequeños municipios, abrumadoramente mayoritarios en algunas comunidades autónomas, y tutelados por ellas, han tardado en incorporarse a la estela de la renovación, quizá por el desfase administrativo que se ha producido como consecuencia del largo proceso político de descentralización administrativa que se ha llevado a cabo en estos años. No obstante, surgen por doquier, no sin resistencias absolutamente injustificables, a veces con fuerza, otras con timidez, iniciativas que están modificando el panorama aunque sea de modo incipiente.

Sobre este frágil paisaje al que nos enfrentamos quienes estamos inmersos en la profunda tarea de prestar asistencia archivística a los pequeños ayuntamientos, discurren nuestros *retos profesionales*. Establecer debates sobre los mismos, al son de las nuevas tecnologías y de los recientes instrumentos técnicos que progresivamente se incorporan a la metodología archivística, resulta imprescindible. Provocar la *controversia*, apenas existente actualmente, es el objetivo de este artículo, partiendo de la iniciativa que se está desarrollando desde la Diputación de Salamanca en el ámbito territorial de una provincia. Desde una perspectiva local, por tanto, que resulta insoslayable, se esboza una mirada personal, apasionada a veces, sobre algunos de los asuntos que conciernen al propósito enunciado.

Un nuevo concepto de la asistencia

Entre todos los aspectos que particularizan el trabajo archivístico que desarrollamos en nuestro caso, el más esencial, y del que participan todas y cada una de las iniciativas que en este ámbito se llevan a cabo, es el relativo al sujeto del mismo. Nuestros “clientes” directos no son ni los investigadores, ni la administración a la que servimos, sino otras administraciones a quienes procuramos unos servicios archivísticos, tanto para ellas mismas como para los investigadores y los ciudadanos para quienes trabaja, y que vienen a ser una asistencia a modo de consultora pública, puesta a disposición de las entidades locales por parte de otras administraciones.¹ Desde un lejano 1982, cuando se inició lo que más tarde se convertiría en el Censo-guía² de Archivos Municipales de la Provincia de Salamanca, dando paso en 1986 al inicio de los trabajos de organización de archivos municipales, hasta el desarrollo del plan actual³, han transcurrido veinte años que han servido para modificar el estado de cosas preexistente. Durante esta etapa hemos conocido satisfacciones y desengaños, pero sobre todo ha habido tiempo para cavilar sobre el trabajo desarrollado, lo que ha permitido un crecimiento organizativo y metodológico que ha

¹ En 1993 en Francia ya existían ocho. Son establecimientos públicos que prestan a los municipios diferentes servicios comunitarios, unos obligatorios, que se financian a través de una cuota general y otros facultativos, como el de archivos, que se autofinancian con retribuciones complementarias que pagan los ayuntamientos que los utilizan. Son independientes de los archivos departamentales. Para mayor abundamiento véase A. DESCOMBES: “Les Centres de Gestion et les archives en milieu rural”, en La Gazette des archives, nº 163, 1993, pp. 303-305.

² VV. AA. “Censo guía de los archivos municipales de la Provincia de Salamanca”. Salamanca, 1988.

³ Plan de Intervención en el Patrimonio documental de los Archivos Municipales de la Provincia de Salamanca, para el período 2000-2003. B.O.P. nº. 213 de 8 de noviembre de 1.999.

⁴ En este momento de los 362 ayuntamientos con cuenta la provincia, 264 se encuentran integrados en el Programa funcional de Archivos Municipales. De entre ellos, 222 tienen el depósito equipado, sus fondos documentales organizados e informatizados en su totalidad. El volumen total organizado asciende a 51.204 unidades de instalación de folio prolongado y 140.610 registros informatizados de las unidades de descripción resultantes. Véase para la gestión, desarrollo y resultados del programa VIDAL MATÍAS, E. “La recuperación del patrimonio documental: la experiencia de Salamanca”, en I Jornadas de archivos

AVANCES Y RETOS DE LA ASISTENCIA ARCHIVÍSTICA MUNICIPAL. EL PROGRAMA DE ARCHIVOS DE LA DIPUTACIÓN DE SALAMANCA

▶ Cantabria, 1998, pp. 61-77.

⁵La Unidad de Patrimonio Documental se creó en 1.992 para prestar asistencia archivística a los municipios de la provincia, con independencia del archivo de la institución.

⁶En la provincia de Salamanca, como consecuencia de su forma de poblamiento y del proceso histórico de despoblación, sus trescientos sesenta y dos ayuntamientos se agrupan en los siguientes tramos de población: hasta 100 habitantes 32 ayuntamientos; de 100 a 300, 163 ayuntamientos; de 300 a 500, 82 ayuntamientos; de 500 a 1.000 habitantes, 53 ayuntamientos, de 1.000 a 1.500 habitantes, 15, y de más de 1.500 habitantes, 16 ayuntamientos.

⁷PÉREZ MORENO, Alonso. "Las competencias sobre el patrimonio documental de la Administración Local". Ponencia presentada en las I Jornadas Nacionales de Gestión del Patrimonio Local. Córdoba 22-24 de Octubre de 2.001. Edición digital.

⁸En Castilla y León la colaboración interinstitucional arrancó en la provincia de Salamanca. Se inició en 1.993 entre la Diputación y los ayuntamientos y a partir de 1.996 también con la Junta de Castilla y León. Esta misma colaboración se estableció posteriormente en Valladolid, Burgos y Palencia. La financiación de las inversiones o ejecutar se realizan al 35% por parte de la Junta y la Diputación y el 30% restante los Ayuntamientos. Antes de la colaboración con la Junta, la Diputación aportaba el 50% y cada Ayuntamiento la ▶

incidido en los resultados obtenidos.⁴ Si tuviéramos que elegir el elemento capital que más ha cambiado desde el inicio del proyecto elegiríamos, sin lugar a dudas, el *cambio del concepto asistencial*. Partiendo de una asistencia paliativa y discontinua prestada a los ayuntamientos pero al margen de los mismos, se ha pasado a un concepto nuevo, de carácter participativo, estrechamente ligado a la prestación de servicios entre las administraciones que disponen de unas competencias yuxtapuestas sobre el patrimonio documental. Este cambio en la filosofía que contextualiza la asistencia municipal ha traído aparejada, en nuestro caso y allí donde también se ha dado, la creación de unidades específicas destinadas a la gestión de la misma.⁵

El desafío de los modelos

El optimizar los exiguos recursos con la máxima eficacia y eficiencia posible choca con un escaso *bagaje metodológico* aplicable a una nueva realidad archivística, distinta al concepto y la definición tradicional de la disciplina. Ya que hasta la fecha la archivística, representada por un único centro de mayor o menor magnitud, no se planteaba como misión esencial la prestación de servicios archivísticos a unas comunidades rurales dispersas por el territorio y titulares de un abundante número de archivos, de escasa envergadura en un buen número de ellos, pero con una respetable autonomía y unos presupuestos insignificantes⁶. Igualmente, y hasta la fecha, las abundantes iniciativas que en este ámbito se han puesto en marcha no han reflexionado, o al menos no lo suficiente, de forma escrita y de manera independiente.

En este sentido, y aunque los principios archivísticos son universales, como no podría ser de otra manera, es innegable que se requiere una especialización propia derivada de la especificidad de las propuestas, fundamentalmente en el campo de la planificación y de la logística. Estos aspectos han sido soslayados tradicionalmente y su escasa valoración ha dado al traste con innumerables propuestas en el ámbito de la asistencia archivística municipal, por una profesión más dada tradicionalmente a la acción que a la especulación. Consecuencia de ello es la falta de arquetipos, de patrones, de modelos de gestión, que deriva tanto de la escasa reflexión teórica, por un recién estrenado interés profesional que comienza a despertar, cuanto por la heterogeneidad administrativa en la que los archivos se ven inmersos. Acabar con el aislamiento existente de las experiencias que aspiran a salvaguardar una parte fundamental del patrimonio documental, posibilitando al mismo tiempo la mejora de la gestión administrativa de las entidades locales, es el principal desafío al que nos enfrentamos.

La cultura de la colaboración

Aunque con lentitud, hay actitudes que ya van cambiando, y los ciudadanos -digamos- perciben cada vez con mayor nitidez a la administración, como suministradora de servicios públicos que ellos "pagan" con sus impuestos y que ésta es la responsable, ante ellos, del buen uso que de los mismos se haga. En la administración, también con premiosidad, comienza a penetrar el concepto de servicio público aplicado a ámbitos que anteriormente no se consideraban. Por tanto, el concepto de "competencia" comienza a tener un significado diferente del que tradicionalmente ha tenido. Ahora resulta impensable no atender las demandas sociales, so pretexto de no disponer de las competencias correspondientes. Y también resulta inimaginable inhibirse en una competencia y al mismo tiempo no prestar el apoyo requerido a otra administración con competencia concurrente⁷. Podríamos resumirlo con un aforismo, la competencia no puede ocultar la incompetencia.

Cuando una administración determinada no dispone de los recursos suficientes para, por sí sola, prestar un determinado servicio, bien directamente, bien de forma indirecta a través de alguna otra administración, tenemos la obligación de propiciar sistemas cooperativos con las administraciones concurrentes. Y este es el mayor cambio operado en la asistencia archivística a lo largo de los últimos años, y aunque existe una enorme resistencia a la innovación, ésta es imparable.

En cambio, todavía hay administraciones que se inhiben de sus obligaciones legales e impiden que otras hagan lo que ellas no hacen, alegando que son las titulares de las "competencias". Como si la propiedad fuera una excusa suficiente para hurtar a los ciudadanos una parte de sus derechos y propiciar el abandono y el expolio del patrimonio documental. Un celo competencial que esconde detrás un enorme grado de incompetencia, ya que sobre el patrimonio documental de los municipios hay una concurrencia de competencias de carácter regional, provincial y local, y si los titulares de estos archivos tienen las obligaciones que les marca la ley, tampoco las administraciones regionales y provinciales pueden abstraerse de sus obligaciones. En este sentido, la colaboración interinstitucional que desde Castilla y León⁸ se lleva a cabo debería resultar modélica para todos aquéllos que no acaban de cumplir los imperativos legales de cara al patrimonio documental, y que al mismo tiempo, llenan de zancadillas el paso de otras administraciones que con mejor voluntad pretenden modificar un calamitoso estado de cosas. Trabajemos pues en sintonía con

la cultura de la *colaboración* y la *cooperación institucional*, oponiéndola a la enarbolada por los valedores de las exclusividades y las exclusiones, que amparándose en supuestos privilegios competencias impiden el cambio que necesitan los archivos de las comunidades rurales, y que nosotros tenemos obligación de propiciar. La competencia no debe ser percibida como un derecho sino como un conjunto de obligaciones. Disponemos de unos recursos, de todo tipo, escasos y dispersos, que necesitamos que confluyan con el objetivo de alcanzar la mayor eficacia y eficiencia posible, y para ello debemos hacer converger las políticas archivísticas de todas las administraciones.

Los cambios técnicos

Decir que los archivos están inmersos en una profunda renovación derivada de la aplicación de las nuevas tecnologías es solemnizar lo obvio. En todos estos años en los que llevamos trabajando por la mejora de los archivos municipales salmantinos hemos conocido una profunda renovación metodológica que viene de la mano de los cambios tecnológicos. De manera que determinados procesos metodológicos que anteriormente sólo tenían una importancia relativa han pasado a ser determinantes al incorporar las *nuevas tecnologías* al servicio del patrimonio documental. Nunca como ahora ha resultado tan imprescindible la normalización, como concepto inseparable de la aplicación de la informática a los procesos archivísticos. Las consecuencias metodológicas son muchas, pero tres que se han revelado de gran trascendencia: la primera proviene de la aparición de un *cuadro de clasificación* para uniformar ese mar de lenguas que ha sido la clasificación archivística municipal⁹, y que deberá facilitar la implantación de nuevos proyectos de asistencia a los ayuntamientos y de normalizar el trabajo archivístico de todos los que nos hemos adentrado en este campo. La segunda es una consecuencia directa de la aplicación de la informática en los archivos. Las herramientas informáticas han revolucionado de forma radical el trabajo archivístico. Surgen por doquier aplicaciones y soluciones que utilizándolas de manera adecuada facilitan el trabajo y multiplican sus resultados. En nuestro caso, todos los archivos municipales integrados en el programa de archivos de la Diputación de Salamanca están gestionados por una aplicación informática integral que facilita su administración, así como las tareas técnicas relacionadas con la descripción, la recuperación documental etc.¹⁰ Y finalmente, el tercer hito que ha modificado el trabajo archivístico de estos años ha sido la obligada llegada de *normas internacionales para la descripción*. Fruto de la necesidad de normalizarla para facilitar su intercambio a través de procesos automatizados.

Lejos de suponer un lastre para el trabajo archivístico, estas normas se han convertido en un elemento de enriquecimiento de la descripción tradicional, a la que completan y desarrollan, estando especialmente destinada a la difusión de la información a través de las redes. Su carácter multinivel nos ha hecho concebir los archivos como una gran mina en la que las galerías se van superponiendo, comunicando y entrelazando para extraer los metales preciosos, la información que los archivos atesoran. Como sólo unos cuantos elementos son esenciales, la transferencia de las descripciones anteriores hacia el nuevo formato no conlleva excesiva dificultad¹¹. Ello no impide que en campañas sucesivas podamos ir complementando de forma progresiva y estructurada la información que poseemos. En estos momentos no es posible implantar nuevos proyectos sin considerar como vital la aplicación de las normas para la descripción, la ISAD, y si queremos que nuestro trabajo tenga la repercusión y la difusión que merece no debemos desdeñarla con tópicos que generalmente están amparados por la ignorancia. La norma tiene una concepción teórica con una estructura que se aplica a todos los niveles de una forma integral. Debemos evitar servirnos de ella sólo para "homologar" un fondo, añadiéndole a modo de paraguas una descripción. La norma tiene una concepción global y por tanto debe ser aplicada en la integridad de los niveles. La profundidad de la descripción podrá ser diferente para cada nivel, incluso para cada descripción, en función de la planificación que hagamos, pero no podemos seguir describiendo como lo hacíamos hace veinte años, para añadir al final un lazo en forma de norma.

Planificación, trabajo y evaluación.

Estos elementales principios aplicados a la gestión de cualquier proceso empírico son, o al menos debieran serlo, de cumplimiento obligado en la implantación y desarrollo de las propuestas de asistencia archivística supramunicipal. Nos ayudarán en la toma de decisiones, facilitándonos el proceso de probar adecuadamente las necesidades de los archivos de los municipios. Si todos somos conscientes de que una acertada metodología archivística es imprescindible para la realización técnica de la tarea encomendada, debemos considerar también la necesidad del apoyo de otras herramientas auxiliares de valoración que nos ayuden a tasar y cuantificar, de la forma más rigurosa posible, la misión propuesta; por tanto es imprescindible redactar *instrumentos de planificación* para una correcta toma de decisiones. Igualmente,

AVANCES Y RETOS DE LA ASISTENCIA ARCHIVÍSTICA MUNICIPAL. EL PROGRAMA DE ARCHIVOS DE LA DIPUTACIÓN DE SALAMANCA

► cantidad restante. Se han invertido 149 millones de pesetas desde el año 1992, hasta el año 2001.

⁹La Unidad de Patrimonio Documental de la Diputación de Salamanca disponía de un cuadro inspirado en el modelo sevillano de comienzos de los años 80. Tras la publicación del denominado "cuadro nacional" se incorporó con las adaptaciones necesarias. Se codificó en su totalidad para facilitar su informatización y su incorporación a la nueva aplicación informática. En la actualidad, dos terceras partes de los fondos están en el cuadro anterior y el resto en el nuevo. Si bien progresivamente, a través de las actualizaciones, se van transfiriendo los datos mediante de una aplicación específica. Véase MESA DE TRABAJO SOBRE ORGANIZACIÓN DE ARCHIVOS MUNICIPALES. "Archivos municipales. Propuesta de Cuadro de Clasificación de Fondos de Ayuntamientos". Madrid, 1996.

¹⁰De la misma forma que con el cuadro existen dos aplicaciones informáticas en vigor, instaladas y funcionando en los ayuntamientos. El cambio se hizo coincidir con la implantación del nuevo cuadro, se elaboró una nueva aplicación bajo Windows, que si bien mantiene la estructura de la base de datos anterior mediante una aplicación puente se transfieren los datos de una a la otra. Éstas, al igual que sucede con el cuadro se realizan en las actualizaciones.

¹¹Salvo escasas excepciones, sólo se consignan los elementos esenciales en los niveles inferiores. En los superiores los establece la aplicación informática de forma

AVANCES Y RETOS DE LA ASISTENCIA ARCHIVÍSTICA MUNICIPAL.
EL PROGRAMA DE ARCHIVOS DE LA DIPUTACIÓN DE SALAMANCA

Portada del libro "Decálogo para la buena conservación del Archivo".

► aplicación informática de forma automatizada.

¹² VIDAL MATÍAS, Emilio. "Análisis de costes aplicados al Programa de gestión de archivos municipales de la provincia de Salamanca", Ponencia presentada en las I Jornadas Nacionales de Gestión del Patrimonio Local. Córdoba 22 - 24 de Octubre de 2.001. Edición digital.

¹³ VIDAL MATÍAS, Emilio. "El patrimonio documental en los pequeños municipios: proteger y divulgar", en *La política cultural en el municipio. El respeto a los derechos de propiedad intelectual*. Madrid 2002, pp. 139-143.

debemos elaborar herramientas que nos muestren los objetivos y que nos permitan evaluar el desarrollo del trabajo, con el objetivo de hacer el mejor uso posible de los recursos de que dispongamos. Asimismo, debemos diseccionar los procesos, analizar con precisión las funciones, diseñar los programas, estudiar las tareas y las acciones. Una vez estructurados los programas o los proyectos, todos ellos elementos básicos, podemos elaborar otras herramientas de planificación operativa que nos marquen objetivos para un período determinado, estableciendo planes para una legislatura, bianuales etc. Se trata en suma de construir documentos que sean al mismo tiempo útiles para las instituciones y para los responsables de los programas de gestión de archivos municipales.

La decisión de implantar una actividad destinada a prestar un servicio archivístico a las comunidades locales debe hacerse con el *conocimiento de todos los recursos necesarios* para llevarla a cabo y también del coste que la misma representa ¹². En consecuencia, iremos seleccionando progresivamente los indicadores que tengan una mejor adaptabilidad a nuestro caso. Los utilizaremos para calcular las unidades de coste, las unidades de ejecución y a través de ellas medir la eficacia, la eficiencia, el coste y la calidad.

Un buen análisis requiere la elaboración de un *sistema de información* complementario que nos ayude, entre otras cosas, a ilustrar los argumentos destinados a la obtención de partidas presupuestarias imprescindibles para la supervivencia y el desarrollo de las iniciativas. Será una salida útil para la planificación operativa, el análisis y la medición de resultados. Nos apoyarán en acciones de pedagogía activa¹³ sobre el avance e implantación de los programas, sobre la consolidación de las unidades de gestión y sobre los efectos estratégicos producidos en la institución gestora.

Finalmente *la evaluación*, como fuente de oportunidades para la justificación de los costes consumidos, para controlar la gestión y para retroalimentar el sistema. Un control que nos auxiliará en la toma diaria de decisiones, en el análisis de los problemas, en la búsqueda de las soluciones técnicas y logísticas más adecuadas para cada situación, y esencialmente, en las modificaciones estratégicas que necesitemos tomar. Será también una inestimable ayuda para la estandarización de procesos, la elaboración de protocolos y la automatización técnica y logística.

Asimismo, las herramientas fundamentales para la planificación deberán hacerse públicas por los medios que tengamos a nuestro alcance y debemos darle el máximo *nivel normativo o informativo* que podamos. De esta forma los usuarios, los particulares y los ayuntamientos tendrán acceso a la misma y podrán hacer uso de los servicios que se prestan.

UNA POLÍTICA CONCRETA PER A ARXIUS, POBLES I COMARQUES

personal, - començaren els treballs als municipis: neteja, classificació, ordenació i catalogació dels locals i dels documents, mitjançant un ordinador portàtil, que al final de cada sessió vessaria la informació a l'ordinador de consulta del municipi, i mensualment al central comarcal, mantenint sempre els disquets de treball com a còpia de seguretat diària. A la Safor, el temps faria, finalment, que posat al dia el treball històricament ajornat, els arxivers -en la majoria de pobles- acabaren fent una tasca, simple i alhora clau, de manteniment de l'arxiu i d'incorporació de nous documents. Això mateix permetria reconduir el treball vers la confecció d'índexs, elaboració de guies o, i fins i tot, vers la dedicació a la funció educativa i cultural; així com al tractament global i la divulgació del Patrimoni documental de cada localitat. En les comarques més recentment incorporades, encara s'han de resoldre problemes heretats, però el camí, evidentment, roman ja obert. Comarcalitzar no era solament resoldre als secretaris i als alcaldes les qüestions merament tècniques (que ja és important): a nivell intra-comarcal estaven desplegant-se dos processos paral·lels. D'un costat, en centralitzar els instruments de descripció al Centre Comarcal d'Arxius, els investigadors s'estalviaven desplaçaments innecessaris. De l'altre, els arxivers itinerants estaven organitzant les sèries que catalogaven perquè foren microfilmades al Centre Comarcal. En aquesta tasca ens separàvem definitivament d'altres fórmules peninsulars de comarcalitzar, les quals, sovint, impliquen una centralització efectiva dels fons originals (amb la consegüent 'pèrdua' del patrimoni històric a nivell local) però també de la fórmula emprada per la Diputació alacantina i pel servei d'arxius de la Generalitat. Aquestes entitats traslladaven els documents a Alacant i València per catalogar-los i tornar-los als municipis: una via, al nostre entendre, quasi tan equivocada com aquella anterior d'enviar personal becari als pobles, per la senzilla raó que cap de les dues no contempla un manteniment i una vida quotidiana dels arxius. En tot cas, el paper del centres comarcals caldrà ser millor definit. A hores d'ara, a la Vall d'Albaida, aquest funciona amb independència de l'Arxiu Històric d'Ontinyent. En canvi, a la Safor, a la Marina i a la Costera, la fusió entre arxius històrics i centre comarcal presenta avantatges funcionals i econòmics importants en evitar duplicitats: sobretot de cara a la ciutadania. Si voluntàriament vam començar també una tasca d'importació d'informacions, tot microfilmant els fons dels grans arxius que tenien seccions referides a les nostres comarques, com és el cas, sobretot, dels papers dels ducs Borja a la secció Osuna de l'AHN. Darrerament, i amb una col·laboració estreta de la Generalitat Valenciana, s'han microfilmats o digitalitzats els documents dels senyorius de Beniarjò, Palma i Ador (dins dels fons dels ducs de Medinaceli) així com l'arxiu dels comtes de Ròtova, que afecta set pobles de les comarques de la Safor, la Marina, l'Alcoià i la Costera. A això se sumava la compra d'arxius privats, com era el cas del marquesat de Jura-Real, i la microfilmació a Gandia d'altres, també privats, localitzats pels arxivers itinerants. Finalment, començarem a recuperar arxius institucionals com el de l'antiga Comandància de Marina situada al port de Gandia o públics com l'arxiu d'imatges de la televisió comarcal de la Safor. Tot i que apressadament, hauríem de passar ja al segon apartat del que hem parlat al principi: Quina incidència ha de tindre tota aquesta iniciativa en el panorama arxivístic valencià o, si resumim molt, de què servirà. Estem massa acostumats a reflectir en les reunions i congressos d'arxius el panorama més negre -per part dels professionals- o bé la visió idíl·lica però molt sovint distanciada de la realitat, que ens transmeten els responsables polítics. A això s'afegeix el fet que els nous arxivers i arxiveres es formen amb beques i contractes precaris, per acabar canviant de vocació, a la vista de les escassíssimes oportunitats laborals que tenen. Pitjor encara, a molts i moltes de nosaltres se'ns apaga la il·lusió lentament, maldant per buscar la millor i més perfecta classificació d'uns fons que ningú no demana, i amb això perdem grans oportunitats d'incorporar-nos a les polítiques municipals més dinàmiques i més útils. Per eixir d'aquesta boira calen dues coses: primer hem de ser capaços de generar projectes substanciosos d'indubtable justificació. Hem de fer "política" d'arxius. La comarcalització té, doncs, una primera utilitat que fins i tot pot semblar corporativista: la d'assegurar un cert futur als joves companys sense feina, a tots aquells becaris i contractats temporals que es queden "penjats" (sense feina) quan s'acaben els pressuposts. Però hi ha un altre avantatge: la comarcalització no solament permet sinó que requereix impulsar i desenvolupar les noves tecnologies aplicades a l'arxivística. Fins ara hem desplegat formes que se'ns han quedat encotillades. Cal passar dels ordinadors portàtils al desplegament d'una xarxa de connexió entre arxius a través d'internet, dotada de claus d'accés per a clients i vies segures de transport de dades entre professionals de la informació. Resta pendent, així mateix, la confecció de planes Web i la digitalització de fons, seguint l'exemple de Vila-real o Ibi, amb l'avantatge que tota població, per menuda que fora, hi seria present. Evidentment, hi ha mancances encara, però l'impuls és viu i les necessitats cobertes són ben òbvies. Caldrà definir amb més precisió els papers de les diferents administracions implicades (municipals, comarcals, autonòmiques) i ajustar millor la situació laboral i professional d'un arxivista en itinerància permanent per definició. Aquests haurien de ser reconeguts pels municipis com a tècnics, de la mateixa manera que un aparellador o un enginyer. Al capdavant, tractem de copsar dues atencions: la primera, la dels arxivers i les arxiveres, perquè tenim molts aspectes per revisar i resoldre en benefici general de la professió i dels deixebles nous vocacionals. L'altra que és menester reclamar és la dels responsables polítics. No solament han de desitjar ajudar-nos, sinó que deuen fer-ho, i que això signifiqui ajudar-se a ells mateixos també, pagar la mala consciència o aprofitar de retruc altres oportunitats. No importarà, perquè ajudaran així el propi país i la societat que diuen servir. Caldrà, per tant, buscar la manera o les maneres d'atendre el mig miler llarg de municipis que conformen la nostra comunitat i desplegar una veritable política territorial valenciana d'arxius.

Tríptic de presentació del Servei Comarcal de la Safor per al XIV Congrés Internacional d'Arxius de Sevilla.

DESCOBRIR

arxius i biblioteques

ARXIU MUNICIPAL DE DÉNIA. UN ARXIU QUE FA HISTÒRIA

L'Arxiu Municipal de Dénia es troba en un racó privilegiat de la ciutat, la zona per als vianants del nucli històric, concretament a la Plaça d'Enric Valor, més coneguda com la Plaça de l'Arxiu, en un edifici confrontat amb el museu etnològic. Són uns carrers tranquils per treballar on fins ara es podia escoltar a l'entrar i a l'eixir alguna flauta travessera o un violoncel procedent del conservatori, que aviat canviarà de seu.

L'edifici de l'Arxiu és, en canvi, una construcció moderna de l'any 1991, realitzada pels arquitectes Rogelio Mira i Salvador Pons, dotada dels serveis més moderns dins d'un espai lluminós i acollidor. A més, l'Arxiu Municipal de Dénia funciona com a Centre d'Arxius que coordina tècnicament el projecte del Servei Mancomunat d'Arxiu que ofereix la MACMA (Mancomunitat Cultural de la Marina Alta), un projecte subvencionat per la Conselleria de Cultura, que va començar a funcionar l'any 2000. Lucía Signes Mata és l'Arxivera itinerant que atén el servei, encara que, donada la demanda dels pobles, està previst contractar un altre arxiver. De moment, hi ha tretze poblacions dins del projecte, que té per objectiu la salvaguarda del patrimoni documental de la Marina Alta i l'organització de serveis d'arxiu en aquelles poblacions de menys de 5.000 habitants que no solen tenir arxivers.

"De vegades hi ha pobles que posseeixen documents importants i ni ho saben -diu Rosa- així que nosaltres els oferim un servei d'arxiu que permet localitzar la documentació administrativa i accedir-hi". "No hem d'oblidar -assenyala- que la història es fa a partir de documents, i en aqueix sentit, es tracta de conscienciar els pobles i els seus habitants de la importància de salvaguardar el seu testimoni documental". En aqueix sentit, l'Arxiu de Dénia és un privilegiat, ja que d'ell han sorgit diverses tesis i investigacions sobre temes com: la història de la medicina a Dénia, història de Dénia en el segle XIX (el conreu de la pansa), la toponímia de Dénia, lingüística de la mar, la II República a la Marina Alta.

Pel que fa a la conservació de fons, Rosa Sesar assegura que prefereix microfilm a digitalitzar, i tal com assenyala Rosa, l'arxiu té en marxa també un projecte de conservació del fons documental municipal: en 2000-2001 es van microfilm totes les actes municipals des del segle XV fins a finals del XIX, i en 2001 es va dur a terme la microfilmació dels Padrons de Veïns, Registre Civil, Expedients de Quintes per Conveni amb la *Sociedad Genealógica de Utah*. De cara al futur, l'arxiu preveu adquirir un nou equip de microfilmació que permetrà la lectura informàtica des del microfilm, així com la impressió i la còpia en CD.

Per tal de preservar la memòria històrica i les petjades del pas del temps, a Dénia s'han esforçat a guardar el testimoni de la premsa escrita sobre la comarca i la ciutat, de manera que hi ha dossiers des de finals dels anys 50 fins a l'any 1998 catalogats i informatitzats. Igualment, hi trobem premsa històrica en microfites en el període que va entre 1840 i 1990, referències bibliogràfiques sobre premsa, així com diverses publicacions periòdiques i suplementos. Un llegat que transcendeix més enllà de les parets de l'arxiu, ja que a Dénia reben periòdicament els estudiants de secundària amb visites de temàtica històrica. "Per a l'ocasió -diu Rosa- preparem una exposició de documents al voltant d'una temàtica concreta relacionada amb els temaris d'estudi i amb la Marina Alta, com pot ser l'expulsió dels moriscs o la vida i història del Duc de Lerma. També organitzem un altre tipus de visites centrades en l'Arxivística i els documents, aquestes destinades als alumnes de secundària que estudien l'optativa de Documentació".

Per altra part, l'Arxiu i l'Ajuntament convoquen des de l'any 1997 una beca d'investigació dotada amb 3.500 €, treballs que l'Ajuntament de Dénia publica, en col·laboració amb l'Institut de Cultura Juan Gil-Albert.

1. Edifici que alberga actualment l'Arxiu Municipal de Dénia, a la Plaça d'Enric Valor. 2. Exemplant del Llibre de Caixa del segle XVII conservat a Dénia. 3. Portada del MACMA. 4. Sala d'investigadors de l'Arxiu Municipal de Dénia. 5. Sala de treball i organització de l'arxiu.

f i t x a

t è c n i c a

Plaça d'Enric Valor, s/n
Tel.:96-6420940 · Fax: 96 5789986
a/e.: archivo@ayto-denia.es
Web: (pàgina Web en realització)

PERSONAL:

VOLUM DOCUMENTAL:

CONSULTES:

NOVES ENTRADES DE DOCUMENTS

-CARACTERÍSTIQUES DE L'EDIFICI:

-SERVEIS:

ARXIU MUNICIPAL DE MANISES.

LA IMPLICACIÓ D'UN POBLE

L'Arxiu Municipal de Manises ha estat un arxiu castigat pel pas del temps amb la desaparició de la seua documentació històrica a causa de la Guerra de la Independència (1808) i amb la Guerra Civil (1936-39), de manera que avui només hi trobem documentació des de 1937-38 fins als nostres dies. Cosa que, en canvi, no ocorre amb el seu Arxiu Parroquial, que es manté intacte.

Per parlar de l'arxiu de Manises, cal remuntar-nos doncs a l'època més recent. En aqueix sentit, i tal com indica Vicent Masó, arxiver de Manises, és sobretot a partir de 1986 que hi ha hagut un creixement accelerat de la documentació municipal, ja que a mitjans dels vuitanta l'arxiu no arribava a albergar 300 metres lineals de documents, i avui n'hi ha 1.800, més dipòsits externs. I és que, tal com comenta Masó, "abans de 1986 a Manises no hi havia concepte arxivístic. Només existia una prèvia organització amb un primer catàleg general i l'arxiu era un magatzem on hi havia de tot i era impossible atendre cap consulta. Des d'aleshores ha canviat molt, la documentació ha crescut força -assegura- i a partir de mitjans dels noranta s'ha fet més que necessari regular-lo i ordenar-lo. Personalment -assenyala Masó- no m'interessa tant l'extensió de l'arxiu, sinó la seua gestió. I en aqueix sentit, tots els fons estan informatitzats amb el programa ARCA, un programa que vam començar a confeccionar des d'ací en 1989. Així que la documentació oficial de l'Ajuntament està informatitzada -assegura- excepte aquella més viva i que està sotmesa a canvis continus, perquè no tindria sentit, però sí aquella susceptible de ser destruïda, per exemple".

Quant a la gestió de l'arxiu, Masó insisteix en què per ordre de prioritat, primer s'ocupen de la documentació administrativa municipal i després del Patrimoni Documental de Manises. "El nostre arxiu -comenta- no té la separació de les tres etapes, com hauria de ser, i a més, els departaments del consistori no tenen tampoc un arxiu d'oficina, amb la qual cosa, l'arxiu municipal supleix aquesta funció i per tant, les transferències de contractes, permisos i altra documentació són contínues". Segons Masó, "al marge del mètode científic i de les normes de descripció a seguir per tot arxiu, la distribució i l'organització del fons documental respon -seguint el principi arxivístic de respecte a la procedència- al funcionament de l'Ajuntament. Una manera de treballar que s'ha de traduir en una sintonia amb l'arxiu". I en eixe sentit, Masó destaca que el fet que l'Ajuntament de Manises haja estat un centre pioner quant a la creació i prestació de serveis als ciutadans, com escoles infantils, guarderies i altres, ha generat una gran quantitat de documentació. La qual cosa, comenta Masó, ha afectat el finançament de l'Arxiu, "ja que l'Ajuntament -explica- ha vist com en els últims anys l'arxiu s'ha fet molt més rendible, i en 1997 va destinar-hi per primera vegada una partida pressupostària".

Quan parla d'arxivística i d'arxius, Vicent Masó insisteix en tot moment en el vessant vocacional de la professió. La qual cosa es fa palesa en el cas de Manises, ja que l'arxiu viu de cara a la ciutat. "Procurem que res no se'ns escape, -diu Masó-. De moment, a partir dels fons gràfics, i gràcies a la col·laboració dels ciutadans, l'Arxiu ha organitzat quatre exposicions, tres d'elles ja visualitzades en la pàgina web, per a les quals hem restaurat fins ara al voltant de 1.800 imatges, des que va començar la iniciativa, en 1999, i actualment, hi ha dues campanyes dinamitzadores i informatives en marxa".

A pesar de la vocació i del progrés innegable de la professió, Vicent Masó insisteix en què, en general, hi ha una imatge negativa dels arxius en la memòria col·lectiva dels ciutadans. "Aqueixa connotació negativa i la falta d'una rendibilitat econòmica -diu- han sigut sempre un obstacle a vèncer. Ara bé, si els usuaris n'estan satisfets, no hi cap dubte que l'arxiu funciona bé, independentment d'altres qüestions de rendibilitat, etc. Al cap i a la fi, l'arxiu té una altra funció primordial: el testimoniatge històric, estudiem la documentació per donar-ne testimoni, i en aqueix sentit m'agradaria subratllar que els arxius no s'han de concebre com res estàtic, sinó que han d'estar vius".

1,2,3 Y 4. Portades de distints fullets d'informació i explicació de la Festa de la Traslació, una de les festes més importants del poble de Manises, festa que se celebrarà el pròxim 14 d'agost.

f i t x a
t è c n i c a

Arxiu Municipal de Manises

Arxiver: Vicent Masó

Adreça: Plaça Castell, núm. 1,
46840 Manises

Tl.: 961545116 · Fax: 961520453

Horari d'atenció al públic: de dilluns
a divendres 08:00h. a 14:00 h.
Atenció personalitzada de vespra-
da.

1.300 metres lineals de prestatgeria

Web: www.manises.infoville.net

a/e.: manises_arxiu@infoville.net

Plantilla:

f o n s

-Fons General:

-Fons Casanova Dalfó-Sanchis
Causa:

-Fons Ateneu Mercantil de València:

-Fons d'imatges:

*Arxiu gràfic:

*Fons videogràfic:

s e r v e i s

-Biblioteca Auxiliar

-Servei de Consulta:

-Servei de Publicacions:

-Campanyes

f i t x a

t è c n i c a

Arxiu Històric Municipal de Sueca
(La Ribera Baixa)

Arxiver: Joan Francesc Pi

Adreça: Placeta del Convent,
núm. 12, 2a planta 46410 –Sueca-
Tl.: 96 1718034 · Fax: 96 1701434

Horari d'atenció al públic: de dilluns
a divendres 08:00 h. a 14:00 h.

a/e.: sueca_arx@gva.es i

arxius@eresmas.com

Plantilla: Tècnic Superior en Ar-
xius i Auxiliar d'Arxius.

i n f o r m a c i ó

-Metres lineals i instal·lacions:

-Web: [www.sapiens.ya.com/
webarchivo](http://www.sapiens.ya.com/webarchivo)

-Visites durant 2002:

-Peculiaritats i Fons a destacar de
l'Arxiu:

-Sèries més consultades:

s e r v e i s

Convent de
Franciscans del segle XVI,

ARXIU HISTÒRIC MUNICIPAL DE SUECA SUECA. LA SALVAGUARDA D'UN ARXIU

L'Arxiu Municipal Històric de Sueca guarda avui, en haver sobreviscut a la Guerra de la Independència de 1808 i a la Guerra Civil del 36-39, documentació que es remunta a mitjans del segle XIII, com la Carta Pobla, que data de 1245. Igualment alberga nombrosos pergamins del període entre 1246 i 1674 i altres documents de gran valor pertanyents al segle XV. Una rica producció documental que té el seu origen en la independència que adquireix Sueca respecte de Cullera a mitjans del segle XIV, en què passa a ésser considerada com una universitat, així com en la seva independència parroquial respecte de Cullera a mitjans del segle XVI, ja amb parròquia pròpia. Més tard, en 1899, Sueca va rebre el títol de ciutat de mans de la regent Maria Cristina, segons indica el seu arxiver, Joan Francesc Pi.

Com indica Pi, més d'un segle abans de ser ciutat, Sueca ja havia realitzat la primera catalogació de l'arxiu, quan en 1751 Ferran VI va decretar l'ordre d'organització dels arxius per a tota Espanya. Un segle després, en 1873, es va redactar el reglament de l'arxiu i els primers inventaris organitzats per orde alfabètic, i en 1874 el nou Ajuntament va dissenyar un dipòsit a la planta superior com a arxiu, encara que fins al segle XX no va haver-hi un període continu d'arxiviers. Les primeres tasques d'arxivística a Sueca es van encomanar a principis del segle XIX al pare Ribelles, cronista de la ciutat i del Regne, encara que fins al darrer terç del segle XIX, Sueca no va comptar amb un arxiver fixe. I seria ja en el segle XX, en 1905, quan es va crear definitivament la plaça d'arxiver. Després d'un parèntesi per la Guerra i la Dictadura, en 1979, data en què es va reactivar l'arxiu, se'n van fer càrrec els professors suecans d'història medieval i paleografia, Antoni Furió i Josepa Cortés, fins que en 1990 va ocupar la plaça oficial l'actual arxiver.

Segons Joan Francesc Pi, l'Arxiu Històric sempre ha tingut una presència important entre els ciutadans de Sueca ja que l'han consultat des de fa centenars d'anys. Precisament a l'arxiu és on van anar a buscar documentació, ja a principis del segle XIX -assenyala l'arxiver- per tal d'aportar les proves necessàries de cara al plet d'independència fiscal del Senyoriu de Sueca, del qual era titular Carlota Godoy, filla de Godoy, en un període històric en què les idees liberals i antisenyoriales havien propiciat un canvi en la propietat de la terra.

Des de 1999, l'arxiu de Sueca està ubicat en un edifici modern integrat en el Convent de Franciscans, un edifici del segle XVI, rehabilitat per a l'ocasió per l'arquitecte Luis Meseguer Burguera, que va passar a mans de l'Ajuntament en 1812 per una cèdula reial i que des d'aleshores ha

mantingut un caràcter de servei públic. "Dels aires de modernitat de l'arxiu -diu Joan Francesc Pi- destaca l'intent per treballar amb professionalitat i autonomia a l'hora de planificar la feina i sempre atenent les necessitats de l'arxiu, com és el cas de la digitalització, que realitzem des del mateix arxiu, ja que disposem d'un escàner preparat per tractar documents antics sense danyar-los". "A més, després del darrer trasllat -continua Pi- ha calgut actualitzar els inventaris per esmenar alguns errors en dades sobre anys i conceptes".

"Respecte a projectes de futur -comenta J.F. Pi- voldríem esdevenir paral·lelament arxiu i centre cultural, un centre on es puguin realitzar actes culturals, donada la idoneïtat del claustre del convent". "A més -afegeix- ja que es tracta d'un arxiu del que se n'ha fet ús al llarg de la història, personalment vull insistir a apropar-lo als joves investigadors i als estudiants universitaris dels últims cursos, per tal de fer-los veure que aquí tenen un excel·lent material d'estudi i un bon ambient de treball".

► -Sistema Informàtic de gestió
de l'Arxiu:

-Sala d'investigadors:

Servei propi de digitalització

-Servei de publicacions:

-Biblioteca Tècnica Auxiliar:

-Sala de Quarantena.

-I una sala de fitxers.

1, Perspectiva de dipòsit de l'Arxiu de Sueca. 2, Instal·lació dels Compactus sistema Picking up a l'Arxiu Històric Municipal de Sueca. 3, L'Arxiu de Sueca disposa d'una avançada tecnologia, com és un escàner adequat a les seues necessitats, i que li permet digitalitzar documents evitant qualsevol dany per a l'original.

“SEMPRE M’HA PREOCUPAT L’ANARQUIA DELS AJUNTAMENTS A L’HORA DE VALORAR EL TREBALL DELS BIBLIOTECARIS”

-Quan i com li surgeix la seua vocació professional per les Biblioteques?

i quan vaig aprovar, el meu primer destí va ser l'Archivo Histórico Provincial de Teruel, on també hi havia la Biblioteca. Allà vaig estar un parell d'anys. Recorde que hi havia també l'Archivo de la Delegación de Hacienda, que per a mi era un món desconegut, i que gràcies a la seua arxivera, Amparo Cueves, que em va orientar molt en qüestions administratives i econòmiques, hi vaig treballar un parell d'anys amb satisfacció, supose que per a ells també, ja que quan me'n vaig anar em van fer un comiat molt sonat, cosa poc habitual per a una ajudant.

ensenyar?

-Sí, encara que la professió “accidental” s’havia convertit en una dedicació que m’agradava molt, jo no oblidava l’ensenyament, així que en quant vaig tenir oportunitat, m’hi vaig posar. Primer vaig treballar orientant les persones que volien saber sobre biblioteques, i després, quan començaren a convocar-se les oposicions, vaig donar moltes classes particulars, tantes que són els mateixos exalumnes els que van proposar que se m’anomenés bibliotecària d’honor, quan l’honor és de totes les bibliotecàries i

CONVERSES MEMORABLES

amb

Amparo Bou

Lourdes Toledo

“Al contrari del que ocorre a Catalunya i a alguns països europeus, a casa nostra el món laboral dels bibliotecaris i arxivers es redueix pràcticament a la funció pública. Hi ha encara pocs bibliotecaris treballant per a empreses privades, encara que són les que, al meu parer, poden oferir actualment noves oportunitats als joves”

Sempre m’ha atret molt la docència, per això vaig començar a ensenyar en quant vaig poder.

Diu que va arribar a la professió de manera atzarosa, però amb el temps hi ha esdevingut un referent i una mestra inoblidable

-D’això ja fa quaranta anys, i va ser de manera accidental perquè -ja acabada la carrera, Filosofia Pura, que era el que m’atreia- anava quedant-me sorda a causa d’una malaltia, i clar, encara que l’ensenyament m’agradava molt i que era pràcticament l’única eixida professional, donades les meues circumstàncies, no podia dedicar-m’hi i vaig optar per la biblioteconomia. En aquells anys en què hi havia molt poques bibliotecàries o bibliotecaris jo vaig conèixer casualment Pilar Gómez, la directora de la Biblioteca Universitària en aquell moment, i ella va ser qui em va orientar, tot aconsellant-me que podia dedicar-me a les biblioteques. En aquells anys el treball consistia fonamentalment en la catalogació i la classificació i jo podia perfectament atendre el públic i informar-lo perquè aleshores hi havia menys relació amb l’usuari. Així que em vaig dedicar a preparar les oposicions al Cos Facultatiu d’Ajudants Interí en 1965,

-I després de Terol, a València, al carrer de la Nau?

-Després, per concurs de trasllat, vaig passar a la Biblioteca de la Universitat, on he estat més de 30 anys fins la meua recent jubilació, ara fa uns mesos, excepte un incís en 1979, any en què es va crear la Biblioteca Pública de València, i com que depeníem directament del Ministeri de Cultura, m’hi van enviar en Comissió de Serveis durant els primers mesos, perquè el problema en aquells anys era que es creaven biblioteques, però no hi havia personal per regentar-les, així que havien de buscar-lo en la Universitat, com va ser el cas de Pilar Faus, i més tard, Paquita Aleixandre i Carolina Sevilla.

-La seua trajectòria professional la combinaria finalment amb l’ensenyament, sempre havia desitjat

bibliotecaris que treballen dia a dia. -Amparo Bou ha ensenyat a catalogar quasi tots els joves que actualment estan en plantilla en arxius i biblioteques, no és cert?

-La veritat és que sí, hi ha gent com Lola García, a Carcaixent, o Rosa Sesar, directora de l’arxiu de Dénia, o la bibliotecària que està a Benidorm actualment, o Amparo Ríos, a Borriana, que han passat per ací i la formació de les quals jo he contribuït. A vegades repasse les fitxes per recordar-me’n, perquè són moltes les persones que hi han passat. És clar, la gent que venia un curs, una vegada o dues per setmana, la recorde millor, però les altres, no tant. Realment han passat molts estudiants per ací. Ara, amb l’escola de Biblioteconomia, els estudiants ja es formen de manera diferent. Pel que fa a mi -a pesar d’haver-me jubilat- continue donant

classe a algunes companyes de la Universitat que són auxiliars de servei de biblioteca i que volen ampliar els seus coneixements ja que han d'estar en contacte directe amb els usuaris dia a dia. A més, últimament, davant el rumor que l'Ajuntament convocarà oposicions, els interins o la gent amb contractes eventuais volen preparar-se per trobar un lloc de treball més segur.

-Els estudiants de Documentació i Biblioteconomia es queixen contínuament de les escasses eixides laborals de la professió. Com veu vosté les possibilitats professionals per a les generacions més joves?

-Al contrari del que ocorre a Catalunya i a alguns països europeus, a casa nostra el seu món laboral es redueix pràcticament a la funció pública. Hi ha encara pocs bibliotecaris treballant per a empreses, que, al meu parer, poden oferir actualment noves oportunitats als joves. A més, en el cas d'altres països, i també en el de Catalunya, els professionals compten des de fa temps amb un Col·legi Oficial de Bibliotecaris i Documentalistes i per tal d'exercir la professió s'ha d'estar col·legiat. Igualment, quant a la formació, a València, de moment només hi ha la Diplomatura, que forma personal ajudant de biblioteques, però no una llicenciatura d'on els estudiants isquen ja preparats com a possibles directius de centres.

-Està al corrent del projecte de futura creació del Col·legi Oficial de Bibliotecaris, Arxivers i Documentalistes de la Comunitat Valenciana?

-No, però m'alegra la notícia i ho valore molt positivament perquè sempre m'ha preocupat molt la situació laboral dels nostres professionals. M'alegra molt saber que els nostres professionals podran disposar d'un Col·legi Oficial perquè així els ajuntaments hauran necessàriament de respectar les categories dels professionals dins de l'organigrama del funcionariat. Personalment, jo no he tingut mai problemes perquè a la Universitat vaig tenir sempre la categoria que em corresponia i quan em va arribar la jubilació vaig demanar una perllongació de serveis durant dos anys perquè sempre hi he estat molt a gust, i a més he tingut la sort de comptar amb unes companyes excel·lents.

-Quina és la particularitat de les oposicions a bibliotecaris i arxivers, que de vegades costen tant d'aprovar?

-Són diferents que les oposicions a l'ensenyament, posem per cas. Cada biblioteca és un món i a l'hora de preparar-les, açò s'ha de tenir en compte. De moment, no hi ha periodicitat per a les convocatòries d'oposicions, siga la Universitat, l'Ajuntament o l'Administració Autònoma, de manera que una persona pot estar cinc o sis anys preparant-se i si no té la sort d'aprovar a la primera i se

sempre la mateixa categoria, ensenye en una gran ciutat o en un poble petit. Em demana com es podria solucionar açò. Potser a través d'associacions, d'arreglar signatures, o no sé... Sempre m'ha preocupat perquè a més, molts dels meus exalumnes s'han trobat en una situació semblant. És lamentable que una persona s'esforce tant per aconseguir una plaça -ja que en el moment de presentar-se a la convocatòria les exigències són molt elevades- i que després l'ajuntament de torn li atorge la categoria que li vinga de gust.

A pesar d'estar jubilada des de desembre de 2001, Amparo Bou segueix donant classes particulars a companys i companyes que volen millorar la seua formació.

n'ha d'anar a examinar per a una plaça d'una altra biblioteca -posem Manises, com exemple- doncs haurà d'estudiar la història de la ceràmica. Així que encara que hi ha uns temes i una matèria comuns, la persona que prepara biblioteques ha d'anar de la Seca a la Meca.

-I respecte al reconeixement social de la professió, què en pensa Amparo Bou?

-Considere que és una professió que no està encara vertebrada: Hi ha un aspecte que continua preocupant-me, com he insinuat adés, i és l'anarquia dels ajuntaments a l'hora de valorar el treball dels bibliotecaris. Igual designen un bibliotecari o bibliotecària del grup A, com B, C o D. Ara bé, a l'hora d'exigir se'ls demana tot: atendre la biblioteca, saber organitzar exposicions, realitzar informes, etc. Crec que s'hauria d'intentar d'anivellar la situació. Un professor, per exemple, té

-Ha arribat a ensenyar en centres públics?

-Molt poc. El que va passar és que a principis dels 80 Amparo Pérez des del Centre de Coordinació, encara dependent de Madrid, on orientava els bibliotecaris dels pobles, que solien ser mestres, em va demanar impartir un curs de catalogació i així ho vaig fer durant un mes. Amparo donava classes sobre arxius, la directora de la Biblioteca de la Nau sobre materials especials: manuscrits, incunables i mapes i jo em dedicava al fons modern. El curs, ara que recorde, vam impartir-lo al carrer de l'Hospital, on està ara l'IVAJ, i la resta ja han estat classes particulars a casa, on fonamentalment he ensenyat a treballar amb monografies, llibres, fullet modern, i publicacions periòdiques, com diaris i revistes, que és el que més s'ha exigint fins ara en les oposicions. En

les últimes convocatòries -i com que se'ls demanava als alumnes- he treballat un poc amb la catalogació de materials especials més moderns, com discos compactes i material audiovisual, i moltes vegades eren els joves estudiants els que m'aportaven coneixements perquè ells estan més en contacte amb la informàtica que jo. Encara que no m'ha resultat mai massa complicat, ja que si saps classificar bé una matèria, amb un poc de dedicació la catalogació dels nous materials no resulta complicada.

puguem reconèixer la informació, encara que desconegam la llengua, només per la disposició gràfica i la puntuació, i poder així identificar l'autor, el títol, l'editorial etc. Pel que fa a la classificació, fins i tot la decimal universal (CDU), que des de principis del segle passat i fins fa poc era obligatòria i que periòdicament s'estudia en la IFLA, ja ha anat evolucionant. Actualment, la classificació més generalitzada és la numèrica, encara que també s'utilitza l'alfabètica -tal com fa la Biblioteca del Congrés de Washington- amb noms dels llocs o de persones, però

comú continuen sent les monografies i les publicacions periòdiques, sobretot de cara a les places de biblioteques públiques menudes, que tampoc tenen gran quantitat de materials especials. El que succeeix, és que abans les matèries i les disciplines es trobaven més aïllades que avui, que estan més interrelacionades i continuament van incorporant-se noves entrades, matèries i disciplines noves, com el genoma humà o la biologia o bioquímica han creat noves entrades. El món científic i tècnic ha canviat tant que necessàriament s'ha de buscar noves classificacions, perquè els criteris tradicionals ja no funcionen. En eixe sentit jo recorde com en els anys de transició cap a la democràcia havíem d'estar innovant constanment en temes legals, i buscant noves classificacions, però són canvis més aviat accidentals, l'estructura bàsica no canvia, encara que afegim uns números i en treiem d'altres, si bé són canvis que suposen decisions a nivell internacional. Quant a la descripció d'un llibre, aquesta ha canviat ben poc.

-I quant a la classificació, podem dir que és més flexible que la catalogació i que s'hi han introduït més canvis durant els últims anys?

-Des dels anys 70 fins ara la classificació ha canviat. Semblen pocs anys, però és un temps molt important en què ja es veia venir que amb els ordinadors s'haurien de modificar moltes classificacions per poder adaptar-les a les noves tècniques i als programes informàtics. Programes que no sempre coincideixen, ja que a la Biblioteca Nacional n'hi ha un, en la Universitat de València un altre, en la Politècnica, un altre, de manera que cada centre n'elabora un de diferent amb la finalitat d'obtenir totes les dades que els interessa a cadascú, així que la diversitat és gran i molts programes no estan interrelacionats, ni estan en la mateixa xarxa, la qual cosa hauria de canviar amb el temps. En el cas de València, sí que s'ha creat una xarxa per a les biblioteques públiques, però no ocorre així en els centres universitaris. A la Jaume I de Castelló -on han optat per un tipus diferent de classificació- disposen d'un catàleg col·lectiu al qual es pot accedir des de fora de la universitat.

-Què li ha aportat major satisfacció dins de la professió?

Amparo Bou ha estat la mestra i el guiatge de les últimes generacions d'arxivistes i bibliotecaris valencians.

-Després de tants anys en la professió, catalogant i ensenyant a catalogar, es pot dir que hi ha hagut algun canvi o evolució important en la manera de treballar?

-No molts. Fonamentalment he conegut dos o tres regles diferents, però els canvis han estat més aviat de forma, accidentals, que no de fons. Al cap i a la fi, la catalogació no és més que fer una descripció d'un llibre: indicar l'autor, el títol i les dades de publicació, i la classificació, indicar de què tracta. El que ha canviat en els últims anys és més aviat l'aspecte formal, com la puntuació, però no el contingut. A més a més, hi ha hagut un intent d'estandaritzar la catalogació, pensant ja en la informàtica, perquè la informació es pogués intercanviar millor entre els diferents centres i països. De manera que en una fitxa escrita en alemany

això ho complica, ja que cada biblioteca és diferent i la classificació varia segons siga un centre públic, universitari, un centre especialitzat, un col·legi professional, etc. De manera que cada centre té el seu tesoro.

-Aleshores són sobretot els nous materials i les noves tecnologies les que han introduït els canvis?

-Efectivament, en haver materials nous, es necessiten noves regles. Abans per a les proves de facultatius demanaven manuscrits i incunables, però ara deuen demanar més aviat discos compactes i altre material audiovisual, de fet així ha passat en les últimes oposicions de la Universitat i de la Conselleria. Avui en dia les oposicions són un poc més arriscades perquè en l'apartat de materials especials cap un disc, un mapa, una partitura etc, i has d'estar familiaritzada amb tot, encara que el més

-La professió m'ha resultat molt satisfactòria, malgrat que a les biblioteques de vegades hi ha molta rutina, i que jo he tingut molt de treball de catalogació i classificació com es feia antigament amb els fitxers d'autors i matèries, que resultava molt reiteratiu. Però a la Universitat teníem un contacte diari amb els estudiants que venien a treballar i nosaltres els servíem de gran ajuda quan venien buscant en el fons antic, i els ensenyàvem a utilitzar els catàlegs perquè es donava el cas que els alumnes que no aprenien a manejar-se en les biblioteques, després acabaven els estudis i no sabien

més adequada, perquè segons el centre, se segueixen diferents models i es convenient tenir un criteri propi per comparar i triar-ne allò que penses és més adequat. El temps ha passat i hem avançat molt. Fa tan sols uns mesos el professor Josep Lluís Canet -antic director de la Biblioteca de la Universitat- presentava a València la Biblioteca Digital de la Universitat. Un gran projecte que permet, a través d'Internet, entrar en tots els catàlegs del món, la qual cosa ens deixarà també comprovar que en tots els llocs poden equivocar-se.

entre professionals: congressos, jornades, cursos etc. Pensa que és positiu que hi haja un apropament entre els diferents sectors de la professió?

-Clar que sí, en la meua època nosaltres ja assistíem a gran part dels congressos que organitzava l'Asociación Nacional de Archiveros y Bibliotecarios y Documentalistas y Conservadores de Museos, i si no podia assistir-hi, em llegia les ponències i les conclusions per veure com anava el món bibliotecari.

"La nostra és una professió encara poc vertebrada. Hi ha un aspecte que continua preocupant-me, l'anarquia dels ajuntaments a l'hora de valorar el treball dels bibliotecaris. Igual designen un bibliotecari o bibliotecària del grup A, com B, C o D. Ara bé, a l'hora d'exigir se'ls demana molt: atendre la biblioteca, saber organitzar exposicions, realitzar informes i més. Crec que s'hauria d'intentar anivellar la situació"

"Sempre m'ha atret la docència. Primer vaig treballar orientant les persones que volien saber sobre biblioteques, i després, quan començaren a convocar-se les oposicions, vaig donar moltes classes particulars, tantes, que són els mateixos exalumnes els que van proposar que se m'anomenés bibliotecària d'honor, quan l'honor és de totes les bibliotecàries i bibliotecaris que treballen dia a dia"

És lamentable que una persona s'esforce tant per aconseguir una plaça -ja que en el moment de presentar-se a la convocatòria les exigències són molt elevades-, i que després no se li atorge la categoria que li correspon.

buscar ni investigar en una biblioteca.
-Quan va començar vosté a treballar amb els ordinadors?

En 1993 la Universitat va iniciar la catalogació informàtica, i des d'aquell moment fins a la meua jubilació he treballat amb els ordinadors. Nosaltres vam començar la informatització pels fitxers de les diferents facultats i encara, avui en dia, no s'ha passat tot el fitxer convencional a l'ordinador. Ara bé, si la informàtica té molts avantatges, també pot fallar, i d'ahí que no estiga mal guardat els fitxers antics com a eina auxiliar. Recorde que en aquells moments, com que començàvem de zero i havíem de buscar uns criteris, entràvem en diferents biblioteques. Un company visitava les de les universitats alemanyes, i jo solia entrar en la del Congrés de Washington, sempre he trobat que era modèlica. Pense que un ha de tenir el seu propi criteri sobre quina és la catalogació

-Quina opinió li mereix la formació de Biblioteconomia a València?

-Em fa la impressió que les places de professors no han eixit encara a concurs, de manera que en la Diplomatura han anat incorporant personal de diverses facultats i formació, i no professors que estiguen realment familiaritzats amb la matèria. D'altra banda, les classes de catalogació resulten molt fluixes. Jo he format estudiants de la Diplomatura que necessitaven ajuda de cara a les oposicions, ja que només tenien un trimestre en el segon curs en una classe nombrosa, i clar, per superar una prova d'oposició, els en quedaven algunes nocions, però no era suficient. Crec que ara ja s'han adonat que és necessari dedicar tot un curs a la catalogació.

-Cada dia se celebren més encontres

Recorde que en 1977 es va celebrar el cinquanta aniversari de la IFLA a Brussel·les, que vam anar-hi molta gent i que vam tornar a València amb un material molt interessant.

-No ha estat mai temptada d'escriure un manual de Biblioteconomia?

-Molta gent m'ha preguntat que per què no faig un manual pràctic, però ja n'hi ha alguns, de molt bons, com el de l'escola de Biblioteconomia de Granada. El que passa és que quan les regles canvien, els manuals deixen d'adaptar-se a la realitat i cal començar de nou. El que ocorre, és que en ocasions els conceptes hi apareixen barrejats i per això els alumnes necessiten una ajuda per poder entendre'ls, però per ara no em plantege escriure cap manual.

abc

AGENDA DE CURSOS

CITES A LA COMUNITAT VALENCIANA

Octubre

I CONGRESO NACIONAL DE BIBLIOTECAS PÚBLICAS

Palau de Congressos de València, 29, 30 y 31 de octubre de 2002

La iniciativa se incluye en el Plan de Fomento de la Lectura y en el Plan de Impulso de las Bibliotecas Públicas Españolas puestos en marcha por el Ministerio de Educación, Cultura y Deporte. En la organización del Congreso colaboran las Comunidades Autónomas, la Federación Española de Municipios y Provincias (FEMP), asociaciones profesionales, fundaciones e instituciones vinculadas al sector de las bibliotecas públicas.

Bajo el lema *La biblioteca pública, portal de la Sociedad de la Información*, el Congreso no va dirigido únicamente a las Bibliotecas Públicas del Estado, sino en especial a las bibliotecas públicas municipales.

El Congreso tiene como objetivo principal impulsar el desarrollo de las bibliotecas públicas, generando un debate entre responsables y profesionales que incida en el papel de la biblioteca pública actual en el seno de la sociedad y sirva a las administraciones y al sector biblio-tecario para elaborar propuestas de acción y de desarrollo de las bibliotecas, potenciando sus valores, capacidades y oportunidades como servicio público en la sociedad de la información.

El contenido científico del Congreso se estructurará en torno a tres ejes temáticos: *La biblioteca pública y las redes de información*, *La biblioteca pública como espacio de integración ciudadana* y *La biblioteca pública al servicio de la comunidad*.

En la página web de la Secretaría de Estado de Cultura <http://www.mcu.es/congresobp/> puede encontrarse más información sobre el Congreso.

Más información:

tel.: 917017265 fax: 917017339

a/e.: congreso.publicas@mcu.es

A EDITAR SE APRENDE EDITANDO Curs Internacional d'editors de llibres

La Conselleria de Cultura i Educació, la UNED i Mario Muchnik iniciaran a la tardor un projecte pioner a casa nostra. El curs, que comença en octubre de 2002 i finalitzarà en juny de 2003, comptarà amb professors com Jorge Herralde, editor d'Anagrama i Beatriz Moura, també editora, així com els escriptors Almudena Grandes, Javier Reverte i Enrique Mats, els impressors de Gráficas Soler i els crítics Rafael Conte i Ángel Basanta. El màxim de places a cobrir són 40 i el preu d'inscripció és de 2.000 euros. Els alumnes hauran d'acreditat formació universitària, així com dos anys d'experiència en el món editorial. La Conselleria de Cultura i Educació ofereix 20 beques.

CALSI 2002, WORKSHOP: E-CONTENTS

Contenidos y Aspectos Legales en la Sociedad de la Información
Lloc i data: València 22 i 23 d'octubre de 2002

Organitza: Universitat Politècnica de València

Informació: Dep. de Comunicació Audiovisual, Documentació i Història de l'Art (DCADHA)

Tel: 650837843 /963 879 391

Fax: 963 877 399

a/e.: info@calsi.org / www.calsi.org

Contenidos y Aspectos Legales en la Sociedad de la Información pretende servir de foro de discusión al creciente número de investigadores y profesionales interesados en el avance de esta materia. Los bloques temáticos que conforman CALSI 2002 son los siguientes: Políticas Internacionales en E-Contents, El

Tratamiento de Datos Personales en Internet, Portales y Sindicatos de Contenidos y Periodismo Digital, Derechos de Autor. El Copyright.

CITES A ALTRES

COMUNITATS

AUTÒNOMES

GRADUAT SUPERIOR PER L'ESCOLA SUPERIOR D'ARXIVÍSTICA I GESTIÓ DE DOCUMENTS, BARCELONA

La pàgina web <http://www.escolaarxivistica.com>

de L'Escola Superior d'Arxivística i Gestió de Documents (ESAGED) centre de formació, consultoria i recerca en l'àmbit de l'arxivística: informa sobre el pla docent del títol de Graduat Superior, les assignatures i els professors i altres serveis que s'ofereixen als alumnes. Aquesta titulació de segon cicle, pionera a l'Estat espanyol, compta amb la col·laboració de l'Associació d'Arxivers de Catalunya i el suport del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, l'àrea de Cultura de la Diputació de Barcelona i diverses empreses privades.

PROGRAMA DE DOCTORAT INTERUNIVERSITARI

El proper curs s'iniciarà el programa interuniversitari de doctorat "Informació i Documentació en l'era digital" (2002-04), organitzat conjuntament per la Universitat de Barcelona i la Universitat Autònoma de Barcelona.

Els objectius primordials del programa són: a) Analitzar la problemàtica de la informació documental i dels sistemes d'informació documental, b) Formar investigadors en el camp de la Biblioteconomia i Documentació especialitzats en el nou entorn digital, c) Presentar i analitzar l'estat actual de les metodologies i de les línies de recerca en l'àmbit de l'organització de la informació documental. El programa s'adreça preferentment als llicenciats en Documentació i també als de l'àrea de Ciències de la

Comunicació (Periodisme, Publicitat, Comunicació Audiovisual), Humanitats, Història i a tots aquells que desitgen orientar la seva especialitat científica cap a la recerca en l'àmbit documental (química, medicina, ciències socials, etc.).
Més informació: a les pàgines web del Departament de Biblioteconomia i Documentació de la UB (<http://www.ub.es/udbd>) i de l'Àrea de Documentació de la UAB (<http://kane.uab.es/documentacio>). Tel.: 934035787 fax: 934035772.

DIPLOMATURA D'INFORMACIÓ I DOCUMENTACIÓ

La Facultat de Ciències Humanes, Traducció i Documentació de la Universitat de Vic ofereix per segon any consecutiu l'ensenyament semipresencial de la Diplomatura d'Informació i Documentació (Biblioteconomia i Documentació) per al curs vinent, 2002-2003. Les persones interessades a cursar la titulació per aquesta via poden inscriure-s'hi omplint el formulari que es troba a la pàgina web de la Diplomatura:
http://www.uvic.es/fchtd/tele_info_doc.html

Setembre

ANÁLISIS DEL CONTENIDO DE LOS RECURSOS AUDIOVISUALES Y MULTIMEDIA: PERSPECTIVAS, USOS Y MÉTODOS

Lloc i data: 2 al 6 de septiembre, Universidad de Verano de Teruel con la participación de algunos de los más reconocidos especialistas españoles.

Més informació:
http://teruel.unizar.es/uvt/cursos/curso_27.html
Informació sobre la Universitat:
<http://teruel.unizar.es/uvt.html>

TASACIÓN, VALORACIÓN Y COMERCIO DEL LIBRO ANTIGUO

Lloc i data: 2 al 6 de septiembre

Universidad de Verano de Jaca.
Participen: Casa de Subhastes de Barcelona, Biblioteca Nacional de España, Universidad de Murcia, Universidad de Zaragoza, Librería Pons, Universidad Complutense de Madrid.

Més informació:
<http://moncayo.unizar.es/unizara/cursosdeverano.nsf/>
Información de la Universidad de Verano de Jaca:

ELABORACIÓN DE PROYECTOS DE SITIOS WEB EN ENTORNOS CORPORATIVOS

Lloc i data: Barcelona, setembre (del 2 al 20). Facultat de Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona (curs d'extensió universitària de 30 hores)

Més informació: (programa, preu, horaris, professorat...)
<http://www.ub.es/biblio/enseny5.htm>

Octubre

LIBER 2002: ALIMENTANDO LA CULTURA

Lloc i data: Barcelona, del 2 al 5 d'octubre
Organitza: Federación de Gremios de Editores de España.
Tel.: 91 534 51 95 fax: 91 535 26 25. a/e.: fgee@fge.es

III JORNADAS BIBLIOTECARIAS DE LA COMUNIDAD DE MADRID

Lloc i data: Madrid, 8, 9 i 10 d'octubre.

Organitza i informa: Área de Difusión del Servicio Regional de Bibliotecas y del Libro de la Comunidad de Madrid. Tel.: 91 417 75 25 fax: 91 555 44 38, a/e.: difusion.bib@madrid.org

PROGRAMA INTERACCIÓN'02: POLÍTICAS PER A LA INTERCULTURALITAT

(curs general, fòrums, seminaris, conferències i altres serveis)
Organitza: El Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC), de la Diputació de Barcelona.

Lloc i data: Del 7 a l'11 d'octubre de 2002
Informació i programa: Diputació de Barcelona. Àrea de Cultura. Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC) C. Montalegre, 7 - 08001-Barcelona.
Tel.: 902 220 201, fax: 934 022 577
a/e.: ac.interaccio@diba.es
<http://www.diba.es/cerc>
Inscripcions: 150 EUR (fins el 15 de setembre) 180 EUR (després del 15 de setembre).

III COLOQUIO INTERNACIONAL DE CIENCIAS DE DOCUMENTACIÓN / III CONGRESO DE ARCHIVOS DE CASTILLA Y LEÓN

Lloc i data: Salamanca, del 9 a l'11 d'octubre de 2002. Facultad de Documentación de Salamanca.
Inscripció: a través d'Internet, www.usal.es/precurext. Drets d'inscripció: 60 euros estudiants, 150 euros professionals. Tallers: inscripció durant el col·loqui, drets d'inscripció: 30 €.

Més informació: Tel.: 923294500 /a/e.:dbd@usal.es

1er CONGRESO NACIONAL DE BIBLIOTECAS MÓVILES

Las Bibliotecas Móviles en la Sociedad de la Información

El Congrés, organitzat per l'Asociación Castellano-Leonesa de Profesionales de Bibliotecas Móviles, reunirà diversos professionals relacionats amb les biblioteques mòbils amb l'objectiu d'intercanviar experiències i crear un debat d'idees, una visió més completa, certera i rica del paper d'aqueixos centres en la societat de la informació.

Data i lloc: San Ildefonso, Segovia 18, 19 i 29 d'octubre de 2002.

Inscripció: ACEBLIM, Apartat de Correus 679, 47001 Valladolid. Tel.: 609123718. Tarifa inscripció: General 96,16 euros, socis i aturats: 78,13 euros.

III JORNADAS SOBRE LOS ARCHIVOS DE LA ADMINISTRACIÓN PROVINCIAL, DELEGACIONES, GOBIERNOS CIVILES, AUDIENCIAS, HISTÓRICO PROVINCIALES

Lloc i data: 28, 29 i 30 d'octubre pròxims, al Palacio de la Merced de Còrdova.

Podeu accedir a totes les dades relatives a les mateixes, així com al butlletí d'inscripció en la web:
<http://www.eprinsa.es/>

I CONGRESO INTERNACIONAL DEL INSTITUTO DE HISTORIA DEL LIBRO Y DE LA LECTURA

Lloc i data: Salamanca, del 29 d'octubre al 2 de novembre de 2002.

Organitza i informa: Instituto de Historia del Libro y de la Lectura. Tel.: 923 26 90 90 fax: 923 21 45 30. a/e.:ihll@fds.es

Novembre

III JORNADAS DE BIBLIOTECAS DIGITALES

Lloc i data: Madrid, 18 i 19 de novembre de 2002
Més Informació: Purificación García Delgado. Universitat Politècnica de València. Área d'Heremoteca. Camí de Vera, s/n 46071 València.
 Tel.: 963877083 fax: 963877087.
 a/e.:pgarciad@bib.upv.es

VII ENCUENTROS INTERNACIONALES SOBRE SISTEMAS DE INFORMACIÓN Y DOCUMENTACIÓN (IBERSID 2002)

Lloc i data: Palacio de Congresos de Zaragoza del 4 al 6 de noviembre de 2002.
 Consta de trenta y tres ponencias y veintidós comunicaciones sobre teoría, automatización, planificación y gestión, procesos técnicos y organización del conocimiento, así como sobre algunos tipos de sistemas especializados, en particular los sistemas de información y documentación en la empresa, la administración, la educación, la gestión del patrimonio y los medios de comunicación.

Organitza: IBERSID

Més informació:

a/e.: ibersid@posta.unizar.es / jgarcia@posta.unizar.es
 Web: <http://www.cicic.unizar.es/lbersid2002/>

GESTIÓN CULTURAL DE LA BIBLIOTECA PÚBLICA DE CARA AL CIUDADANO

Lloc i data: Peñaranda de Bracamonte (Salamanca), el 15 i 16 de novembre.

Organitza: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Universidad Carlos III i Universidad de Salamanca.

7es JORNADES IMATGE I RECERCA

Lloc i data: Girona, del 19 al 22 de novembre de 2002

Termini d'inscripcions: Jornades i Taller: fins 31 d'octubre de 2002. Inscripció general: 132 euros jornades i 132 euros el taller. Descomptes per a estudiants.

Més informació: Tel.: 972221545

a/e.: crdi@ajirona.org

Gener 2003

5ª EDICIÓN MASTER ONLINE EN DOCUMENTACIÓN DIGITAL

El *Master Online en Documentación Digital* fue en el año 1998 el primer curso de postgrado no presencial de documentación impartido en lengua castellana.

La próxima edición será la quinta, se impartirá entre enero y julio del 2003, con nuevas unidades didácticas y con una duración total de 40 créditos

(existe una modalidad de matrícula por módulos). En el curso se tratará lo último en diseño de sistemas de navegación para páginas web, diseño y creación de bases de datos documentales, gestión del conocimiento, acceso a la información en la Web, documentación audiovisual y multimedia, archivos digitales y gestión de proyectos.

El curso está estructurado en los siguientes seis módulos: Diseño de hipertextos y publicaciones digitales. Organización de la información y sistemas de gestión de bases de datos. La explotación de los recursos digitales de Internet. Documentación audiovisual. Investigación en Ciencias de la Documentación. Archivos digitales.

Més informació:

<http://www.documentaciondigital.org>

Preinscripció: entre los 15 de septiembre y 5 de diciembre del 2002.

Formulari en:

<http://www.documentaciondigital.org>. 36 plazas (90%) serán asignadas en función del currículum. Se reservan 4 plazas (10%) a asignar por orden de preinscripción.

Febrer 2003

VIII JORNADAS ESPAÑOLAS DE DOCUMENTACIÓN –DOCUMAT 2003

Lloc i data: Barcelona, del 6 al 8 de febrer de 2003. A l'edifici World Trade Center al Moll de la ciutat (www.wtcbaselona.com)
Més informació: Col·legi Oficial de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya, Ribera, 8 pral, 08003 Barcelona. Tel.: 933197675, fax: 933197874.

a/e.: fesabid2003@cobdc.ictnet.es
www.fesabid.org/barcelona2003

X JORNADAS DE BIBLIOTECAS DE LA FUNDACIÓN GERMAN SÁNCHEZ RUIPÉREZ

Programa, inscripcions i allotjament, a la següent adreça web: <http://www.fundaciongsr.es/jornadas>

Maig 2003

V COLOQUIO INTERNACIONAL DE CIENCIAS DE LA DOCUMENTACIÓN.

V CONGRESO DEL CAPÍTULO ESPAÑOL DE ISKO

Lloc i data: Salamanca, 5-7 maig 2003.

Convocatòria de Contribucions

Sota el lema "Tendències d'investigació en organització del coneixement", el V Congrés del Capítol Espanyol d'ISKO (International Society for Knowledge Organization) i IV Col·loqui Internacional de Ciències de la Documentació invita tots els interessats a participar amb comunicacions orals en el congrés. Propostes de comunicacions: Possible posterior publicació en una publicació monogràfica per part del Servei de Publicacions de la Universitat de Salamanca. Les propostes de comunicacions seran avaluades pel Comité Científic del Congrés.

Dates importants: 15 setembre 2002: Data límit per a l'enviament de resums de les comunicacions a: frias@usal.es Els resums (de 500 a 1000 paraules d'extensió) han d'incloure els objectius, la metodologia i els resultats. Es recomana l'enviament per correu electrònic en Word o RTF (indicant ISKO en el camp del tema) a la següent adreça: frias@usal.es. El 15 octubre 2002 es notificarà als autors de l'acceptació provisional i sol·licitud del text complet de les comunicacions. El 17 novembre de 2002 és la data límit per a la presentació del text complet de les comunicacions. El 14 gener 2003 és la data límit perquè els autors envien la versió definitiva en la que tindran en conte les propostes de millora del Comité Científic.

Cites

internacionals

INTERNATIONAL SUMMER SCHOOL ON THE DIGITAL LIBRARY:

Setembre

ISIC 2002. The Fourth International Conference on Information needs, Seeking and Use in Different Contexts
Lloc i data: Lisboa (Portugal), de l'11 al 13 de setembre de 2002

Informació: <http://>

6th European Conference on Research and Advanced Technology for Digital Libraries (ECDI 2002)

Lloc i data: Pontifical Gregorian University, Rome, Italy, del 16 al 18 de setembre de 2002.

Organitza: DELOS Network of Excellence on Digital Libraries i EU FP5 Information Society Technologies Programme.

Informació: Istituto di Elaborazione dell'informazione, Area della Ricerca. CNR di Pisa, Via G. Moruzzi, 1, 1-56124 Pisa, Italia.

Tel.: 39 050 315 2912 / fax: 39 050 315 28 10

<http://www.ecdl2002.org/>

Octubre/Novembre

ELECTRONIC PUBLISHING
Lloc i data: Florència, 29 setembre-4 octubre.

Organitza: European University Institute, Florence, Italia.

a/e.: ticer@kub.nl

<http://www.ticer.nl/summer02/course3/>

THE MANAGEMENT OF CHANGE

Lloc i data: Anglaterra, Weetwood May, Leeds, del 3 al 7 de novembre

Informació: a/e.: ticer@kub.nl
www.ticer.nl/summer02/course1a/

Tel.: 00+31-13-4668310

fax: 00+31-13-4668383

II WORKSHOP ON THE OPEN ARCHIVES INITIATIVE (OAI): "Gaining independence with e-prints archives and OAI"

Lloc i data: Geneva (Switzerland): del 17 al 19 d'Octubre.

Organitza: LIBER, SPARC-Europe and the CERN LIBRARY.

Més informació i inscripcions:

<http://www.library.cern.ch/Announcement.htm>

SEPIA WORKSHOP ON MANAGEMENT OF PHOTOGRAPHIC COLLECTIONS

Lloc i data: Amsterdam, del 17 al 23 d'octubre, Royal Netherlands, Academy of Arts and Sciences in Amsterdam.

Organitza: The European Commission on Preservation and Access (ECPA).

SEPIA ('Safeguarding European PHOTOGRAPHIC Images for Access') projecte patrocinat per *Culture 2000 programme of the European Union*.

Per a més informació contactar l'ECPA: National PHOTOGRAPHIC Conservation Studios, Rotterdam, the Netherlands. European Commission on Preservation and Access. P.O. Box 19121, 1000 GC Amsterdam, The Netherlands tel.: 00+31 20 5510839

fax: 00+31 20 6204941

a/e.: ecpa@bureau.knaw.nl

Drets d'inscripció: 500 euros. El preu inclou material i dietes.

Inscripcions:

<http://www.knaw.nl/ecpa/form.html>

EL LIBRO EN EL PROTOPAÍS (1536-1810): Tradición clásica, cosmovisión eclesiástica e Ilustración

Primer simposio nacional de bibliografía y cultura coloniales en el actual territorio argentino.

Organitza: La Biblioteca Nacional de la República Argentina en el marco del Programa nacional de catalogación, restauración y estudio histórico-crítico de la bibliografía colonial actualmente existente en la República Argentina.

Participació: lliure i gratuïta.

Lloc i data: Biblioteca Nacional Agüero 250 Buenos Aires (C1425EID) 4, 5 i 6 de novembre de 2002.

Més informació:

Tel: (011) 4808-6071

Fax: (011) 4808-6067

a/e.: rcasazza@red.bibnal.edu.ar

<http://www.bibnal.edu.ar>

Biblioteca Valenciana

Guía de uso de BIVALDI: Biblioteca Valenciana Digital

BIVALDI inclou també una Guia d'accés i maneig a la qual s'accedeix des de la pàgina web: bv.gva.es. La guia ofereix -de manera clarament estructurada- les pautes necessàries per a la consulta dels fons digitalitzats de la Biblioteca Valenciana, així com què podem trobar a BIVALDI i com fer-ne ús.

ÍNDIX DE LA GUIA:

- Página de inicio
- Acceso al catálogo de BIVALDI
- Requisito previo para un libre y pleno acceso:el registro de usuarios
- Opciones de búsqueda
- Consulta de obras digitalizadas:
las colecciones temáticas.
- Incunables
- Manuscritos
- Visualización e impresión de las obras digitalizadas

BIVALDI, LA BIBLIOTECA VALENCIANA DIGITAL

accés : <http://www.gva.es>

link a: <http://cervantesvirtual.com/noticias/2002/bibvalenciana.shtml>

<http://bv.gva.es>

link

<http://cervantesvirtual.com/noticias/2002/bibvalenciana.shtml>

Logotipus de La Biblioteca Valenciana Digital (BIVALDI).

LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA
POSA EN FUNCIONAMENT UNA
PIONERA BIBLIOTECA VIRTUAL
D'INVESTIGACIÓ

<http://digitheka.uv.es>

Llibreria Digital

1.

NUEVAS BIBLIOTECAS INCORPORADAS AL CATÁLOGO COLECTIVO DE LA RED DE LECTURA PÚBLICA VALENCIANA

<http://xlpv.cult.gva.es/docs/>

<http://xlpv.cult.gva.es/>

<http://xlpv.cult.gva.es/docs/>

Breus cites històriques

A library is not a luxury but one of the necessities of life.
Henry Ward Beecher

Libraries are not made; they grow.
"Book Buying". Obiter Dicta. Augustine Birrel (1850-1933)

Mi padre me dio rienda suelta en su biblioteca. Cuando me acuerdo de mi infancia y de mi primera juventud, lo hago pensando en los libros que leí.
Jorge Luis Borges (1899-1986)

LA IFLA I LA UNESCO ES POSICIONEN RESPECTIVAMENT SOBRE INTERNET, LES PORTES PER ACCEDIR-HI I LA DIFICULTAT DE CONSERVAR LA INFORMACIÓ DIGITAL

<http://ifla.o>

Manifiesto sobre Internet de la IFLA

El libre acceso a la información es esencial para la libertad, la igualdad, el entendimiento mundial y la paz. Por lo tanto, la Federación Internacional de Asociaciones de Bibliotecarios y Bibliotecas (IFLA) afirma que:

La libertad intelectual es la libertad de cada persona a tener y expresar sus opiniones y buscar y recibir información, es la base de la democracia y el fundamento del servicio bibliotecario.

La libertad de acceso a la información, sin importar el soporte y las fronteras, es una responsabilidad primordial de los bibliotecarios y documentalistas.

El libre acceso a Internet ofrecido por las bibliotecas y servicios de información ayuda a las comunidades e individuos a conseguir la libertad, la prosperidad y el desarrollo.

Se deberían eliminar las barreras para la circulación de información, especialmente las que fomentan la desigualdad, la pobreza y la frustración

Libertad de Acceso a la Información, Internet, las Bibliotecas y los Servicios de Información

Principios de la Libertad de Acceso a la Información a través de Internet

Todos tienen el derecho a la libertad de opinión y expresión, este derecho incluye la libertad para tener opiniones sin interferencia y para buscar, recibir e impartir información e ideas mediante cualquier medio sin importar las fronteras.

Puesta en Práctica del Manifiesto

Directrices

Esta Declaración fue preparada por la IFLA / FAIFE .
Aprobada por la Junta de Gobierno de la IFLA el 27 de marzo del 2002 en La Haya, Los Países Bajos.
Proclamada por la IFLA el 1 de mayo del 2002.

Latest Revision: May 01, 2002 Copyright © International Federation of Library Associations and Institutions. www.ifla.org

¿CÓMO PRESERVAR LA INFORMACIÓN DIGITAL? INFORME DE LA UNESCO SOBRE LA INFORMACIÓN DIGITAL

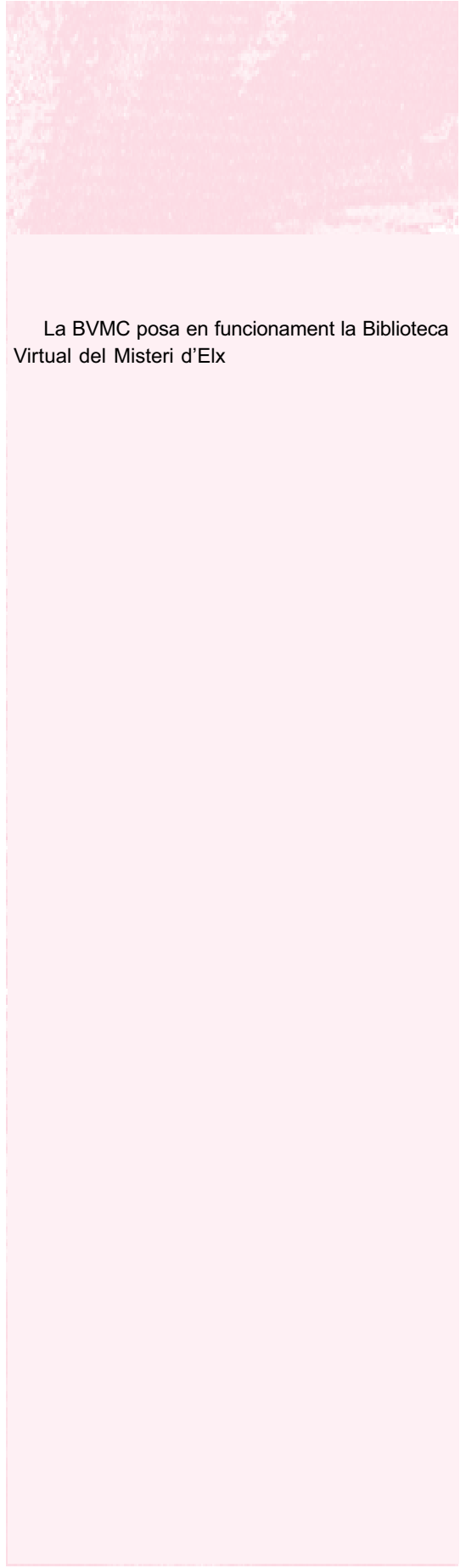
(Artículo Nº 10-Junio de 2002)

<http://www.unescocat.org>

European Commission on Preservation and Access

La BVMC posa en funcionament la Biblioteca Virtual del Misteri d'Elx

Reciente actualización de la bibliografía sobre bibliotecas públicas:

Disponible en Internet una versión actualizada del servicio de consulta de los catálogos de las Bibliotecas Públicas del Estado (BPE):

<http://www.mcu.es/bpe/bpe.html>

<http://www.mcu.es/bpe/info.html>

La Sociedad Española de Documentación e Información Científica (SEDIC)
<http://www.sedic.es>

Portal Tecnociencia: iniciativa del Ministerio de Ciencia y Tecnología y del Centro de Información y Documentación Científica (CINDOC-CSIC).
<http://www.portaltecnociencia.es>

Travesía, el portal de las bibliotecas públicas: Internet
<http://travesia.mcu.es>

EL proyecto PULMAN ("Public Libraries Mobilising Advanced Networks"),
<http://www.pulmanweb.org/news/register.asp>

PROYECTO DE ENCUESTAS SOBRE RECURSOS ELECTRÓNICOS EN BIBLIOTECAS

<http://www.library.yale.edu/consortia/Council>

*1

<http://www.arl.org/stats/newmeas/emetrics/phasetwo.pdf> *2

<http://www.pulmanweb.org/news/register.asp>.

<http://www.diba.es/biblioteques/Projectes/Llist-c2.asp>,
<http://bphuelva.sistelnet.es/novedades/frnovedades.htm>

PORTAL DE LA BIBLIOTECA DE L'EXILI

<http://www.cervantesvirtual.com/portal/exilio/novedades.shtml>.

<http://www.projectcounter.org/> *3

TRES CONSORCIS BIBLIOTECARIS UNIVERSITARIS SIGNEN UN ACORD AMB L'EDITORIAL WILEY QUE POSA A L'ABAST DELS USUARIS NOMBRESES REVISTES ELECTRÒNIQUES
<http://www.interscience.wiley.com/>

L'Arxiu Municipal de Vinaròs iniciarà un procés de digitalització dels principals documents

La Fundació Cultural Miguel Hernández impulsarà Infopoèsia:

La Fundació Cultural Miguel Hernández
la catalogació de fons
hernandians per a la seua digitalització i posterior
incorporació a Internet

ADRECES D'INTERÉS:
PUBLICACIONS ELECTRÒNIQUES
I DIRECTORIS PROFESSIONALS

www.bibliotequesmanlleu.com

www.cultura.gencat.net

www.bbc.co.uk

<http://www.sba.junta-andalucia.es/>

<http://absysnet.com>

www.ayuntamientohuelva.

www.uc3m.es

www.uclm.es/archivo/

<http://www.crue.org/>

<http://www.ivac-filmotecavalenciana.es>
on-line

http://nosaltres.vilaweb.com/info/vilaweb/cerca_u.noticia

A i 9% C 7%) e . E i e , m e e m i e
 (1.565.484) e (1.555.8990), i m e, i e i m i e (718.550) i i e i e
 i e i m i e (685.951). P e i i , i i e 2.255.267 i e (50% C e m i
 i), A 1.707.165 (38% C e m i i) C 563.443 i e (12%).
 P e i i e i e, B i e P i P e i i i i i e i i i m e
 m e i e (605.656 i e). L M i i (e i i i e) i i m e i i i e
 436.358 e . L B i e P i P e i i A e 333.087 i e, B i e i
 B i e m, 221.996 e , B i e P i P e i i C , 184.859 B i e P i O i , 169.841 e .
 A e i i i e i i i e m i i e e m i i i e, e i e 40.000
 100.000 e (E , i , E , i , C P , P e , B i i m, A m , A e i,
 P , G i , i - , A , M i , N e , i ,). E e e, e i i e i G i
 i e 285% e i e i m i e i e.
Préstamo: E e e m e e i i e i 2001 i 1.952.956 i , e
 e m e i i i e m e e e 2000 (34%). U i m e e i i ,
 e i i m i m e m i : e i i i m e m e 44%, A 30%
 3% C . l i m , i m e m e e e i C e m i i :
 26% i m i e m e i e 22% i e. P e i m i i m e
 i e e e i e m e m i e 3.607 m e e (55% i e e i i A). E i
 e , m e i e 1.569.497 i e e 259.049 i e, e 1.030.215 i e
 e e e i i i (56% e C e m i i), 606.698 A (33%) 194.700
 C (11%).
 A i m i m e, m i e i m , e i e i i **préstamo de materiales especiales** i
 m . E e e 121.343 i , e 6% e m e. E m e i i e i e m i
 i e i , 50.000 i e 41% m e m i i , m i m e e
 e m e e e e, e 49.000 i . E m e m i i e i m 10.000 i (9%),
 m e m i , i i e i i e e i e m i i (3 6%). L e i i i , e
 m 73.000 i , e m e i m e m i i .
 P e i i e i e, B i e P i P e i i i e i i m i m e m e m e
 e 215.932 i , i e B i e i M i i i (140.512 e m e e),
 B i e P i O i (78.408), B i e i G i (73.184), B i e P i P e i i C (62.383),
 B i e i E (61.678), B i e P i P e i i A (57.635), B i e i i i
 (52.388) i i e i m i i e e e e m e : i , B e , P ,
 P e , A i , P , A , B i e m, M e A e, D i , i i , A i , A m , i e , C P , M i ,
 M i , P e , .
 P e e e i e e i i e , e i 787.553, i e 53% e i i
 i , 31% A 16% C . E e e i m i e 26'85% e e e 2000.
Préstamo Interbibliotecario: E e i e 1.724 m e i i e i e : 1.089 m e e 635 i e .
Fondo bibliográfico: i e 5.169.395 e m e i i e i , e e e e m
 e i e : 4.633.380 (27'1% e m i e m e 2.000). E e e e e m e e e e
 (87.087), i e i (60082), C - e m (18552), i i e i i (7.721), D D e e e m e i e (5.570)
 e i e e e m e e 357.003 i (e e , e e , m i e e m ,). L m e e e
 e e e i i i (2.758.000 e m e), i A (1.753.000) C (652.000).
Actividades de animación lectora, de formación, marketing y extrabibliotecarias: L i i e i i e e
 2001 12.516 i i e (e m e i e e, m i , e m i , .) 1.774 i i
 e i i e m e 2.000. D e m i i e e e i i 4.338 i e ,
 e m e i i e (3.170) e e (2.919). O i i e e i i e e e
 e e e (311), e i (215), e i i e (250), i i e (217), e (149), e (137), D L i e (103), F i
 L i e (43) e (674). 1.016 i i e e i i C , 3.018 A 8.482 i . D
 i i i e B i e i i e 869 i i e e 2.001 (836 i i e).
Automatización e Internet: i i m 2001, e i i e C e m i i 124 i i e e m i
 114 e e i e m i i , 97 i i e e m i 30 e e e 2000. A , 2001
 i e 174 i i e i e m i i . P e e i i e l , 173 i i e e
 , , 83 e e e m e i i e i e, e 15 e, 226 i i e i i e. A i m i m e,
 i i e i e 516 e e e i e e 292 i e i e. 60 i i e i e
 OPAC, 55 i i e e C - e m , 30 i 34 i i i e e e m
 i C e e C e i e L P i i i).
Personal: i 723 e i m e e m e e 2001 i i e i : 206 e i i
 i i e (C e D), 91 i e m i e i i e (B), 41 i i e i e (A), 27 i e - i i e i e (A e B) 68 i e . E
 e e e i i e B i e e e m e e e 113 e (E), 24 m i i i e, 85 i i

mi i i e 65 e e e e i e .E 62% e e e e i i i , 28% A
 10% C .
 Horarios: 149 i i e i e 21 40 e m (e i e i i e), 146 e 10 20 e ,
 46 m 40 e i e 42 m e 9 e .
 Superficie y puestos de lectura: i 17.187 e :9.216 e i i , 6.081 A 1.890
 C .88 i i e e m e 100 m², 136 i i e 100 249 m e e , 42 250 499 m², 20
 i i e i 500 999 m² 9 i i e e m 1.000 m². E e , e ii 88.160 m e e
 i i i i e i .
 Productos documentales: 155 i i e i e e e e , 126 e i i e i , 97
 i e i , 79 e i e i i i e e e e 58 i , i m , e 32 e i e
 e e i e e e e m .
 Gastos: i e m i i i i , e i i e i e , e e i e e e e e e e
 e e m i e i i e . e ii e i i e 3.599.520.000 . i m Bi i e i e
 i e .1.802.663.000 . e e e m i e ; 1.774.420.000 G i i i ;
 12.288.000 . e e e i m e i e 10.149.000 . e e i i e i m e i e .E e e
 m e e e e 1.742.412.246 .

LA LEY DEL LIBRO VALENCIANO

L L 3/2002, 13 i e Li e m i e C e m i i e G i i i i e e
 i i m i , i e i i i e i e e i i e e A m i i i i i
 i i m e Estatut d'Autonomia i e i e .
 E e i e L , e e m m i e e e e e e i m i e e i , i i i
 i e e i e m e m i e m e e e i .
 i e e , e m e i e m i e i m m i - , i e , i i i e i e ,
 e m e m e m i i m e i i i e e e i i i
 i m e e i . l m , e m i i e e m e e e i e i e
 e i e e m e i , e m e i i i i e m i e e n i i e i , e i e
 e m e i e i , e i e m i e i i i e , e m e i m e i
 i i e m e i .
 L L Li e e m e m G i i i i e e e i e e i e e e i e e
 e e i i i i i i e i i i i e e e m i . E e e i ,
 e e i , e i i i e . A i m i m e , i m e e e e e e e i m i e
 Li e m i i e i i D i e L C e m i .
 F i m , e e e i e , L Li e e i m i i e i e e m e i e e e
 e i i , e m i i , e m e i i i G Li e i e - i
 e e e e e m e i i e i e - e i M Li C e m i i .
 E i i i i e m e e m m i - e m e - G
 i e m i i e e e e e e e e i i e i e D i i G
 Li e , A i e Bi i e (www.cult.gva.es/dglab).

LA BIBLIOTECA GABRIEL MIRÓ CUMPLE CINCUENTA AÑOS

L Bi i e "G i Mi " , 27 i
 1952, e i i e e m -H e m
 i e e m . U e , e i i e e
 C A e e E , C A e e
 M i e i m i e i e e e i i e i e e
 i m e m i : Obras Completas e i i e ,
 G i Mi . L Bi i e i e e 86.000 e m i i e
 H m i , m H m e , e m e i e
 m i e e e i i e , e e i e , m i i
 m m m . L e i D e - Bi i e G i
 Mi e i M i , i e i e 1981, e i
 i m e i i e i e e i
 e e i e e i i e m i e i e . A e
 , 1994, m e i O m i E m i e L e
 Mi , e e e e i m e ,

e M M e .Directora de la Biblioteca

FITXA TÈCNICA
Biblioteca Gabriel Miró
 (Obra Social de la Caja de Ahorros del Mediterráneo)
 Dirección: Avda. Ramón y Cajal, 5 03003 ALICANTE
 Tel.: 965905659 Fax: 965905660 a/e.: mms5631@red.cam.es
 Horario: De lunes a viernes, de 10'00 a 14'00 y de 16'30
 a 20'00. En agosto de 9'00 a 14'30.
 Puestos de lectura: 120 plazas en sala
 (incluida la sala de prensa).
 Fondos: 86.000 volúmenes especializados en
 humanidades, hemeroteca y fondo antiguo, entre otros.
 Servicios: Consulta informatizada de los fondos biblio-
 gráficos. Consulta en sala, préstamo a domicilio y servicio
 de reprografía.

e, m emi e Legado Miró, em e
 m m e e i i m i : e e i
 i e m i i , e m i e i e, e e
 e i e , e e i i i e G i Mi
 e e e e , m i e, i e i e
 i i i e i m i e i em A e , O E ,
 E i G e, J e M , D m e A e e e Mi U m e.
 E i i i e e i m e e e Bi i e
 i i i i e e G i Mi , m e
 m i e m Leer a Miró, e e i e l i e
 E i , i i I Simposio Internacional Gabriel
 Miró, e e i i Gabriel Miró, escritor,
 A i , i i e M i B e , e i i .
 P e m m e i i e, e i m e m Bi i e
 i e e l e e e e e i e i e
 e e e e e i . m i m e i e
 D Li e i i i m i (10:00 20:00) e AÑOS y Leguas i i e
 e , e e , i e i , . A m , e
 i m e 4, 5 6 e i m i i l l
 i m e i e l i e e e i Gabriel Miró, novelista.

1. Primer plano Gabriel Miró. 2. Despacho de la Biblioteca Gabriel Miró. Alacant. 3. Portada del libro "Gabriel Miró, Escritor (1879-1930)". 4. Retrato Gabriel Miró sentado. 5. Fotografía de Gabriel Miró leyendo. 6. Retrato Gabriel Miró en una mecedora, representa a un Gabriel Miró muy joven y fue pintado por el también alicantino Adelardo Parrilla.

ACCÉS ESPECIAL A INTERNET PER A PERSONES INVIDENTS

L Bi i e C P i i m e C m i e i i .
 i e i i M i UNE CO Bi i e P i , i Bi i e Di i B e
 e m i e m ' e i e i PC i i e i e m
 i i . L Bi i e C P i i m e i i , i e m
 E C i e i PC m i m i , i Di i B e , m i i e m i e m i
 e m JA . E i e m i i i e i e e i e
 e i e m e i e i i i . L i e i i e , e i e
 m e i Bi i e Di i . E i i e i e e i m e i
 Bi i e Di i B e i C e 'ONCE.

NOVA BIBLIOTECA A ASPE. BIBLIOTECA MUNICIPAL "RUBÉN DARÍO"

A e i i m e e i e : Bi i e M i i D e , i
 i i e i e , m m i m
 e i . em e
 , G i e , i i e
 i . E i e i i
 m i e i i i em i e i i
 25.000 e m e i i e
 i i e i .
 L Bi i e D e - e G i -
 i i i e e i
 em i i , i e m i i i m
 i i i i i i i ,
 i . A m , m Bi i e
 e m e e i 750 em - i , i em i i e m i i i i e e i i e i ,
 i i e e m CD- OM i i . A m , i C C e i L P i

FITXA TÈCNICA

Biblioteca Municipal "Rubén Darío" d'Aspe

Adreça: C/ San José, 9 03680, Aspe (Vinalopó Mitjà)

Tel.: 966 91 99 00 (ext. 240) fax. 96 549 30 01

a/e.: biblioteca@ayto-villadeaspe.es

Horari: 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Superfície: 292 m² i 678 metres lineals

Llocs de Lectura: 60

Fons bibliogràfic: 25.000 volums

Serveis: lectura en sala, préstec a domicili, publicacions periòdiques, fonoteca, videoteca.

Informatització: la biblioteca està en procés d'informatització amb el Programa Comú de la Xarxa de Lectura Pública Valenciana

Responsable: Gracia Torres

1. Sala de lectura i d'adults en la primera planta. 2. Sala infantil-juvenil i hemeroteca a la planta baixa. 3. Dipòsit de llibres de la biblioteca.

i .Am ,i C C e i L P i i , e e i e m i i
 e e i i e i i e m i i i e i m e i i e m i .
 e m i i e , G i e , B i i e M i i D e m e e i , i
 m i m m e i , e m e m e e m e m i , e e i m L i ,
 i e i m i m i e m i e e e e , i e m m i i e i ,
 e i , i e i i i i , i i .

LA BIBLIOTECA D'ALEXANDRIA, DE NOU A LA VORA DE LA MEDITERRÀNIA

D im ,i 1.600 i i m i B i i e
 A i , i m i i i i m i i e e m .
 U e e e m i e e G e E i , U e i i e
 e i e i m m m i i i ,
 e i m e m 1.500 m i e e .
 E i e e e : e m i i m
 i i , i e i e , i i m e A i , e m - e m -
 i i e e . L i i i 33 m , e i , e ,
 m 85.000 m i i i e i , e m i e ,
 i m 20.000 e . A m , i e i i e
 m i m 700.000 m i , e e i 200.000 i -
 m e i e e i e - i e e m 1% i , i i
 20 m i e m .
 L e i i i i i i , e m e m i i ,
 e m , D e A i E i . L i i i i m i
 e m i i i i m i m e e m i i e i e
 i e e M i i i e m e i F A i . A m ,
 e i i i e i i i i i . J B i i e -
 e i i - i e i i i m -
 i i i i , m i i i e e i - i e m i i e m i
 e e i i .

La Gran Sala de la antiga Biblioteca de Alejandria en Egipto. Reconstrucción basada en datos documentales

Los libros perdidos de Aristaco, tal como podían estar guardados en los estantes de la Biblioteca de Alejandria.

LA BIBLIOTECA MUNICIPAL DE SILLA OFEREIX UN SERVEI DE TELEBIBLIOTECA A DOMICILI PER ALS VEÏNS

E e m i e m i i e - i - e m
 - i i e i i (H e) . E i e e , i i e , i i e i
 e e i , i i i e . U i i e m i i ,
 - i i e - i e e i .

EN RECORD DE PEDRO SALINAS

L B i i e A , B i i e , B i i e P i E , e m e P e
 i , e e e , i i m i e i , e i m . L e e , i
 e e i A e i e G i , i i i i i m E ,
 A m . e G i , i e i m e i e m A , i i e e i . D
 , e i e m i i e i i e i A , m 10 i e m i 8.000 e m ,
 m m e i e , E e m A .

LA BIBLIOTECA DIOCESANA DE PALMA DE MALLORCA OBRIRÀ EN SETEMBRE AMB MÉS DE 125.000 VOLUMS

E B i M e i m e B i i e D i e M e , i C E i ,
 m e i i e i 125.000 e m , m i i i e i i e . L e i e ,
 G i , i i e m i m e E i i e i i i B
 m m e i e m , i i m 150.000 m i i 9.000 i
 E , ' e i e i m m , i i i i i : i m
 i i i e ' i i i i e i i i e m i e m .
 E e i i e i e i i e e i C ' E i e e i M e , e i L i i , M D i e ,
 m i i M e , B i i e E i e , ' A i C i D i e i i e i e i . E e m i
 m e , i m i *Libre de contemplació de Ramon Llull* l ; i i 150
 l , C e i m e ; *Grammatica* 1527 e *Sermones, pars tertia* i F 1525.

NOVES PUBLICACIONS

***1** LLORENS ORTUÑO, Susana.: Libro de privilegios y reales mercedes concedidas a la muy noble y muy leal ciudad de Orihuela. Alacant, Instituto Alicantino de Cultura "Juan Gil-Albert", 2001. 355 p.

Inèdita edició del d'Orihuela, conservats a l'Arxiu Municipal de la ciutat. L'autora fa un magnífic estudi del manuscrit del segle XIV-XV. Comença per un estudi codicològic on analitza aspectes com l'escriptura, el suport, i l'enquadernació i continua amb l'edició del còdex, que conté una regesta de tots els documents del manuscrit, tot acompanyat d'un rigorós apartat crític, així com un índex toponímic i antroponímic. Es tracta, doncs, d'un estudi imprescindible per conèixer el passat d'una ciutat emblemàtica com Orihuela.

***2** HINOJOSA, José.: Diccionario de historia medieval del Reino de Valencia. València, Biblioteca Valenciana, 2002. 4 vols.

Esplèndida i voluminosa obra de referència per a tots els estudiosos de la Història Medieval valenciana, obra del professor de la Universitat d'Alacant, José Hinojosa, i fruit de més de vint anys de treball. És un treball únic en el seu gènere, que suposa una

renovació historiogràfica i una aportació bibliogràfica pionera. Una obra que combina la bibliografia més actual amb un recull de nombroses fonts dels arxius valencians i que ofereix un gran nombre de veus renovades i actualitzades. Cal subratllar la valuosa aportació bibliogràfica, amb més de cent seixanta pàgines dedicades al particular.

***3** MARTÍNEZ MARTÍN, Jesús A... [et al.].: Historia de la edición en España (1836-1936). Madrid, Pirámide, 2001. 527 p.

Interessant publicació sobre la història de l'edició espanyola del segle XIX i principis del segle XX. Rigorosa exposició, a partir de diversos articles, entre ells, de l'eminent erudit francès Jean François Botrel, de la història cultural del nostre país, que enceta la centúria decimonònica amb el naixement de la figura de l'editor modern, gràcies a importants avanços, com ara les millores tècniques, la major alfabetització i urbanització, i la liberalització dels mercats llibraris que afavoriren un increment de l'oferta i un abaratament dels costos per a un públic més ample i general. De tot això, i molt més, com la indústria del paper, el món dels llibreters, els formats dels llibres, i altres aspectes del segle XIX ens parla el present llibre. Com a colofó, una interessant secció consagrada al segle XX amb alguns capítols dedicats a l'edició de certes matèries (religió, diaris, infantil), per acabar amb un enfocament sobre la socialització de la lectura.

***4** DELGADO LÓPEZ-CÓZAR, Emilio.: La investigación en Biblioteconomía y Documentación. Gijón, Trea, 2002. 254 p.

Interessant publicació sobre el que ha sigut i és la investigació en Biblioteconomia i Documentació (B i D), disciplina cada vegada més present a la Universitat. A partir d'un esbós històric de la matèria, i a través de l'estudi del cas espanyol i el d'altres països, continua amb una anàlisi dels estudis de B i D a la Universitat, la seua qualitat i resultats, la seua presència en les revistes científiques, i altres temes, profundament documentats. Entre les conclusions a què arriba l'autor, destaca l'escassa investigació dedicada a la B i D, la poca qualitat de la mateixa, i el seu caràcter purament empíric.

***5** RODRÍGUEZ GALLARDO, José Adolfo.: Formación humanística del bibliotecólogo: hacia su recuperación. Méjico, Universidad Nacional Autónoma de Méjico, 2001. 284 p.

Com assenyalava l'autor, el llibre pretén reprendre la formació humanística del bibliotecari, dominada actualment per les noves tecnologies, com ara Internet. L'obra ofereix un recorregut històric per la professió de bibliotecari, començant per Mesopotàmia fins als nostres dies.

Dedica un capítol a l'actualitat del bibliotecari, formació, Universitats on estudiar la disciplina, etc., i un altre a estudiar la realitat del mateix a Mèxic. Conclou el treball amb una interessant reflexió sobre la vinculació de l'ofici amb les humanitats. Si de cas, subratllar l'absència de pàgines dedicades a la realitat bibliotecària espanyola, que durant els segles XVII i XVIII fou centre de referència del món de les Bibliografies.

*6

BELLO URGELLÈS, Carmen, BORRELL CREHUET, Àngels.: El patrimonio bibliográfico y documental. Claves para su conservación preventiva. Gijón, Trea, 2001. 158 p.

La conservació dels materials llibraris, com ara llibres i documents d'arxiu s'ha convertit en una tasca fonamental tant per als conservadors com per als bibliotecaris i arxiviers. És per això que el llibre es presenta com una eina molt important per a la conservació preventiva dels materials. El llibre, que pretén ser una guia per als professionals, es completa amb un apèndix útil i unes didàctiques reproduccions fotogràfiques que expliquen de forma senzilla alguns dels continguts de l'obra.

*7 **CASTILLO GÓMEZ, Antonio...** [et al.].: Historia de la cultura escrita. Del Próximo Oriente Antiguo a la sociedad informatizada. Gijón, Trea, 2002. 460 p.

Obra de diversos autors que presenta un recorregut històric per l'evolució de la cultura escrita des del Pròxim Orient fins als alhors del segle XXI, amb l'arribada

d'Internet. Obra profundament documentada, escrita per destacats especialistes que ens transporten a les formes d'escriptures més antigues, els suports, tècniques, sociologia, etc., i que aporta una sèrie de textos per a la millor comprensió dels articles, així com abundants il·lustracions que fan del llibre un obra de referència bàsica per als estudiosos i interessats en el món del llibre.

*8 **HERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, Francisca.:** El patrimonio cultural: la memoria recuperada. Gijón, Trea, 2002. 462 p.

Tal vegada siga el patrimoni cultural la millor manera d'estudiar la història de les diverses civilitzacions. És per això que l'anàlisi i recuperació del nostre patrimoni és una bona manera de difondre i sensibilitzar els ciutadans de la importància del seu coneixement, difusió i la seua conservació. El present llibre ens endinsa d'una forma excel·lent en la concepció del patrimoni cultural que ha existit al llarg de la història, la legislació patrimonial, així com la gestió, conservació i difusió del patrimoni. L'autora, experta museòloga, ens apropa un poc més a la majestuosa realitat dels nostres monuments i obres d'art.

*9 **BOLAÑOS, María.:** La memoria del mundo. Cien años de museología 1900-2000. Gijón, Trea, 2002. 413 p.

En un temps d'enorme interès per la museologia i la creació de nous museus, com fa poc el Guggenheim de Bilbao, o ara el Museu Herreria de Salamanca, el llibre que esdevé una eina fonamental i inusual

del tractament de la museologia. Inusual, en el sentit d'oferir-nos de forma magnífica un comentari dels principals museus del segle XX de tot el món, comentats per il·lustres personatges a través d'anècdotes, curiositats i història dels seus fons. Es tracta d'un estudi pioner en el món, que conta la història de la museologia internacional a través d'una acurada selecció de textos, acompanyats d'il·lustracions molt expressives i novedoses per al lector.

*10 **VILLAR, Jorge.:** Las edades del libro. Una crónica de la edición mundial. Madrid, Debate, 2002. 235 p.

"El llibre és un mitjà de comunicació amb tant de passat com de futur en el segle XXI", així comença la seua obra Jorge Villar, un llibre que ens presenta una història de l'edició mundial, tractada per a l'ocasió de forma literària. Partint de la cèlebre obra de ciència-ficció de Herbert George Wells, Villar viatja pel temps de l'edició, des de l'Egipte Ptolemàic fins a l'actualitat del llibre electrònic.

*11 **COLOMER, Teresa...** [et al.].: Siete llaves para valorar las historias infantiles. Madrid, Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2002. 239 p.

A través de set capítols, els diferents col·laboradors de l'obra es proposen ajudar a millorar la valoració del llibre infantil. Cada capítol se centra en un número d'obres infantils, entre una i quatre, per tal de facilitar la comprensió dels continguts textuals. L'últim capítol reproduceix una discussió lliure sobre un obra completa. En total divuit títols dirigits als xiquets i xiquetes des de la seua formació com a lectors autònoms fins la preadolescència.

***12** MILLÁN, José Antonio... [et al.]: *La lectura en España. Informe 2002*. Madrid, Federación de Gremios de Editores de España, 2002. 420 p.

Com deia el gran editor italià Valentino Bompiani: "un hombre que lee vale por dos". Són paraules que recullen molt bé l'objectiu del present llibre,

una anàlisi que presenta un "estat de la qüestió" que a poc a poc es constitueix en plataforma de debat de les nombroses portes obertes que el futur de la lectura té al davant. El llibre arreplega, a càrrec de destacats i multidisciplinars especialistes, una perspectiva molt àmplia: lectura d'oci, lectura formativa, professional, empresarial... Cada article conté una bibliografia succinta, però interessant, per aprofundir en els diversos temes. El glossari final sistematitza alguns dels conceptes bàsics en el món de la lectura, i a més, facilita la consulta de l'obra.

***13** CASANOVA, Emili... [et al.]: *L'aportació de les comarques al patrimoni valencià*. València, Federació d'Instituts d'Estudis Comarcals del País Valencià, 2002. 193 p.

El llibre és el resultat de la creació l'any 2000 de la Federació d'Instituts d'Estudis Co-marçals del País Valencià (FIECOV) i de les primeres jornades comarçals que portaven el títol del llibre que ara presentem. Una entitat que té per objectiu estudiar, salvaguardar i divulgar el patrimoni cultural valencià a partir de diversos articles, escrits per persones de relleu intel·lectual, que tracten temes diversos com la toponímia local, la literatura, el turisme, i el patrimoni documental i bibliogràfic valencià, entre

altres. Un llibre molt interessant per conèixer la realitat cultural valenciana i que marca l'inici de l'activitat d'una entitat que de ben segur ens brindarà moltes més publicacions.

***14** ROMERO, Santi.: *La arquitectura de la biblioteca. Recomendaciones para un proyecto integral*. Barcelona, Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2001. 352 p.

Esplèndida edició d'un llibre interdisciplinari fonamental. Un llibre especialitzat en equipaments bibliotecaris que pretén ser un instrument per plantejar i projectar de forma integral una biblioteca a partir d'un treball de grup realitzat per arquitectes, bibliotecaris i usuaris. El llibre exposa diverses tipologies de biblioteca i estudia l'evolució arquitectònica dels edificis en un projecte integral de biblioteques que aborda diversos aspectes, com el medi ambient, els centres històrics, etc. Una part destacada del llibre correspon a l'exposició d'una sèrie de biblioteques públiques, nacionals i universitàries de tot l'Estat Espanyol, executades per arquitectes de gran prestigi.

***15** ALONSO, Jesús E.: *Saenz de Juano*. Simat de la Vallidigna, La Xara Edicions, 2002. 86 p.

Llibre que enceta la col·lecció, concebuda per a la divulgació de fonts històriques noves, a través del coneixement de famílies que han tingut una funció destacada en la vida social i comarcal de la Safor, com és el cas de la família Saenz de Juano. Instal·lats a Gandia a principis del segle

XIX i d'origen nobiliari, és una família que s'integra de ple en una ciutat agrocomercial, com era la Gandia del segle dinou. La seua trajectòria vital ens remet a la vida burgesa de la ciutat, així com a alguns esdeveniments importants, com ara la invasió carlina de 1874 o els fets de 1911, entre d'altres. El llibre ve acompanyat d'un arbre genealògic de la família.

***16** *Libros con dos miradas*. Salamanca, Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 2002. 25 p.

Proposta de llibres infantils a càrrec de la CEGAL, editorial especialitzada en literatura infantil, i la Fundació Germán Sánchez Ruipérez. Aproximadament setanta llibres infantils per a diverses edats i sobre diversos temes escollits i comentats. Autors com Ana Maria Matute, Ian Falconer, i altres, estan presents en la selecció.

***17** Gregorio Mayans y Siscar digital. *Obras completas. Epistolario. Bibliografía*. [Polígrafos valencianos I]. València, Biblioteca Valenciana-Fundación Hernando de Larramendi, 2002. Un disc compacte.

Segurament el millor intel·lectual valencià del segle XVIII fou Gregori Maians i Siscar, al que des de fa vora trenta anys el professor Antoni Mestre li ha dedicat la major part de la seua producció escrita. Ara tenim a l'abast de tots els investigadors i estudiosos de la Il·lustració una eina molt útil per conèixer millor el personatge i la seua època. Reunida en un sol disc compacte

l'edició digital de tota la seua obra castellana, a més d'una amplíssima bibliografia, totalment actualitzada.

***18** Observaciones del Reyno de Valencia. Antonio José Cavanilles. [Edició facsímil del original: València, 1795]. València, Biblioteca Valenciana, 2002. Un disc compacte.

Realitzat a partir de l'exemplar conservat al Fons Nicolau Primitiu de la Biblioteca Valenciana, la magnífica edició facsímil que ara ressenyem de l'obra de l'abat Cavanilles, la millor descripció de l'antic Regne de València al segle XVIII, presenta tres versions diferents: color, blanc i negre i miniatures. Les noves tecnologies posen a l'abast de tothom un document històric de primera magnitud per conèixer la història, economia, cultura, societat i política a les terres valencianes durant el segle de les Llums.

***19** Viage literario a las iglesias de España. Joaquín Lorenzo y Jaime Vilanova. [Edició facsímil de l'original: València, 1803-1852], València, Biblioteca Valenciana, 2002. Un disc compacte.

Els germans Villanueva de Xàtiva ens van deixar una obra única en el seu temps, una monumental història de l'església espanyola en vint-i-dos volums. Ara tenim l'ocasió d'accedir al seu contingut a través d'un disc òptic, que concentra més de set mil pàgines de

text. L'edició compta amb un estudi previ d'Emili Soler Pascual, professor de la Universitat d'Alacant. L'obra, rigorosament documentada per Jaime Villanueva, ens presenta una acurada síntesi de la història eclesial, la història civil i de les arts, així com de la biografia i de les bibliografies de l'Espanya del moment.

***20**

MARTÍNEZ MARTÍNEZ, José Luis.: La villa de Utiel en 1752. Según el Catastro de Ensenada y otros documentos. José Luis Martínez Martínez, 2002. 229 p.

La necessitat de reivindicar la història d'Utiel, i en concret de donar a conèixer el passat de la vila, vinculada al territori castellà primerament, i des

de fa cent cinquanta anys a la Comunitat Valenciana, és un dels objectes del present llibre. En aqueix sentit, les de 1752 constitueixen una eina de primera magnitud per a l'estudi de la vila d'Utiel en el segle XVIII, i en especial, de la seua economia. El llibre compta amb un estudi preliminar, la transcripció de les un interessant apèndix documental, i un annexe final sobre la vila d'Utiel en altres documents de l'època.

***21** BAS MARTÍN, Nicolàs.: Las bibliografías de la Ilustración valenciana. València, Institut Alfons el Magnànim, 2002. 200 p.

Nicolàs Bas ens ofereix amb el seu últim treball una visió retrospectiva de la producció intel·lectual valenciana en plena Il·lustració, a partir del gènere literari de les

, que situarien València en l'avantguarda espanyola del moment, en un afany per donar a conèixer les

millors obres i autors valencians. Es tracta de llegats culturals de gran valor, models a seguir en l'àmbit dels estudis bibliogràfics que van traspasar les fronteres de l'Espanya del segle XVIII per ser acollides amb entusiasme a l'Europa coetània. Un magnífic panorama de l'aportació valenciana al Segle de les Llums en camps com la història, la religió, les ciències, la literatura, les belles arts i altres disciplines, conreades per noms com els Martí, Mayans, Rodríguez, Ximeno, Sempere i Guarinos, Pérez Bayer, Juan Andrés, Cerdá i Rico, Muñoz i Martín i Picó, entre altres.

